

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 VASÁRNAP november 28

327. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hófőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Szubotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva palota)

A döntés küszöbén

A tartományi választások kérdése áll most a politikai érdeklődés első fúvonalában. A pártok teljes gőzzel indulnak neki az agitációnak és ezúttal a magyar párt is kezd életjelet adni magáról. Vasárnap lesz a párt elnöki tanácsának ülése, amelyen határozni fognak a választásokon való részvétel módozatairól és talán a jelölésekről is.

A Vajdaság magyar népének nem lehet közömbös az, hogy az ő nevében eljáró, az ő törekvéseit reprezentáló párt milyen más párttal kíván a választásokon együttműködni és hogy kik azok, akik a magyar kisebbség érdekeit a tartományi autonómiában képviselni fogják. Természetes tehát, hogy az elnöki tanács döntéseit a magyarság részéről feszült várakozás előzi meg. Meg kell azonban állapítani, hogy a magyar sajtó, amelynek magától értetődően az a hivatása, hogy a magyarságot az országos események keretében az őt speciálisan érintő ügyekről is informálja, sokkal tájékoztatlanabb a magyar párttal szemben, mint bármelyik beogradi lap a faji többséghez tartozó pártokkal szemben. Nekünk be kell várnunk a kész eredményeket, hogy azokról beszámolhassunk, mert a magyar párt politikai döntéseit meg kell hoznunk a legszigorúbban elzárkózóknak a nyilvánosság előtt és egy sem akad közülük, aki a fajt accomplikat megelőzően a maga felfogásának népszerűsítésére a sajtó propagáló erejéhez folyamodna. A vezérkar négy fal között vitatja meg a helyzetet, veszi fontolóra a lehetőségeket és állapítja meg a követendő eljárást és a sajtó csak a kiadott hivatalos kommunikék alapján értesül a történetekről. Minden más párt tömegei a sajtóorgánumaikon kívül a helyi, járási és kerületi szervezetek útján gyakorolhatnak ingerenciát a legmagasabb központi szerv elhatározásaira, csak a magyar párt az, amelynek vezetői kikapcsolják magukat ezeknek a tényezőknél termékenyítő kölcsönhatásából.

Távol áll tőlünk, hogy a mostani szituációban nehézségeket próbáljunk gördíteni az elnöki tanács útjába. Sőt, amikor a döntés küszöbén felhívjuk a figyelmet a legutóbbi országos választások tanulságaira, az a célunk, hogy visszatartsuk a vezetőket azoktól a hibáktól, amelyek annak idején olyan súlyos kudarcot okoztak. Post festa nincs értelme a valódi okok elhallgatásának. Ha volt is legitimitás és egyéb akadály, a vereséghez tagadhatatlanul hozzájárult az a körülmény, hogy a zárt allok mögött, a széles néprétegek akaratának kitapogatása nélkül eszközölt jelölések a magyar szavazók tekintélyes részében esalódást keltettek. Demokratikus pártéletben elemi szabály, hogy a tagok hűsége és felelőssége csak az ellentétes vélemények szabad mérkőzésének biztosításával tartható fenn. Katonai műveleteknél a legénységnek az a kötelessége, hogy a parancsokat vakon végrehajtsa, de a politikában ez a diszciplína nem valószínűsíthető meg és a pártvezérek elvesztik a talajt a lábuk alól, ha nincsenek állandó kontaktusban tömegeikkel.

Az erdélyi magyarság gyergyó-

szentmiklósi nagygyűlése a legjobb példa rá, hogy egy nemzetiségi pártban mekkora összetartó és regeneráló erő a kritika jogának érvényesülése. Ha minden nézet szóhoz jut, minden érv a serpenyőbe kerül és minden jogos igény korlátozás nélkül jelentkezhet, akkor ezek eredőjeként kialakulhat az egész pártra nézve

megnyugtató többségi vélemény, míg az eszmecseré elől elszigetelő abszolutisztikus rendszer az utasításokkal szembehelyezkedő elégedetlenséget idéz elő.

Nem tudhatjuk, fog-e vasárnap végleges határozatot hozni a magyar párt elnöki tanácsa, vagy pedig csak a szükséges akciókat fogja megindí-

tani a későbbi határozatok előkészítésére. Mindenesetre kívánatos volna, ha a vezetőség, mielőtt a taktikai szempontokat kitűzné és a jelöléseket megejtené, módot találna arra, hogy hitelesen meggyőződjék azoknak az álláspontjáról és óhajairól, akiknek szavazataival rendelkezni szándékozik.

December 7-ig elnapolták a parlamentet

Kumanudi polgármesternek le kell mondania mandátumáról a Radics-párt csak Uzunovics miniszterelnök és Makszimovics Bózsó belügyminiszter támogatásával követelésére szavazta meg az igazoló bizottság többségi jelentését

Radics István visszautazott Zagrebba

Beogradból jelentik: Szombaton a képviselők váratlanul újabb parlamenti vakációhoz jutottak, mert a kormány a parlament üléseit december hetedikéig elnapoltatta. A szünet alatt a parlamenti bizottságok sem fognak működni és így a képviselők minden idejüket a tartományi választások előkészítésére fordíthatják. A parlamenti szünetet a kormányzó-pártok vezetői valószínűleg arra fogják felhasználni, hogy

tisztázzák az újabb ismét bonyolult helyzetet és megoldást keressenek a két párt közt felmerült vitás kérdések megoldására.

Meg fogja ezt könnyíteni a király visszatérése Beogradba, miután az utóbbi időben

az udvar befolyása mindig az ellentétek kiegyenlítésében nyilvánult meg.

Radics szombaton sem találkozott Uzunovics miniszterelnökkel és úgy látszik egész beogradi tartózkodása alatt a párthelyiségből akarja irányítani pártja taktikai mozdulatait.

A szombati napon egyébként

ismét súlyos konfliktus támadt a radikálisok és a Radics-párt között

Kumanudi beogradi polgármester mandátumának kérdésében. Ezt a konfliktust is, miután az utóbbi időben rendszeren a Radics-párt visszavonulásától oldották meg.

A helyzet egész délelőtt igen feszült volt.

A Radics-párt már az igazoló bizottság ülésén is nyíltan kifejezést adott annak a véleményének, hogy Kumanudi mandátumát igazolni kell és

a döntő szavazás előtt tüntetően elhagyták az ülést.

Szombaton váratlanul megjelent Beogradban Popovics Gyoka volt demokrata képviselő, Radics bizalmas barátja, hogy igyekezzék végleg megnyerni Radicsot az ellenzéki álláspont számára. Popovics Gyokának sikerült is Radicsot megnyerni Kumanudi mandátuma érdekében és már ki is szemelték dr. Kezsmant, hogy a parlament ülésén ő fejtsze ki a Radics-párt felfogását. Közben azonban a radikális párt is akcióba lépett és Uzunovics miniszterelnök

megbizta Dimitrijevic Mita volt radikális képviselőt, hogy iparkodjék eltéríteni Radicsot szándékától. Különösen Makszimovics Bózsó belügyminiszter ragaszkodott ahhoz, hogy a Radics-párt szavazzon az igazoló bizottság többségi jelentése mellett. Amikor úgy látszott, hogy a Radics-párt ingadozik, a kormány félbeszakította a parlament ülést és minisztertanácsot tartott, amelyen

Uzunovics miniszterelnök kijelentette, hogy az igazoló bizottság többségi jelentésének megszavazását bizalmi kérdésnek tekinti.

Ezért történt, hogy a Radics-párt beadta derekát, nem állított szónokot a vitába és a szavazás alkalmával az ellenzék gúnyos közbeszólásai közepette a radikálisokkal együtt szavazott.

A parlament ülése

A parlament szombati ülését délelőtt feltizenegyor nyitotta meg Szubotics Nikola alelnök. A napirend első pontja a panasz- és kérvénybizottság jelentése volt, amelyet a Ház vita nélkül elfogadott. A napirend második pontjával annak a bizottságnak megválasztása szerepelt, amely a Pribicevics-pártnak a gyűléskézési jog biztosítására benyújtott törvényjavaslatát fogja letargyalni. A pártvezérek kollégiumának meggyejezése alapján a bizottság a következőképp alakult meg: Cirkovics Dusan radikális, Preka Nikola Radics-párti, Grol Milán demokrata, Boskovics Dusan dr. Pribicevics-párti, Kulovec szlovén néppárti, Tribics Vászta Jovanovics-párti, Vuics Dimitrije földművespárti és Nikics Nikola Nikics-párti. Az elnök ezután megszakította az ülést, hogy a két kormányzó-párt tanácskozhassék a Kumanudi mandátuma körül felmerült nézeteltérések kiegyenlítésére. A Radics-párt ugyanis ragaszkodott ahhoz, hogy Kumanudi a polgármesteri állás mellett megtarthassa mandátumát is. Ezzel szemben a verifikációs bizottság többségi jelentése egy szót, hogy Kumanudinak három nap alatt kell döntenie, hogy a polgármesterséget, vagy a mandátumot tartja-e meg. A szünet alatt a kormány ülést tartott, amelyen hirtelen heves jelenetek játszódtak le és

végül is Radicsék engedtek és hozzájárultak a verifikációs bizottság többségi jelentéséhez.

Egy óras szünet után nyitotta meg újból Szubotics alelnök az ülést, amelyen Sumenkovics Ilija a verifikációs bizottság kisebbségi jelentését olvasta fel. A kisebbségi vélemény az, hogy nincs összeférhetetlenség Kumanudi polgármesteri állása és mandátuma között.

Kommenovics radikális a többségi jelentést terjesztette elő, amely szerint a nemzetgyűlés hívja fel Kumanudit, hogy három nap alatt jelentse ki, vajon a polgármesteri állást vagy a képviselői mandátumot tartja-e meg.

A jelentésekhez elsőnek dr. Pecics Dragutin demokrata, volt építésügyi miniszter szólott hozzá. Dr. Pecics kifejtette, hogy az 1901. és 1903. törvények szerint polgármesterek nem választhatók képviselőkké, de az nincs kimondva, hogy képviselők nem választhatók polgármesterekké. Ilyen esetekre az alkotmány nem intézkedik, viszont számos külföldi példa szól amellett, hogy a képviselői mandátum és polgármesterség nem inkompatibilis.

Holnyc szlovén néppárti szerint szó sem lehet inkompatibilitásról. Mas képviselőknél — mondotta — sokkal súlyosabb összeférhetlenséget lehet megállapítani, mert hiszen a korrupció valóban összeférhetetlen a képviselői mandátummal. Kumanudi elismert kiváltsága a parlamentnek és ezért is méltatlanság volna vele szemben, ha mandátumától megfosztanák.

Vilder Pribicevics-párti szintén Kumanudi mellett szólalt fel. Kumanudi azon dolgozik, hogy adják vissza Beograd város autonómiáját és ezért is fontos, hogy a parlamentben helvet foglaljon. Egyébként Kralics Iván Radics-párti képviselő egyszerűen koprivnicai polgármester is, tehát a jelenlegi parlamentben is van rá precedens, hogy a két tisztség nem összeférhetetlen.

Leovac Dragisa radikális a többségi pártok nevében szólalt fel. Kijelentette, hogy neki is rokonszenves Kumanudi egyénisége, de a törvény előtt meg kell hajolni.

Szubotics alelnök ezután szavazásra tette fel a kérdést és a Ház a

többségi jelentést fogadta el. Így tehát Kumanudinak három napon belül le kell mondania a mandátumáról, ha meg akar maradni a polgármesteri székben.

Az elnök végül javasolta, hogy a Ház ülését napolják el december 7-ikéig. Az ellenzék az elnök javaslatát nagy lármával fogadta. Az elnök szavazásra tette fel a kérdést és a többség az elnapolás mellett döntött.

Az ankébizottságban a Radics-párt együtt szavazott az ellenzékkel

A parlamenti ankébizottság szombaton délelőtt ülést tartott, amelyen a bizottság működési határidejének meghosszabbításáról folytatták vitát.

Tritunovics Ranko radikális javasolta, hogy a bizottság kérjen hat havi meghosszabbítást a parlamenttől. Popovics Szvetisláv Pribiesevics-párti a javaslatot ellenezte, követelte, hogy a bizottság azonnal folytassa a munkáját és javasolta, hogy a bizottság elnöke járjon közbe a parlament elnökénél és a kormánynál, hogy a parlamentet napolják el néhány napra és ezalatt a bizottság szerkessze meg jelentését.

Grol Milán demokrata, Vujics Dimitrije földművespárti és Szmodelj szlovén néppárti csatlakoztak Popovics Szvetisláv javaslatához. Radics Pavle azt javasolta, hogy a bizottság hallgatagon folytassa munkáját külön felhatalmazás nélkül. Timotijevics Koszta demokrata azt javasolta, hogy a bizottság kérjen tíz napi haladékot a jelentés megszerkesztésére. A Radics-párti bizottsági tagok Timotijevics javaslatára mellett szövegezték fel, míg Leovac radikális három havi haladék kérése mellett foglalt állást. Végül szavazásra került a dolog és miután a Radics-párti tagok Timotijevics javaslatára szavaztak, a bizottság azt elfogadta.

A törvényhozóbizottság ülése

A törvényhozóbizottság szombaton folytatta a legfelső igazgatásról szóló törvény vitáját. A belügyminiszter hatásköréről intézkedő szakaszt a bizottság elfogadta azzal a változtatással, hogy az önkormányzatok pénzügyeinek ellenőrzését kivette a belügyminisztérium hatásköre alól. A pénzügyminisztérium ügyköréről szóló szakaszt is elfogadták azzal a módosítással, hogy a kataszterek a közmunkaügyi minisztérium hatáskörébe utalták. A hadügyminisztérium hatáskörét kiterjesztette a bizottság a katonai építkezésekre és a határhoz tartó adminisztrációjára. A közmunkaügyi minisztérium hatáskörébe nem vették be a vasútépítéseket, valamint az önkormányzatok és magánvasutak ellenőrzését, hanem ezt a közlekedésügyi minisztérium ügykörébe utalták. A közlekedésügyi minisztérium hatásköréről szóló szakasz tárgyalásánál Bankovics Radics-párti képviselő azt javasolta, hogy a posta- és távírási ügyeket a kereskedelemügyi minisztériumra bizzák. Radojevics radikális pedig indítványozta, hogy az állami szénbányákat adják át kihasználásra a közlekedésügyi minisztériumnak. Mivel a miniszter mindkét javaslat visszautasítását kérte, a bizottság változatlanul fogadta el a szakaszt úgy, mint a földművelésügyi minisztérium hatáskörét szabályozó szakaszt is. Az ülés délután háromtól hatig tartott. A törvényhozó bizottság legközelebbi ülését írásban fogják összehívni.

Radics támadása Pasic ellen

Radics István szombat este tizenegy óra husz percekor indult vissza Zagrebba Sibenik agrárreform miniszter és Kosutics Ágoston kíséretében. Elutazása előtt kijelentette az újságírók előtt, hogy a pártklubban folytatott tárgyalásai során a néphézéséről beszéltek.

Egyes vidékeken az éhség méreteket ölt és ezért szükséges volna arra, hogy a kor-

mány ötszáz vagon kukoricát bocsásson rendelkezésre az in-ségesség megsegítésére.

Azt a pénzt — mondotta Radics — amit a tartományi választásokra fordítanak, okosabb volna erre a célra felhasználni. Ő és pártja, sőt a pártjabeli miniszterek is tiltakoztak az ellen, hogy a parlament elnapolják, de Uzunovics miniszterelnök ragaszkodott az elnapoláshoz.

Radics ezután rátért Kumanudi mandátumának kérdésére és a következő kijelentést tette:

— Az a határozat, amit a parlament többsége Kumanudi mandátuma ügyében hozott, ellenkezik az alkotmánnyal és a törvényekkel.

Különbö is úgy illett volna, hogy a beogradi polgármester tagja legyen a parlamentnek.

Az újságírók megkérdezték Radicsot, hogy mit szól a Politikának ahhoz a híréhez, hogy Pasic visszavonul a közélettől. Radics erre a következőket mondotta:

— Nem hiszem, hiszen

Pasic vezet az egész politikát. Ő a hűnös abban, hogy a parlament nem dolgozik. A kormány munkáját felelőtlen személyek dirigálják.

Pasic tulajdonképpen a kormányelnök, ő intéz mindent. Az ankébizottság is úgy dolgozik, ahogy Pasic akarja.

Elmondta végül Radics, hogy december 9-ikén tér vissza Beogradba, 5-ikén, 6-ikán a Drinán túli kerületekben tart népgyűléseket, 7-ikén pedig Bródban a munkásság előtt fog beszélni, a munkások jogairól a parasztállamban.

Grafikai kiállítás Szuboticán

Csak egy napig tekinthető meg a kiállítás

Vasárnap reggel nyílt meg Szuboticán, a volt betegsegélyző pénztár helyiségeiben a vajdasági grafikai munkások kiállítása. A kiállítás magába foglalja a nyomdaipar minden termékét a legkisebb nyomtatványtól a legkomplikáltabb nyomdai munkáig. Szébbnél-szebb nyomtatványok, izléses, gyönyörű dombornyomású levélpapírok, cinkográfiai munkák, plakátok, meghívók a legkülönbözőbb kivitelben töltik meg a hatalmas nagyteremben elhelyezett asztalokat és a falakat.

A kiállítás, amelyen a szuboticiai kerülethez tartozó Szubotica, Topola, Szombor és Senta nyomdaiparán kívül Zemun és Vrsac nyomdászai is részt vesznek, szemléltetően dokumentálja a vajdasági nyomdászipar nagy fejlettségét és bebizonyítja, hogy a Vajdaságban bármilyen művészi kiállítású grafikai munkát el tudnak végezni.

A rendkívül gazdagon, izlésesen összeállított kiállítás csak vasárnap, november hó 28-án lesz nyitva és megtekintése teljesen díjtalan.

Urinők a vágóhidon

Botrányba fullt a bécsi állatvédő gyűlése

Bécsből jelentik: Nagy propagandát indított a bécsi állatvédő egyesület, hogy véget vessen a st.-markti vágóhidon divó állatkínzásoknak s egyebek a nagyközönség számára felolvasó előadást hirdetett egy tágas helyiségben. Zsufolyva volt a terem, mert az egyesület tagjai ismerősek között agítottak, hogy mindenki jöjjön el, de feltűnt, hogy a meghívott publikum közé magabizalommal legények vegyültek, akiket nem volt nehéz eltalálni, hogy a vágóhidon jöttek. Eleinte minden szép rendben ment.

Az állatvédő egyesület elnöke volt

az előadó. Elmondta, hogy a vágóhidon milyen módszerek szerint ölik le a szarvasmarhát és a sertést és hogy a vágás módjai között vannak szándékos, sőt szándékos kínzások, amelyekkel előkelő közönséget szórakoztatnak.

— Hallatlan jelenetek történnék a vágóhidon — mondotta az előadó — példátlan botrányok. Nem egyszer történt, hogy a hajnali órákban műtársakról jöve elegáns hölgyek, lakk tánccipőben, estélyi öltözékben mennek a vágóhidra gyönyörködni az állatkínzásokban és kedvükért megteszik, hogy gyötörödni hagyják a levágásra kerülő

szarvasmarhát, még ostorral is ölik de nem egyszer maguk a hölgyek, korlácsolják az állatokat. Mindemnap, dolog, hogy sertéseket fülkénél, farkuknál fogva emelnek a levegőbe a vágóhidi legények kettősével-hármasával és aztán szurják le, a boriakat összekötözik és egymásra dobálják, hogy borsukban gyönyörűséget találjan az emelésből kivetkőzött «előkelő» hölgyközönség.

Mikor idáig jutott előadásában az állatvédő egyesület elnöke, a közönség körében lévő vágóhidi legények okotlan zajt ütöttek, ökökkel szorítottak maguknak helyet, hogy az emelvényhez jussanak s úgy látszott, hogy meg akarják támadni a felolvasót. Szerencsére az ügyeletes rendőrtisztviselő idejében rendőröket hívott be, akik helyreállították a rendet, a gyűlés abbamaradt és a rendőrök vigyáztak, hogy az állatvédő egyesület tagjai bántatlanul távozhassanak.

A kétszer eladott háztelek

Uj bb bonyodalmak a noviszadi kereskedelmi és iparkamara házépítése körül

Noviszadról jelentik: Noviszad néhány év előtt az új hidhoz vezető úton a «Szálloda részvénytársaság» nagyobb házhelyet adott el, amelynek vételárát a «Szálloda részvénytársaság» a város felszólítására már régen be is fizette. Időközben a város és a kereskedelmi kamara között, ugyancsak egy házhely ügyből kifolyólag konfliktus támadt, mert a kamara a Kraljica Mariáuton számára kiutalt telket vonakodott átvenni, mert annak felöltése nagyon sok pénzbe kerül. A kamara emiatt más telek kiutalását kérte. A város eleinte nem mutatott nagy előzékenységet a kamarával szemben, végül azonban mégis létrejött a megállapodás és a város kiutalt a «Szálloda részvénytársaság» területén megfelelő házhelyet. Dr. Adamovics István, a noviszadi ügyvédi kamara elnöke pénteken megfélebbezte a városi tanács határozatát, amely a «Szálloda részvénytársaság» által kifizetett telket a kamarának uzalta ki, illetve adta el. A felebbezés tiltakozik az ellen, hogy a város egyszer már eladott telkét újból eladja. Noviszadon érdeklődéssel várják, hogy a város miképp intézi el a kétszer eladott telek ügyét.

Virág

rtá: Ego

Jött le öreg Timárné a Pestre menő vicinális megállójához. Vásárolni ment; az eladott borjú árából telik még új fazékra, lábasra is. Azt mondják, öregnek nem kell már új holmi. Hogyne képe! Kinek spóroljon? Az egyetlen fiának, aki feléje se néz? A másik ugyanis ott maradt a háborúban...

No, ha szerencsése lesz, ma sem találkozik össze a nászasszonyával. Mindig ettől félt, ha lejött a felső telepről. Most már harmadik éve volt haragban a két öreg család. És időközben úgy elmérgekedett közük a dolog, hogy Timár Feri, a fiatal férfi, be nem tette többé lábát tulajdon szülői házába. Kislánya keresztelőjére pedig csak az apja ment el, de se nem evett, se nem ivott, mert ő megtiltotta neki.

Persze, a nászasszonya, Karacsné azt mondja, hogy ő az oka az egész veszekedésnek. Visszamentek neki, hogy az esküvőn ő bizony kijelentette egy pár ismerős előtt: kaphatott volna fia külön, gazdagabb feleséget is. Bizony kaphatott volna! Olyan csinos fiú, kitűnő szakmunkás, műszerész, de olyan, hogy soha sincs munka nélkül! Micsoda hozományt adnak ma az olyan embernek! Az Erzsikével pedig egy kis kelengyénél, egy pár darab ócska butornál egyebet nem kapott. Igaz, hogy elég helyes lány volt, szelid is, okos is, egy elvet valloit a Ferivel, — de nem lehetett az házias, aki befért Pestre varrodába évekig. Most otthon himez, — persze, albérlésben laknak! — és a gyere-

ket minduntalan kiadja anyjához: levegőre. Hozájuk: nem. Látott már ilyet valaki? Ez s csak manapság lehetne, hogy a nagyanya ne ismerje saját édes unokáját.

Jött le az úton az öregasszony, a szíve teli keserűséggel. Haragudott, az egész világra, saját magára is, főleg azonban a sok hirmondó ismerőse, akik az «azt mondta erre Timárné asszony» és «azt felelte mérgesen Karacsné asszony»-féle értesítéseket megtoldották nyomta öreg Timárné lelkét. — legjobban az öregasszony. A nagyon érezhető elszakadás a fiatal, erős, jogaira támaszkodó mai élettől.

De azért jó lába volt, elérte a vicinális. Annyian voltak benne, hogy még kívül is vagy tizen álltak. Erélyes Timárné csak ment, furakodott előre. Végül egy «illető», aki tehéntrágyáért egyre zaklatta, átadta neki a helyét. Leült Timárné, de amikor eligazította szoknyáit és szétnézett, majd hogy el nem ájult: közvetlen mellette öreg Karacsné ült, kis gyerekkel az ölében. Piroskabátos, horgoltsapkás kislányokkal. Szőke a haja... Tejjéher és rózsaszínű az arca. Barna szemje a Ferié meg az övé. — fitos orra, szája, haja: az persze az anyjé. De azért mégis csak az övéké is. Hívni is Timárnak hívják...

Remegett az öregasszony. A kislány rátette kövér kacsóját az ő kabátja ujára. Kihalott egész testével Karacsné öléből, hogy az ő arcába nézzen. Kedves kis teremtes volt, élénk, barátságos. — aztán hirtelen szegénylős. Mindenki őt nézte, elragadtatással. — Timárné arra gondolt, milyen jó, hosszú kabátot varrhatnának neki az otthon lévő csuka-

szürke posztóból...

— Néni. — mondta a kislány és rámosolygott Timárnéra: aztán hirtelen eldugta szőke kis fejét Karacsné horgolt nyakszájába. Onnan mosolygott ki újra és újra mondta, hamisan, kacagva: «néni...»

Timárnénak szörnyű melege lett. De Karacsnénak is.

— Maradj nyugton, Erzsike. Maradj szépen nyugton.

És hogy elhallgattassa a kislányt, a lába mellett álló tarsolyból kihuzott néhány szál orgonát és neki adta.

— Vígj. Ojgonavígj. Anyukámé — mondta a kislány.

Timárné azt hitte, rögtön elszédül izzalmában.

Megérezte talán a gyerek a feléje áradó forróságot? Az öreg, fáradt archán talán hazatalált?

— Néni, teccsek, vígjág — szólt hirtelen, egészen Karacsné fele hajolt és az egyik szál orgonát az öregasszony rönccos, száraz kezébe adta.

Timárné tovább nem bírta: felzokogott. A kislány elkomolyodva, esudálkozva nézte. Karacsné — neki is sirhat nekja volt — a kislányt áttolta Timárné ölébe. Megérezte a másik anya jógát és tudott — pletykán, kiesnyességen túl — igazságos lenni. Az egyszerű asszonyok jóságja felülkerelkedett benne.

Erzsike nem értette, de tűrte a dolgot. Hogy a «néni» magához szorítsa, csokolja, velük együtt szálljon le, háza menjen velük és a «másik nagyanyó» legyen belőle. Drága, őszintősen bölcs gyerekeszéssel a mai éter érzelmek estőjűt a virágnak, a virág varázserőjűnek tulajdonította.

KISEBBSÉGI ÉLET

Averescu tábornok, miniszterelnök kihallgatáson fogadta a magyar párt elnökét, gróf Bethlen Györgyöt és Willer Józsefet. Bethlen György gróf franciául Willer románul tárgyalt a miniszterelnökkel, majd átnyújtott két memorandumot, amelyek közül az egyik általános politikai, a másik iskolai kérdésekkel foglalkozik. A kihallgatásról a magyar párt elnöki irodája a következő nyilatkozatot tette: »Averescu miniszterelnök ariá kénte a magyar képviselőket, hogy disztinváljanak a rosszakarat és a lehetőség között. Legyenek meggyőződve arról, hogy a kormány jóakarattal van a magyarsággal szemben, de számolnia kell a lehetőségekkel. A miniszterelnök kijelentette, hogy tanulmányozni fogja a memorandumokat és minden lehetőséget el fog követni, az abban foglalt kívánságok teljesítése érdekében.«

*

Ruzsinszkó sérelmeit és panaszait sorolta fel a parlament ülésén Myslivec sech néppárti képviselő. »Állithatom — mondotta — hogy Ruzsinszkó népe még azokat a jogokat és előnyöket is elvesztette a maga autonóm, több jogot ígérő kis hazájában, mint amennyit a magyar rezsim alatt élvezett. Akkor volt községi, városi és megyei autonómia: a nép maga választotta hivatalnokait. Míg a történelmi országokban még ma is megvan az autonómia, Ruzsinszkóban a kormány a klerikalizmust kultiválja. A régi 432 görögkatholikus iskolából alig 30—40 működik. A többiek egy részét vagy államosították, némelyikből csendőrségi laktanya lett, a legtöbbje azonban üresen vagy részben romokban áll. A felekezeti tanítók, akik osztatlan hatóságú iskolát vezetnek, éhberfizetést kapnak. A nyugdíjasokat pedig há koronától száz koronáig terjedő könyöradományban részesítik. Az 1925—1926. tanévben Ruzsinszkóban ötven cseh iskolát létesítettek nagyjából tiszta ruszin községekben, csendőrök által készített kérvények alapján. A középiskolákban hat nyelven tanítanak. Unikum a huszti reálgimnázium, amely öt éve kénytelen a polgári iskola épületében összehozni, mert a gimnázium építésére biztosított összeget nem folyósították és telkére most fölépítették a Slaviansky Dumot, amely csak egy teremben szolgálja a kulturát, az épület többi része éterem.«

*

A magyar zsidóság iskolaszabadsága ügyében Weisz Sándor erdélyi magyar képviselő intervenált Goga Octavian belügyminiszternél, akinek kifejtette, hogy a rendőrség zöme nem politikai okokból ragaszkodik a magyar kultúrához. A belügyminiszter kijelentette, hogy a paktumban vállalt kötelezettségeket most is állja, de terminust nem tud adni, mert a politikai életben csak lehetőségek vannak, melyeket türelemmel ki kell várni.

*

Az Erdélyi Múzeum Egyesület alapszabályait a belügyminiszter, mint ismeretes, nem hagyta jóvá, hanem kiküldte Dragan kormánybiztos, hogy az egyesület vezetésével a tárgyalásokat megkezdje. A kormánybiztos kiküldésével kapcsolatban az a hír terjedt el az erdélyi magyarság körében, hogy a kormány ki akarja sajátítani az Erdélyi Múzeum Egyesületet. Dragan kormánybiztos, akithez a magyar újságírók kérdést intéztek a leghatározottabban megcáfolja a hírt: »Tudomásom és meggyőződésem — mondotta — hogy sem az államnak, sem az egyetemnek nem érdeke, hogy az Erdélyi Múzeum Egyesület tulajdonát képező kulturális intézményeket elvegye. Csak arról lehet szó, hogy az állam szerződést kössön az Egyesülettel arra vonatkozólag, hogy az egyetem az Egyesület kulturális intézményeit továbbra is használhassa, mert hiszen az egyetemnek erre valóban mulhatatlanul szüksége van. De ez annál valószínűbb, mert maga az egyesület annakidején felajánlotta a szerződéses viszonyt, sőt ha jól tudom ajánlatot tett arra is, hogy egyes tudományos kollektívákat az egyetem tulajdonába engedjen át. Mi tudatában vagyunk annak, hogy

az Erdélyi Múzeum Egyesület sokkal régebbi keletű, mint az egyetem, sőt tudjuk azt is, hogy annakidején a Ferenc József Tudományegyetem éppen azért létesült Kolozsváron, mert az Erdélyi Múzeum Egyesületnek olyan kulturális intézményei voltak, amik nélkül egyetemet fentartani nem is lehet. Amint a magyar rezsim alatt az egyetemnek szüksége volt az Egyesület tudományos kincseire, ugy ma is szüksége van. Viszont tudjuk azt is, hogy a Múzeum

Egyesület alapszabályaiban volt egy pont, amely kimondta, hogy az Erdélyi Múzeum Egyesület feloszlása esetén az Egyesület kulturális intézményei az állam tulajdonába mennek át. A mostani tárgyalások tehát a bérleti szerződés perferálására utat nyitnak, hogy a viszonyosság elve alapján abban az esetben, ha az Erdélyi Múzeum Egyesület feloszlaná, az értékei a román állam tulajdonába mennének át.«

Uj offenziva indul a kanoniak ellen

Csang-Cso-Lin tábornok vette át az őshaderők parancsnokságát

Londonból jelentik: Pekingből érkező jelentés szerint a kínai tábornokok Tien-Csinben összeültek és új haditervet állapítottak meg.

A tábornokok elhatározták, hogy egyidejűleg indítják meg az offenzívát Feng-Ju-Siang tábornok nemzeti hadserege ellen Haigan irányában s ugyancsak offenzívát indítanak a kantoni vörös csapatok ellen,

amelyek Nankingnál állnak és amelyekkel a nemzeti hadsereg egyesülni akar.

A meginduló új hadműveleteket Csang-Cso-Lin tábornok intézi és Csang-Cso-Lin átvette az őshaderők parancsnokságát s kötelezte magát arra, hogy egész Mandzsuria haderejével résztvesz a meginduló offenzívában Feng-Ju-Siang csapatai ellen.

Internálják

a mexikói katolikus püspököket

A mexikói kormány végső harcot kezd a katolikusok mozgalmának letörésére

Rómából jelentik: Az Osservatore Romano mexikói jelentése szerint a mexikói kormány Mexikó Citybe szállított nyolc katolikus püspököt, akiket azzal vádolnak, hogy összeesküvést szítottak a kormány ellen. A püspököket utközben válogatott eszközökkel kintartották, úgy hogy közülük többen súlyosan megbetegedtek. Ugy látszik, hogy

a kormány a katolikusok mozgalmának letörésére végső eszközöket is igénybe vesz és in-

ternálni akarja az összes katolikus püspököket.

Calles elnök átiratot intézett az összes kormányzóságokhoz és valamennyi város polgármesteréhez, a melyben

elrendeli a katolikus lelkesek fokozottabb ellenőrzését és a gyanús elemek haladéktalan letartóztatását.

Az újabb rendelkezések által a helyzet Mexikóban újból lényegesen kiéleződött.

A magyar párt

a tartományi választáson

Vasárnap dönt a párt elnöki tanácsa arról, hogy a magyarság miképpen vesz részt a választásban

Az ország kerületi beosztásáról szóló törvény rendelkezései szerint a kerületi választások kiírásától számított kilencedik naptól kezdve lehet benyújtani a jelölő listákat, az illetékes törvényszékeken. A listák beadására összesen tizenhat nap áll rendelkezésre. Minthogy a benyújtási határidő első napja már a jövő héten van, az igazi agitációt pedig az egyes pártok valójában csak a listák benyújtása után kezdehetik meg, minden párt arra törekszik, hogy minél előbb összeállítsa jelöltjeinek névsorát.

A tulajdonképeni agitációt megelőző tanácskozások a három kerületre osztott Vajdaságban már mindenütt folynak az egyes pártok között és előreláthatólag — néhány kisebb, helyi jelentőségű listától eltekintve — két csoport fog küzdeni a mandátumokért: a radikálisok és az ellenzéki blokk. A két csoport közötti erőviszonyok kialakulására nagy befolyással van a nemzetiségek állásfoglalása. Sem a német párt, sem a magyar párt nem hozott még határozatot, bizonyos azonban, hogy mindkét párt részt vesz a választásokon. A németek állásfoglalásáról vasárnap dönt a főbizottság zemuni értekezlete.

A magyar párt elnöki tanácsa is vasárnap tart döntő jelentőségű konferenciát Szuboticán. Már a múlt héten megtartott elnöki értekezleten egyhangúlag az a vélemény alakult ki, hogy a magyar pártnak részt kell vennie a választásokon, de arra vonatkozólag, hogy önállóan, vagy valamelyik párttal szövetségbe állítsák össze listájukat, még nem jutottak megegyezésre.

A pártvezetéshez közelálló körök úgy tartják, hogy sem a központi vezetés, sem a vidéki tagozatok nem hível az önálló listának, abban a tekintetben azonban, hogy melyik párttal, vagy párt-

csoporttal szövetkeznek a magyar párt, teljesen megoszlanak a vélemények. A központi vezetőség tagjai és nagyrészen a városi tagozatok vezetői a radikális párttal való együttműködés hívei, vidéken azonban, különösen a községekben a magyar párt exponensei és a radikálisok között oly mélyreható ellentétek vannak, hogy ezek a szervezetek hallani sem akarnak a radikális párttal való együttműködésről. Egyes helyeken a független demokratákkal, másutt a Davidovics-féle demokratákkal, a németekkel illetve a Jovanovics-csoporttal való együttműködést kívánják.

Az egyes tagozatok közötti ellentétek ebben a kérdésben oly nagyok, hogy bármennyire is szeretne egységes állásfoglalást létrehozni a párt elnöksége, ez alighanem nem fog sikerülni és — ha csak nem történik a vasárnapi elnöki tanácsülésen valami váratlan meglepetés — a központ kénytelen lesz rábízni az egyes járási szervezetekre, hogy a helyi viszonyokhoz képest külön-külön megállapodásokat létesítsenek.

Mindenesetre nagy jelentőséget tulajdonítanak a bánáti magyar párt vezetési beogradi tanácskozásainak. Hír szerint dr. Várady Imrét, a magyar párt elnökét magához kérte Nincsics Momesiló külügyminiszter, felsőbánáti képviselő és ennek a tárgyalásnak a magyar párt állásfoglalásánál döntő jelentősége lehet.

A Bácsmegeyi Napló munkatársa kérdést intézett dr. Strelitzky Déneshez, a magyar párt főtitkárához a magyar párt állásfoglalására vonatkozólag. Strelitzky dr. a következő választ adta:

— Részt veszünk a választásokon, de hogy kivel, vagy kikkel, azt még nem döntötte el a párt. Az elnöki tanács tagjai között állandó kontaktus van és erről a kérdéssel fog tárgyalni a vasár-

napra összehívott elnöki tanácsülés is. Bizonyos, hogy a legrövidebb időn belül végleges határozatot hoz a párt, de azt hiszem a vasárnapi konferencián még nem történik döntés.

Értesülésünk szerint a vasárnapi tanácsülésen Sántha György dr. az országos magyar párt elnöke fog elnökölni és az elnöki tanács tagjain kívül több vidéki kiküldött is résztvesz az értekezleten.

Ellopták

a prágai vesztegetési botrány aktáit

Einen bárónó lopatta el a kisajátítási aktáit

Prágából jelentik: A Koburg-afférnak újabb szenzációs fejleményei vannak.

A Cseszke Szlovo szerint a prágai törvényszék, amely ebben az ügyben a vizsgálatot vezeti, a telekhivataltól átkérte a Koburg-birtokok kisajátításáról szóló aktákat. A telekhivatal közölte a törvényszékkel, hogy a hatalmas aktacsomagot nem találják, az irattárból valaki ellopta. A rendőrség nyomozást indított és megállapította, hogy az aktákat a telekhivatal hivatal két tisztviselője lopta el, akiket nyomban letartóztattak.

A tisztviselők kihallgatásuk során azt vallották, hogy az aktalopást Einen bárónó kérésére követték el, aki az aktákért nagyobb összeget adott nekik. Az aktacsomagot ezenkívül lemásolták és az eladták egy prágai lapnak, amely a Koburg-afférban a kormány elleni kampányt vezeti.

A Koburg-botrány újabb fejleményei nagy izgalmat keltettek politikai körökben, ahol biztosra veszik, hogy a kormánynak a botrány miatt nemsokára le kell mondania, hacsak nem akarja kitenni magát annak, hogy a koalícióban levő kisebb pártok nyíltan cserbenhagyják.

Vihar

egy nyilatkozat körül

A szentai radikálisok bepörlik a városi pénzügyigazgatóság főnökét

A Bácsmegeyi Napló szombati számában Miloszavljevics Milán, a szentai pénzügyigazgatósági kirendeltség főnöke egy meglehetősen agresszív hangú nyilatkozatot tett közzé, amelyben sehonnai és hűlye alakoknak nevezi azokat, akik áthelyezésének híret terjesztik. A nyilatkozat súlyosan sértő kitétel használt azzal a bizottsági taggal szemben, aki a városi gazdasági bizottság ülésén a pénzügyigazgató áthelyezésének híret kolportálta.

Szenta város vezetőségében s az ottani radikális párt elnökségének körében kínos feltűnést keltett az agresszív hangú nyilatkozat. Eddig teljesen szokatlan még, hogy ilyen módon utasítsa vissza valamelyik tisztviselő egy városi bizottsági tag állításait s szálljon szembe azokkal, akik ellene panaszokdálni mernek.

Cetina Zsarkó szentai polgármester szombaton délután ülésre hívta össze a város gazdasági bizottságát. Az ülésen felolvasták a pénzügyigazgató nyilatkozatát. A bizottság egyhangú határozattal megbizta dr. Ludács Milos városi főügyészt, hogy az egész gazdasági bizottság nevében, mint a gazdasági bizottság minden egyes tagja nevében tegyen feljelentést Miloszavljevics pénzügyigazgató ellen sajtó útján elkövetett becsületsértés és rágalmazás címén. Azonkívül arra is megbízást adott a városi főügyésznek, hogy a pénzügyigazgató fellettes hatóságánál tegyen feljelentést Miloszavljevics ellen.

Troubadour
dessert
RUFF
csokoládégyár ajándéka.

A javasasszony ékszerei

Letartóztattak Szentán egy kurussló cigányasszonyt

Szentánról jelentik: A szentái rendőrség letartóztattott egy veszedelmes cigányasszonyt, aki varázssitalok készítésével csapta be a hiszékeny embereket.

Petrovics Mária cigányasszony már három éve foglalkozott jóslással és varázssitalok főzésével. Minden szentái és Szentakörnyéki reménytelen szerelmes és sertéseit féltő gazda tőle kért tanácsot és gyógyszereket. Nem sajnálták volna tőle az orvosnak kijáró díjat, de Petrovics Mária nem fogadott el pénzt. Minden betegsége varázssitalt ajánlott, a varázssitalba pedig láncot, függőt, gyűrűt kellett belefűzni, mert csak így lehetett hatása. Az aranytárgyakat természetesen azok adták, akik számára főzte a varázssitalt, főzés közben azonban egy-egy értékes ékszerdarabot ellopott az önzetlen cigányasszony. Ezt még meghocsátották volna neki a károsultak, azonban mikor a varázssitalnak nem volt meg a beigért hatása, a cigányasszonyt feljelentették lopásért és csalásért. A rendőrség őrizetbe vette Petrovics Máriát és megindította ellene az eljárást. Már eddig is sok károsult jelentkezett, akikből Petrovics Mária több ezer dinár értékű ékszert csalt ki.

TINTA

Könyvek és lelkek

Hamlet olvasása közben írom ezt: minden a család. A felületesekek, a középszerűek ezt a fölhogozhatatlan, démoni kapcsolatot nyárspolgárnak szeretik feltűntetni, pedig minden nagy művészi alkotás belőle sarjadt. Hamlet is. Rejtélyéről sokat beszéltek. De mindennél jobban megmagyarázza títák a stratfordi anyakönyv két dátuma: 1526 augusztus hó 11-én meghalt Shakespeare Hamlet, Shakespeare Vilmos tizenegy éves fiacskája s 1601 szeptember 8-án meghalt Shakespeare János a gyapjúkereskedő és mészáros, a költő atyja. 1611-ben aztán megszületett a Hamlet. E két közeli esemény annyira összerázta Shakespeare lényét, annyira megbolygatta legmélyebb mélységeit, hogy egyszerre kiképzte mindazt, amit apáról és fiuról, a kettő kapcsolatáról mondani lehetséges. Háromszáz esztendő távolságából is istenkísértés ilyesmire gondolni, de így van: »Shakespeare a Hamletet a lehető legszerencsésebb körülmények között írta.«

*

Jagadis Chander Bose, az indus tudós, aki behozta, hogy a növényeknek izomhálózata, idegrendszere van, akár minékünk s kalkuttai kertjében elmés műszereivel már lekótázta a rózsza szívverését, most egy lépéssel tovább megy. Ujabbán megjelent könyvében — Az élő és nem élő anyag visszahatásairól — arról szól, hogy ezek a kísérletek kiterjeszthetők a nem élő anyagokra, az ásványra, a köre, a vasra is, mely a villanyos áram hatására hasonlóan viselkedik bizonyos alkalmakkor fáradtságról tanuskodik, tehát él. Eszerint az állatvilág, növényvilág, ásványvilág valami nagy egységbe tartozik. Nemcsak a leopárd rokonunk, hanem a beléndék és a kvare is. Szédületes elgondolni, hogy a jövő századokban, mikor majd egészen a kérdés mélyébe hatolnak, mi fog történni. A gyalgólér ül a szobájában, hallja a gomblyukában levő szegfű haldokló sóhaját s az aranygyűrűjébe foglalt briliáns szikrázásából csodálatos jelbeszédet olvas ki, melyet meg is ért. Annyi bizonyos, érdekes lesz ekkor élni, de fölöttébb kényelmentlen.

*

Szegény társam, ki a kialudt gyárkémények mellett az Inség keserű kenyérhéját rágod, bizonyára a dollárok az amerikai felhőkarcok közé vágyakozol, hol lüktetés van, az élet titokzatos dübörgése és boldogság, a boldogság. Ma este azonban kezembe ötlük Carl Sandburg egy kötete, a *Chicago Poems*.

Abban van egy költemény, a címe: *Happiness*. Így szól:

»Kérdeztem a professzoroktól, akik az élet értelmét tanítják, hogy micsoda a boldogság.

Híres vezetőkhöz mentem, kik ezer meg ezer ember munkáját irányítják.

Mindannyian rázták fejüket, csak mosolyogtak, mintha ugratni akartam volna őket.

na őket.

És akkor egy vasárnap délután a Desplaines folyó partján sétáltam.

S megpillantottam egy csomó magyart a fák alatt az asszonyaikkal, meg a gyerekeikkel, meg egy kishordó sörrel, meg egy harmonikával.

Lásd, mennyire viszonylagos minden.

Kosztolányi Dezső

„Anglia maga is hatalmas Népszövetség“

Baldwin miniszterelnök beszéde a világbékeéről a dominiumok miniszterelnökeinek tiszteletére adott bucsulakomán

Londonból jelentik: Az angol gyarmatok miniszterelnökeinek tiszteletére Baldwin miniszterelnök péntek este bucsulakomát adott. A vacsorán felolvasták a király levelét, amelyben az uralkodó ismételt megelégedésének ad kifejezést a birodalmi komerencia sikeres lefolyása miatt.

Baldwin miniszterelnök a bucsulakomán innepi tösztört mondott, amelyben az angol birodalom világpolitikai jelentőségét méltatta. Hangsúlyozta, hogy a világháború kritikus éve csak fokozták az angol gyarmatok jelentőségét. A hódítások és a harcok ideje azonban végetért és most az alkotó munka korszaka következik a Népszövetség égisze alatt.

ka következik a Népszövetség égisze alatt.

A Népszövetségnek olyan intézménynek kell lennie, amely kizárólag a világbéke szolgálatában áll és ennek a világbékének a megteremtésében az angol birodalomnak is közre kell működnie annál is inkább, mert az emberiségnek több mint egyegyed része egyesült az angol király jogára alatt, úgyhogy az angol világbirodalom maga is hatalmas Népszövetség.

amely a genfi Népszövetségben a világbéke leghatalmasabb támasza kell, hogy legyen.

A közönség figyelmébe!

A Vajdaságban megjelenő napilapok kiadói 1926 november 25-én Noviszadon megtartott értekezletükön a következő kérdésekben állapodtak meg:

A Vajdaságban megjelenő napilapok 1926 december 1-től kezdve semmiféle üzleti természetű hírt nem fognak díjtalanul közölni a szerkesztői részben, bárki is adná azt fel. Ehhez tartoznak azon áru- és értékeléses is, amelyek nem hivatalos helyről erednek.

Olyan előadások és események előzetes jelentéseit, amelyeket egyes személyek, csoportok és egyesületek rendeznek, nem közlik díjtalanul; kivéve, ha az egész tiszta jövedelem kulturális és emberbaráti célokra szolgál. Díjtalanul közlik az olyan egyesületi híreket, amelyek az egyes lapok pártpolitikai, vagy nemzeti érdekeit szolgálják.

Kétes esetekben Noviszadon, az ott alapítandó titkárság dönt, amely rövid uton érintkezésbe lép a lapokkal és így hozza meg döntését. Szubotícán és Becskereken a lapok vagy lapcsoportok önállóan döntenek.

Noviszad, 1926 november hó 25-én.

Bácsmegeyi Napló Szubotica,
Hírlap Szubotica,
Délbácska Noviszad,
Deutsches Volksblatt Noviszad
Zasztava Noviszad,
Torontól V.-Beckerek.

Bethlen politikai meglepetésre készül

Rákossy Jenő feltűnő vezércikke a magyar miniszterelnök titokzatos szándékairól és a kormány választási erőszakosságairól — Az egységespárt liberális jelszavakat hangoztat és a fajvédők feltűnően hallgatnak — Vasárnap lángol fel legerősebben a választási agitáció egész Magyarországon

Szaporodnak a választási visszaélésekről szóló ellenzéki panaszok

Budapestről jelentik: Az új választási törvény értelmében nyolc nappal a választások megtartása előtt minden özszejelvetel, pártgyűlés és kortesbeszéd tilos. Amilyen mértékben közeledik ez a néma hét, olyan mértékben szaporodnak az ellenzéki panaszok, melyek szerint a vidéki hatóságok a közigazgatási apparátus teljes kihasználásával akadályozzák meg az ellenzéki jelöltek szabad mozgását és teszik lehetetlenné nemcsak az agitációt, hanem még az ajánlási iver aláírását is.

Az ellenzék távirati panaszai özőnével érkeznek a belügyminisztériumhoz, azonban alig van valami eredményük, mert a hivatalos álláspont az, hogy ezek a panaszok a törvényben elrendelt uton orvosolandók és a belügyminisztérium csak mint harmadfoku felebbezési fórum dönthet az alsóbb hatóságok elleni panaszok ügyében. A belügyminiszternek ez az álláspontja érthető elkeseredést kelt az ellenzék körében és az ellenzéki sajtó rendkívül éles hangon támadja ezért a kormányt.

Nagy feltűnést kelt a köztudomás szerint kormánypárti »Pesti Hírlap« al-

lásokfoglása, amelynek szombati számában Rákossy Jenő »Korteshadiarat« címen vezércikket ír, amelyben a többek közt a következőket írja:

— A jelöltek és korteseik valóságos boszorkánytáncot járnak és özőnével jönnek az ellenzék panaszai az egységes párt erőszakosságairól és hatósági személyek önkényeiről. Bizonyosan van ebben túlzás is, de ha a panaszok jórészt túlzás rovására írjuk is,

marad még elég, ami a visszaélés, erőszak és önkény jellemző bélyegét sújt rá erre a választásra. Könnyen lehet majd bebizonyítani, hogy nem a nemzet választ, hanem a kormány.

Mint hogy pedig én azt hiszem, hogy a nemzet, ha egészen szabadjára hagyják, akkor is Bethlennek adna többséget, megdöbbsent az, hogy a miniszterelnök személyes munkájával is, barátainak segédkezésével is és a rendelkezésére álló kormányhatalommal is olyan nagyon »erőszakolja« a győzelmet. Hogy miért, azt persze jó volna tudni. Én azt gyanítom, hogy

ezen a ponton vár a nemzetre vala-

mi meglepetés. Valami szándékának kell lenni a miniszterelnöknek,

amit rengeteg kortesbeszédében nagy ügyességgel tud elhallgatni. Egyszer mondott egy megdöbbsentő mondatot azal, hogy

az ország politikája fordulóponthoz jutott,

de nem magyarázta meg orakulumszerű kijelentését. Én találgatni az ő titkait nem merem, de minden jel szerint

a Ház korai és hirtelen feloszlása, valamint a lázas korteshadiarat és a kormány erőszakosságai azt mutatják, hogy a miniszterelnöknek terve van, amelyekhez valami elszánt mameluk seregre lesz szüksége.

Az a gondolat, amit Rákossy Jenő vezércikkében fejteget, benne él a közvéleményben is, és azt állandóan nyugtalanítja. Senki sem tud biztosat, mindenki érzi, hogy valami van a levegőben, valami készül és minden konkrétum híján tág tere nyílik a fantáziának, amely arról tud, hogy

Bethlen pucesszerűen akarja rendezni az államforma problémáját és a királykérdést

az új országgyűlés segítségével.

Feltűnő csend a fajvédők frontján

Van egy másik feltűnő jelenség is a választási hadjáratban: az a liberális hullám, amely az egész kormánypartot előtörtte.

A miniszterelnöktől lefelé minden egységespárti ember olyan liberális elveket hangoztat,

hogy nincs az az ellenzéki politikus, aki liberálisabb tudna lenni.

A kormánypart feltűnő liberálismasa mellett kéri az a csend, amely a fajvédők berkeket megüli.

Sehol egy fajvédő szónoklat, vagy fajvédő jelölt. A fajvédő vezérek a lajstromos kerületek biztosnak látszó menedékebe vonultak vissza, közkatonájuk pedig nincs a fajvédőknek. Különösen meglepő az a visszavonultság, amit Gömbös Gyula, a legutóbbi választások vezérkari főnöke tanúsít, aki az eddigi választási kampányban egy hanggal sem adott még életjelet, sőt kerületében, Abádszalókon sem mutatkozott. A fajvédők közül csak Lendvai-Lehner István hangozódik és sorra járja Cegléd környékének községeit és tanyáit.

Vasárnap a programbeszéd napja

A választási harc vasárnap lángol fel a legmagasabbra, miután a kerületek nagyrésztben jövő vasárnap már tilos lesz a kortesgyűlés. A legnagyobb érdeklődés Debrecen felé fordul, ahol vasárnap délelőtt mondja el programbeszédét Bethlen, délután pedig Györki Imre, a szocialisták és Hegymegi Kiss Pál, a polgári ellenzék listavezetője beszél.

Bethlen miniszterelnök szombaton délelőtt érkezett Debrecenbe, ahol a városházán díszközgyűlés keretében Bal-taszár Dezső püspök kezéből vette át Debrecen város díszpolgári oklevelét. Ezután Bethlen a debreceni gazdák küldöttségét fogadta és a küldöttség vezetőjének üdvözlő beszédére válaszolva azt az érdekes kijelentést tette, hogy az a történelmi osztály, amely a régi időkben talán egyedül viselte azokat a terheket, amiket az ország kormányzása jelentett, elbukott, vagyontalan lett, tönkrement és így

a gazdatársadalom hivatott arra, hogy az országban a vezetőszerpet átvegye.

Egy fejlődő és erősebb gazdatársadalom hivatott azok helyébe lépni — mondotta Bethlen — akik a múltban kizárólag gyakorolták a jogokat és viselték a terheket.

A küldöttség fogadása után Bethlen a város előkelőségeit látogatta meg, köztük a neológ és orthodox zsidó rab-bikat.

Mozgalmas napja lesz vasárnap Szegednek is, ahol báró Szerényi József az egységespárt, Peidl Gyula szociáldemokrata és Rassay Károly az egyesült ellenzék listavezetője mondanak programbeszédet. De hangos lesz vasárnap az egész Magyarország, mert minden kerületben népgyűlések lesznek.

CIRKUSZ

A tizenegyedik parancsolat

A tizenegyedik parancsolat hova-tovább kissé elavultnak tetszik. Az azokban lefektetett rendelkezések nem tartanak lépést a mai modern idők szellemével. Így például az a paragrafus, amely megtiltja, hogy faragott képet csináltassunk magunknak, a szobrászokat éhhalálra kárhoztatja, viszont hiányzik egy rendelkezés, amely a bubifrizura körüli problémákat felöleli.

Amint Mózes apánk elmulasztott, azt most az étteremtulajdonosok pótolják. Kiadtak ugyanis egy tizenegyedik parancsolatot, amely így szól:

NE TESSÉK
AZ ÉTTEREMBEN
FÉSÜLKÖDNI

Bécs és Berlin előkelő éttermeiben már életbe lépett ez a papirtáblára vésett törvény és napok kérdése, hogy a Vajdaságban mikor készülnek hasonló kollektív lépésre az éttermi ionok, tekintve azt, hogy itt is fésüldönek már — az éttermekben is. Hogy miért e szigorúság és mik az előzményei a tizenegyedik parancsolat kiadásának. Szíves türelmükkel elő fogom adni. Röviden, mivelhogy a vendéglősök demarsának forrása a rövid haj. Meg méltóztattak figyelni ugyebár, ha öngyűlöletük beletett az étterembe, vagy a kávéházba és letelepszik az asztalhoz, első dolga, hogy leveszi a kalapját. A kalapja előbubi-, vagy egy etonfej bujlik elő. Egy fiucska, ha messziről nézem rövidlátó szemmel és a kissé tapasztalatlan emberek épen úgy nem tudják megkülönböztetni, hogy nő-e, vagy legény, mint ahogy nem tudják megkülönböztetni a borjúhúst a szűzsülttől. A fej megszünt a nő különös ismertetőjele lenni. Amde sokáig nem lehetünk kétségben. Mert a legférfiasabb nő a legrövidebbre nyírt hajjal is csakhamar elárulja magát. Kibujik a cica a zsákból. Alighogy a kedves leül, jóformán nem is dihégi ki magát... »hol a retikülöm?« sziszegi a férjéhez... »Parancsolj, angyalom« szól a férje és átad nejének egy táskát, amelyvel tudósasszonyok siettek azokhoz a házakhoz, amelyek kéményén golya kelepelt. És az angyal felnyitja a retikült, elővesz: egy álló tükröt, fésűt, kefét, pudert, pamacsot, szarvasbőrt (áfonya nélkül) testekdobozokat, ecseteket, szájpirosítót, arcfeherítőt, szemöldökfát, illetve szemöldökfászenet, sütyvasat, hajcsattot, körfésűt, sűrűfésűt és elevátort. És öngyűlöletük erre elkezd magát fésülni és fésülni. Sütni, kenni, festeni, fenni, kenni, szépitni, mint egy hűvös kis cica. Rendezgetni fűrtjeit, vallását, vállását, viszonyait. Ha az ember végig tekint egy előkelő éttermen, joggal azt lehet, hogy egy automata fodrászterembe tévedt. Mind egyik dáma fésüli magát. Enni nem eszik, mert hogy éppen fogyó kurat tart, de fésüli magát. Az asztalnál. Holott ez a művelet — mondják németül — nem alkalmas a mások étvágyának gerjesztésére. Az éttermi tulajdonosok már abból a szempontból is kifogásolják, hogy megtörténik, hogy ilyenkor egy-egy hajszál hullik a levesbe. A hajszálát a levesben pedig ritka vendég szereti, sőt már több after is keletkezett e körül. Amint emlékeztetés, egy szekant vendég ragaszkodott ahhoz, hogy külön tányéron találják a levest és külön tányéron a hajszálát. Ezért adták ki a vendéglősök azt a tilalmat, miszerint az asztalnál tilos fésüldödni.

A magam részéről tiltakozom ez ellen és legteljesebb mértékben helytelenítem a vendéglősök jogtalan és az emberi szabadságot korlátozó beavatkozását. A vendéglősöknek kötelessége, hogy a vendégek lehető legnagyobb kényelméről gondoskodjanak. Ha öngyűlöletük és hus között pedikűrözni óhajt,

ám tessék. Minden életművet, az emberi mechanizmus minden működése az izlés határain belül játszódik le, amit Petőfi úgy fejezett ki, hogy szép, am természetes. Vajjon jobb a vendéglősnek, ha öngyűlöletük azon borzasan eszi a tokot tartármártással? Hova jutunk, ha a vendéglősök így beavatkoznak a n. b. vendégek magánügyeibe. Meg megérjük azt, hogy legközelebb a csámcsogást is eltiltják a vendéglősipar nagy reformatorjai. Az a kifogás, hogy a vendégek nem szeretik az ételben a hajszálát, ez igaz. De a szakácsne,

konyhalány és a pincérek haját nem. A saját hajukról azonban nincs szó. — Hogy én ne éhessem meg a saját hajamat, hogy én a hajamat, hol és mikor, levesben, vagy gesztenye pürében eszem-e, hogy ehhez valakinek valamely köze lenne, vagy ezt nekem egy vendéglős meg meri tiltani — mondta felháborodva egy szuszra öngyűlöletük, akit a vendéglősök »tilos a fésüldöés« című utasításának gyakorlati értéke felől megkérdeztem. — Ezt a fészét szeretném én látni. Amíg egy hajszál van a fejemen, nem szünök meg a közért fésüldöni. Ha kell, az étteremben, ha kell, a kávéházban. Vége van annak az időnek, amikor csak hangversenyen volt szabad fésüldöni.

— Mikor volt az az idő? — kérdeztem bámulva.
— Mátyás király korában... Azt se tudja, hogy akkorról maradt fenn az a nóta:
Haj-danában, danában
Mátyás király korában.
— Akkor danának hívták a hangversenyt — tette hozzá magyarázólag.
— Eos, —

Diktaturától és anarchiától fél Románia

A kormánypart és a liberálisok a parasztpártot is rá akarják bírni, hogy foglalja állást Károly volt trónörökös visszatérése ellen — Károly herceg csak az egész ország támogatására támaszkodva hajlandó átvenni az uralmat

Katasztrófálissá vált Ferdinánd király állapota

Bukarestből jelentik: A román politikai körökben és a közvéleményben állandóan fokozódik az izgalom és teljes a bizonytalanság, hogy mi történik abban az esetben, ha Ferdinánd király meghal, mert a trónöröklés kérdése nincs véglegesen rendezve. A román lapok alig írhatnak a közéletet kizárólag foglalkoztató kérdéssről, azokból az óvatos cikkekből azonban, amelyek a bukaresti lapokban napvilágot látnak, meg lehet állapítani, hogy szinte pártkülönbség nélkül

diktaturától és anarchisztikus törekvésektől tartanak Romániában a király halála után.

Az Independance Roumaine például azt írja, hogy Bratianu fontos nyilatkozatot tett a nemzeti szabadelvű párt ülésén és hangsúlyozta, hogy bizonyos váratlan eshetőséggel szemben mindenkinek örködni kell a rend fenntartása érdekében. Kijelentette Bratianu, hogy fenn kell tartani azt a nyilatkozatot, amelyet az alkotmányos tényezők az év elején hoztak — amikor Károly herceget megfosztották trónutódlási jogától — és minden más elhatározás a nemzetet a kalandok útjára vinné és szabad utat engedne a puccsoknak.

Az Adeverul viszont közli Jorgának egy kijelentését, amelyben hangsúlyozta, hogy

nem helyesel semmi diktatóri elhatározásokat, sem anarchisztikus kalandokat.

A törvényes út nyitva áll Romániában mindenkinek, még a király egyik fiának is. Hasonló szellemben és az izgalmas eseményeket csak a sorok közt érintve írják a többi lapok is, azonban ez is elég ahhoz, hogy a közvélemény tisztában legyen a folyamatban levő sorsdöntő eseményekkel.

Averescu miniszterelnök és a liberális párt vezére, Bratianu volt miniszterelnök péntek délelőtt összeköttetésbe léptek a nemzeti parasztpárt vezérével, hogy

rábírják a parasztpártot ahhoz a platformhoz való csatlakozáshoz, hogy Károly extrónörökös ne térhessen vissza Romániába.

A parasztpárt még nem adott választ Averescu és Bratianu felszólítására. A nemzeti párt megbízásából

Jorga Miklós a napokban Párisba utazik, hogy megkérje a volt trónörökösöt, hogy ne ragadtassa el magát meggondolatlan cselekedetekre és hallgassa meg a román pártok vezetőinek véleményét.

A parasztpárt egyik vezetője hír szerint a napokban már felkereste Párisban Károly herceget, aki azonban nem fogadta a román politikust, hanem azt fizette neki, hogy politikussal nem tárgyal és

ha visszatér Romániába, akkor az egész román nép és a had-

sereg támogatásával akarja elfoglalni a trónt.

Ferdinánd király állapotában egyébként pénteken este újabb súlyos fordulat állt be. A király orvosai attól tartanak, hogy a vastagbélben megáll a vérkeringés és ebben az esetben

a katasztrófa gyors bekövetkezése elkerülhetetlennek látszik.

A király egyébként nagyon lesoványodott és az utolsó hét alatt másfél kilót fogyott. Mária jugoszláv királyné újból meghosszabbította bukaresti tartózkodásának idejét és apja betegágyánál marad addig, amíg edesanyja nem érkezik haza. A román királyné megérkezését december harmadikára várják.

Mint Bécsből jelentik, az ottani román követség a román király állapotáról elterjedt hírekkel kapcsolatban szombat reggel hivatalos kommunikét adott ki, amely szerint a péntek este Bukarestből érkezett hivatalos táviratból megállapítható, hogy Ferdinánd király állapota nem ad okot aggodalomra. A követség cáfolata szerint a király haláláról szóló rémhírek csupán kombinációk.

Minden cáfolat ellenére azonban a legújabb bukaresti hírek megerősítik azt, hogy Ferdinánd király állapota rendkívül válságos és óráról-órára súlyosbodik.

A király betegsége óta több ízben kifejezte azt a kívánságát, hogy beszéljen akar fiával, Károly volt trónörökössel. A király környezetében azonban mindent elkövetnek, hogy az uralkodót eltérítsék ettől a szándékától.

Szombaton minisztertanács volt, amelyen a kormány tagjain kívül Bratianu és Jorga is résztvettek. Hír szerint még szombaton, vagy legkésőbb vasárnap

Bratianu is Párisba utazik, hogy ott tárgyaljon Károly extrónörökössel.

Averescu miniszterelnök, a néppárt vezetője és Bratianu, a liberális párt vezére tárgyalásokat kezdtek a nemzeti parasztpárttal, hogy

a három nagy politikai párt blokkba tömörüljön minden esetleges megrázkódtatás megakadályozására.

Bratianu hajlandóan nyilatkozott ennek a blokknak a létrejöttét politikai engedmények árán is lehetővé tenni. A »Románia«, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja nem tudja ugyan elfojtani ellenszenvét Bratianuval szemben, de végeredményben mégis

szükségessnek tartja, hogy ezekben a kritikus órákban a három párt összefogjon.

hogy a döntésre kerülő súlyos kérdések megoldhatók legyenek.

Párisi távirat szerint egyébként Mária királyné kedden érkezik Cherbouga, ahol a királyi ház minisztere, Angelescu tábornok fogadja és vele együtt a királyné Párison át egyenesen Bukarestbe utazik, anélkül, hogy Párisban kiszállna.

A román helyzet súlyosságáról elterjedt hírek egyébként a leu külföldi megítélését is erősen befolyásolták. Zürichben szombaton mind nagyobb fételekben kínálták a leut, úgy hogy az utolsó jelentés szerint a leu árfolyama a pénteki 2.95-ös jegyzéssel szemben 2.83-ra esett vissza.

Európai blokk Oroszország ellen

A genfi tárgyalásokon Olaszország az angol álláspont mellett áll a lefegyverzés kérdésében

Párisból jelentik: Avezzano párisi olasz követ péntek este látogatást tett Briand külügyminiszternél. A látogatással kapcsolatban a Journal azt a hírt közli, hogy

Olaszország a lefegyverzés kérdésében az angol álláspontot fogadta el, amely sokkal inkább kedvez Németországnak, mint Franciaországnak.

Az ellentétek a lap szerint egyrészt Franciaország és Anglia, másrészt Franciaország és Olaszország között olyan nagyok, hogy Chamberlain szükségesnek tartja, hogy Genfben való utazása alkalmával néhány napra kiszálljon Párisban és tanácskozzék Brianddal. A tanácskozásokba előreláthatólag be fogják vonni Olaszországot is.

Sauerwein a Matinben azt írja, hogy a tanácskozások súlypontja nem Párisban lesz, hanem Genfben,

ahol egy nagyszabású konferenciára ül össze Briand, Chamberlain, Mussolini és Stresemann. Ezen a konferencián nemcsak a lefegyverzés kérdését fogják tárgyalni, hanem tanácskozni fognak

egy közös blokk megteremtéséről is, amely minden kérdésben egységesen járna el.

A blokk gondolata Angliától ered, melynek az a távoli célja, hogy

a nagyhatalmak közös erejével sakkban tartsa Oroszországot és megakadályozza annak ázsiai terjeszkedését.

A konferencián Sauerwein szerint csak az esetben jöhet létre megállapodás, ha el tudják simítani a Franciaország és Olaszország közötti meglehetősen súlyos ellentéteket, erre azonban egyelőre nem nagyon sok kilátás van.

Fejszecsapásokkal

agyonverték egy asszonyt

Rejtélyes gyilkosság az erdőszéli viskóban

Murska-Subotáról jelentik: Véres gyilkosság történt Murska-Subota közepében, a pucsonci téglagyárnál. Ismeretlen tettesek meggyilkolták és kirabolták Savel Zsuzsanna negyvenkétéves asszonyt, aki férjétől különváltan, már évek óta egy erdőszéli gnyhóban lakott.

Savel Zsuzsanna Bauer Ferenc téglagyári munkással élt együtt. Pénteken Bauer kora hajnalban elment munkára, de hét óra felé hazatért reggelizni. Hazatérve a lakás ajtaját zárva találta, mire abban a hiszemben, hogy az asszony elment valahová, visszatért a téglagyárba. Délben ment ismét haza, de az ajtó ekkor is zárva volt. Gyamsáknak tűnt fel előtte ez a körülmény és felfeszítette az ajtót. Amikor a szobába lépett, Savel Zsuzsannát szétroncsolva fejelet az ágy előtt a padon, holtan találta. Nyomban értesítette a csendőrséget, amely megindította a nyomozást. A nyomozás során megállapították, hogy az asszonyt fejszecsapásokkal gyilkolták meg, utána pedig kirabolták.

A csendőrség a gyilkosság gyanúja alatt eddig hat embert tartóztatott le, köztük Bauer Ferencet is, aki ellen azonban semmiféle bizonyíték nem merült fel.

A gyeplő

Ne törődj más dolgával!

A szubotici törvényszéken szombaton érdekes bünygyben ítélték Pavlovics István törvényszéki elnök büntetőtanácsa. Kettőn voltak a bűnpör vádlottai: Agbaba Mihály sztarakanizsai mérnök és Gyenis Dragomir sztarakanizsai rendőrségi díjnok. Előbbi hatóság megsértésének vétségével, utóbbi sikasztás vétségével volt vádolva. Két külön ügy, amelyek azonban egybekapcsolódtak és együtt kerültek főtárgyalásra.

A vád szerint Agbaba Mihály mérnök ez év március 23-án írásbeli feljelentést tett a kanizsai rendőrségen, hogy Gyenis Dragomir eltulajdonított egy gyeplőt, amely a kanizsai rendőrség tulajdona volt. Ebben a feljelentésben azt írta Agbaba, hogy ő nem akar formális feljelentést tenni, mert amikor egyszer feljelentett egy tisztviselőt a főkapitánynál tudomására adtak azt, hogy ne törődjék más dolgával és ne avatkozzék olyasmibe, amihez semmi köze sincs, a feljelentett tisztviselőt pedig előléptették. Nehogy tehát ebben az esetben is úgy járjon, mint előzőleg és nehogy a visszaéléssel vádolt tisztviselőt megtorlás helyett előléptessék, nem tesz formális feljelentést.

Ezért a headványért indult meg az eljárás Agbaba ellen, mert gny tárgyvá tette és ezzel megsértette a hatóságot. Egyuttal azonban eljárás indult a megvádolt Gyenis Dragomir ellen is.

A szombati főtárgyaláson a közbírák Csulinovics Dragomir dr. államügyész képviselte, a védelmet Ludaics Milos dr. és Dimitrijevic Drágó dr. ügyvédek látták el.

A bíróság először Agbaba Mihályt hallgatta ki. Kijelenti, hogy nem akarta a hatóságot sem kigunyolni, sem megsérteni, csak jóhiszeműen tudomásra akart hozni a rendőrségnek egy visszaélést, amiről értesülést szerzett. Egyuttal bemutatja a bíróságnak azt a hivatalos iratot, amelyben egy előző feljelentésére egy másik ügyben, azt a választ kapta, hogy ne törődjék mások dolgával.

Ezután a másodrendű vádlottat, Gyenis Dragomir rendőrségi díjnokot hallgatta ki a bíróság. Kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek az ellene emelt vádban, majd részletesen elmondta, hogy a múlt évi görögkeleti karácsony után, amikor a Badnják ünnepeken a lovasok között résztvevő polgárok viselkedését a kiosztott lószerszámokat,

kérte az ügyeletes rendőrőrmestert, hogy miután az ő saját gyeplője győrt, adjon neki néhány napra kölcsön egy gyeplőt a visszahozottakból. Petkovics Obrad rendőrőrmester oda is adott neki egy gyeplőt, mire a sajátját otthagynva, elvitte a rendőrségi gyeplőt, de azt négy-öt nap múlva visszahozta és átadta a rendőrnek.

Petkovics Obrad kanizsai rendőrőrmestert hallgatta ki ezután a bíróság tanuként. Mindenben megerősíti Gyenis vallomását. Ő adta Gyenisnek a gyeplőt és tudomás van arról, hogy az négy-öt nap múlva visszahozta.

Erdeljan Rada rendőr hasonlóan az előző esetet. A bíróság ezután mellőzte

a többi beidéztet tanu kihallgatását, miután a tényállást teljesen tisztázottnak látta és befejezte a bizonyítási eljárást.

A perbeszéd után a bíróság meghozta az ítéletet, melyként bűnösnek mondja ki Agbaba Mihályt a hatóság megsértésének vétségében és figyelembevéve az enyhítő körülményeket, elítélte három napi elzárásra, a büntetés végrehajtását azonban felfüggesztette. A másodrendű vádlottat, Gyenis Dragomirt felmentette a bíróság, miután emenne semmiféle bizonyíték nem merült fel. Agbaba ítélete ellen Csulinovics dr. államügyész felebbezést jelentett be selyeshitására. Gyenis felmentésében megnyugodott és így az jogeros.

„Nincs semmi akadálya annak, hogy a magyar és szerb nép megértse egymást!” Nincsics külügyminiszter nyilatkozik a jugoszláv-magyar közlekedésről

Kikindáról jelentik: A radikális párt — mint már jelentettük — Novibeecsné népgyűlést tartott, melyen résztvevő Nincsics külügyminiszter is, aki a jugoszláv-magyar közlekedésről nagyjelentőségű nyilatkozatot tett.

Nincsics külügyminiszter ismertetőn Jugoszlávia külpolitikai helyzetét, kitérve a Magyarországgal megindult tárgyalásokra is.

— A magyar nép — mondotta többek közt a külügyminiszter — lovasias nép, mely sok évszázadon át közös sorsban élt a szerbekkel. A

magyar nép éppen annyit türt, küzdött és szenvedett, mint a szerb. Szüvedéseit olyan körülmények okozták, melyek a magyar népen kívül lekszenek. Miután a két nép évszázadokon keresztül vállvetve küzdött közös célokért, nincs semmi akadálya annak, hogy jelenben és a jövőben teljes megértéssel együtt ne működjenek.

Nincsics ezután hosszasan fejtegette az ország helyzetét és hangsúlyozta, hogy Jugoszlávia külpolitikája a békét szolgálja és továbbra is a béke szolgálatában fog maradni.

A Vezuv kitöréssel fenyeget

Lángnyelvek törnek ki a tüzhányó kráteréből és földalatti dühörgés reszketteti meg Nápoly környékét

Rómából jelentik: Nápoly környékén nagy izgalmat kelt, hogy a Vezuv kitöréssel fenyeget. Legutóbb a nyár folyamán egy ízben kitört a Vezuv, akkor azonban a tüzhányó kitörése csak jelentéktelen volt. A mostani erupciót azonban olyan jelek előzik meg, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a Vezuv kitörése hevesebb lesz.

Sűrű füstgomolyok törnek elő a Vezuv kráteréből és gyakran csapnak ki a kráterből félelmes láng-

nyelvek, amelyek a szombatira virradó éjszaka már az egész égboltozatot megvilágították. Ezenkívül egymást követik a földalatti dühörgések, amelyek Nápoly egész környékét megreszkettetik.

A megfigyelő állomás jelzése szerint a Vezuv kitörése talán csak órák kérdése már. A turisták száza utaznak Nápolyba, hogy jelen lehessenek a ritka természeti tüneménynél, a lakosság viszont nagy izgalommal várja a Vezuv fenyegető kitörését.

Sulyos visszaélésekkel vádolják Radics Istvánt

Az ellenzék és a radikálisok közös interpellációja a közotatásügyi miniszterhez

Begradból jelentik: Az ellenzék és radikális képviselők a szombati napon két interpellációt terjesztettek be, melyekben sulyos visszaélésekkel vádolják Radics Istvánt és Krajaics kereskedelemügyi minisztert.

Az első interpellációban, melyet a közotatásügyi miniszterhez terjesztettek be, az aláírók elmondják, hogy Radics István közotatásügyi minisztersége alatt a Slavenska Knizsara nevű saját könyvkereskedéséről sok különböző könyvet vásárolt meg, olyan könyveket, melyeket a könyvkereskedés nem tudott volna soha eladni. A könyvekért Radics száztizenhátezer dinárt fizetett ki a Knizsaranak — egy alapítványból, miután erre a költségvetésben nem volt előirányzott fedezet. A közotatásügyi miniszterium a megvásárolt könyveket nem tudja semmire sem használni, legfeljebb makulaturának. A nyugtákat, mint a Slavenska Knizsara tulajdonosa maga Radics István írta alá.

A második vádpont, amit az interpelláció megemlít az, hogy Radics közotatásügyi miniszter korábban saját könyvkereskedésének 12.200 dinárt fizetett ki az 1925—1926. évi költségvetés terhére. A harmadik vádpont, hogy Radics különféle pénzbeli segélyeket adott álli-

tólagos kulturális és oktatásügyi társaságoknak, amelyek azonban valójában a horvát parasztpárt szervezeti voltak.

A negyedik vádpont szerint Radics különböző alapokból es költségvetési tételekből nagy összegű jutalmakat fizetett ki családtagjai számára.

Az interpellációt a parlament által küldött vizsgálóbizottsághoz terjesztették be és ebben Krajaics kereskedelmi miniszter, illetőleg Radics és családtagjai ellen emelnek sulyos vádakot. Az interpellációban előadják, hogy az állami selyemgyárakban törvény szerint a kereskedelmi miniszter csak a gyárigazgató ság meghallgatása után hozhat határozatot. Ezt a gyakorlatot mindig betartották, kivéve egy alkalommal, amikor Krajaics kereskedelmi miniszter túltette magát a törvényeken és Radics családtagjai számára biztosított előnyöket. 1925 decemberében ugyanis az egyik állami selyemgyár azt javasolta a kereskedelmi miniszternek, hogy alakítson egy bizottságot a selyemárunknak Olaszországban való eladása céljából. A kereskedelmi miniszter elfogadta a javaslatot, a bizottságba azonban nem az igazgatóság tagjait nevezte ki, hanem azt Radics István vejéből és bizalmas párthíveiből állította össze. A bizottságba

meghívták Vandekar József Radics-párti képviselőt, Radics István vejét, Kosutics István dr. zagrebi ügyvédet, aki fivére Kosutics Agostonnak, Radics másik vejének, ezenkívül dr. Radonics Jovan egyetemi tanárt, képviselőt, Dicies Dragutint, az államszámvitel vezérigazgatóját, Todorovics Koszta egyetemi tanárt, dr. Tomics Dusan egyetemi tanárt és dr. Lenjancki Gyurát Noviszadról. Az utóbbi öt bizottsági tag lemondott, mert nem akartak felelősséget vállalni azoknak a munkájáért, akiket a miniszter pártpolitikai szempontból nevezett ki és akik ilyen munkát soha nem végeztek.

Az interpellációban, amelyet elsőnek Vilder Pribisevics-párti írt alá, ezután kifejtik, hogy a kinevezett bizottság munkája miatt az államot károsodás érte.

Betyárvilág Becse környékén

Felfegyverzett rablók fosztogatók az utasokat

Szaribecseről jelentik: Szaribecse környékén már hónapok óta egy titokzatos rablóbanda garázdálkodik, amely állandó rettegésben tartja a lakosságot.

Ez a titokzatos rablóbanda eleinte Szaribecsen működött, ahol, mint megírtuk, sorozatos betöréseket követett el. A rendőrség minden esetben energikus nyomozást indított, de a tetteseket nem sikerült elfogni. Egy-két lopást, rablást rövid szünet követett, azután a rablóbanda újból működni kezdett. Ujabb már a forgalmas országutakat választották ki működési területül s itt meglesik és megtámadják az áruval megrakott kocsikat. Az utonállók legutóbb — mint megírtuk — Simokovics Dusan tábornok feleségének kelengyéjét szállító kocsit fosztották ki a szaribecsei országuton, pár nappal később egy kereskedőt fegyverrel kényszerítettek megállásra, kocsiját kifosztották és elmenekültek.

A fölfegyverzett rablók garázdálkodása miatt a tanyaiak a sötétség beálltával nem mernek utra kelni. A rendőrség eddig több gyanus embert vett őrizetbe.

Halálos szerencsétlenség az országuton

A részeg ember lebukott a megrakott kocsiról

Szobotica határában a békovai országuton szombaton délután halálos szerencsétlenség történt. Aranicki Dimitrija és Ivánovics Antal alekszandrovói földművesek szombaton délután egy békovai tanyáról kocsin kukorica-szárat szállítottak Alekszandrovába. A szekeret magasan megrakták kukorica-szárral, a lovakat Ivánovics Antal hajtotta az országuton. A gyeplőt később Aranicki vette a kezébe és ostarával többször elesen a lovak közé sujtott, amitől a lovak megvadultak. A megvadult lovakat ketten sem tudták megfékezni. Aranicki, akiről kiderült, hogy teljesen részeg volt — dühében még egyszer a lovakra sujtott ostarával, mire a lovak egy hirtelen fordulattal befordultak egy mellék utra. A hirtelen fordulátnál a kocsij feldült és a kocsin ülő két ember a magasból lezuhant a kövezetre.

Aranicki fejelet felel bukott le a magas kocsiról és agyarázkódás következtében azonnal meghalt. Ivánovics Antal csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

A rendőrség szombaton délután hat órakor szállt ki a helyszínre. A rendőrség részéről Miatov Tóso rendőrkapitány és dr. Osztrogonác Béla rendőrvos szálltak ki és megállapították, hogy Aranicki haláláért senkit sem terhel felelősség. Aranicki Dimitrije negyvenöt éves volt és az utóbbi időben állandóan ivott, családját is elzavarta magától. A szerencsétlenül járt ember felesége, amikor a rendőrség embereitől értesült fia haláláról, a legnagyobb lelki nyugalommal mondotta:

— Hűla Istennek.

A holttestet nem fogják felboncolni és ezért azt lakására szállították.

HIREK

— **Ölelése Beogradba érkezett.** Beogradból jelentik: Ölelése Alekszandar király szombaton délelőtt Beogradba érkezett. A király hazaérkezése teljesen váratlan volt és így a pályaudvaron nem volt semmiféle hivatalos fogadtatás.

— **A pénzügyi bizottság ülése.** Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság szombati ülésén folytatta a közlekedésiügyi minisztériumról szóló vitát. Novákovic Nikó radikális felszólalásában a tengerhajózás állapotáról beszélt, majd szóváltotta az állami szubvenciók helytelen elosztását és szabályrendeletet követelt ennek a kérdésnek a rendezésére. Zsebot szlovén néppárti a maribor javítóműhely állapotairól beszélt, majd Setyerov demokrata a jelenlegi közlekedésügyi objektumok értékének és a közlekedésügyi minisztériumok adósságának megállapítását kérte és javasolta, hogy a vasúti tarifát hozzák összhangba a szomszédállamok vasúti díj-szabásával. Kezsmán Radics-párti a kikötőépítésekkel tette szóvá a követelést, hogy a vasúti szabadjegyek kérdését rendezzék és hogy vasutaslakásokat építsenek. A pénzügyi bizottság ülését ezután december 7-ig elnapolták, amikor az egyes minisztériumok referensei meg fogják adni a szükséges felvilágosításokat a bizottság tagjainak.

— **A kovacsicai fősztolgabiró válasza Boskovics képviselő vádlóira.** Boskovics Dusán független demokrata képviselő a parlament pénteki ülésén beszédet mondott, amelyben a bönáti fősztolgabirák működését bírálta s amelyet a lapok is közöltek. Kolarovics Dusán kovacsicai fősztolgabiró ezzel kapcsolatban annak közlését kéri, hogy soha senkitől sem vett fel jogtalanul pénzt. Suvákovic Lázár államtitkár csak néhány-szor utazott a járási autón és a főbíró kötelességének tartotta, hogy előzetesen legyen a hivatalos ügyben utazó főtisztviselő iránt. Kijelenti, hogy nem vett fel hétfőnként pénzt a debeljácsai sátor tulajdonosoktól, hogy a Jadranszka Sztrazsa még nem rendezett mulatságot Kovacsicán, hogy jogerős végzéseket csak az előírás szerinti esetekben változtattak meg és az exhumáláshoz való kiszállásért járó napidíj tekintetében a főbíró mindig szigorúan a szabályrendeletre tartotta magát.

— **Rakovszki lesz Kraszin utóda.** Londonból jelentik: A British United Press moszkvai jelentése szerint a szovjetkormány Rakovszki párisi szovjetkövett fogja kinevezni londoni szovjetkövetté Kraszin helyére.

— **Áthelyezések.** Szomborból jelentik: Toposztanovics Radován csinopljai aljegyző lemondott állásáról. Helyébe Burka Pál adóügyi aljegyzőt, adóügyi aljegyzővé pedig Varga Ferencet nevezték ki.

— **A választási névjegyzékek kiigazítása.** A választásokról szóló törvény értelmében a községi és városi hatóságok kötelesek a választói névjegyzékeket a tartományi választások kiírásától számított tizenöt napon belül kijavítani, illetve a jelentkezőket, akik a választási névjegyzékből eddig bármi okból kifolyólag kinaradtak, a névjegyzékbe bejegyezni. Az utólagos bejegyzéseket Szuboticán a polgármesteri hivatal fogja végezni.

— **Rekvium az elhunyt dobrovoljácok emlékére.** Noviszadról jelentik: Szombaton délelőtt tíz órakor a püspöki templomban rekvium volt az elhunyt dobrovoljac, tartalékos tiszti, aki Szentán a városi tanács testületileg vett részt.

— **Bethlen magyar miniszterelnök fia párbajra hívta ki gróf Almássy Pált.** Budapestről jelentik: Bethlen András gróf Bethlen miniszterelnök fia provokáltatta gróf András Pált, a magyar arisztokrácia egyik ismert tagját. A lovagias ügyre az adott okot, hogy gróf Bethlen András és gróf András Pál nemrégiben az Admiral-barban összeszólalkoztak egy táncosnő miatt.

— **A vérbe iult disznótor.** Dáljáról jelentik: Gresics Mita dáljai földműves disznót vágott és a disznótorra meghívta egész rokonságát. A vacsora során valami felett szóváltás keletkezett Gresics Mita és testvére Lázó között. Gresics Mita a veszekedés hevében revolvert rántott és azzal két lövést adott le. Az egyik golyó atyja mellébe fúródott, aki véresen esett össze. Gresics Nenad, a gyilkos másik testvére, ki a vacsorán nem vett részt, mikor hallotta az esetet, megleste Gresics Mitát az utcán és revolveréből reálította, a golyó azonban csak könnyebb sebet ejtett rajta. A csendőrség Gresics Mitát és Nenadot letartóztatta, a súlyosan sérült apát pedig beszállította a kórházba.

— **Méregkeverésért tizenöt évi börtönre ítélték egy asszonyt.** Noviszadról jelentik: 1922 október 24-ikén gyanus körülmények között meghalt Mathiasz Ede mokri lakatos. Hirtelen halála és az a körülmény, hogy feleségének viaszonya volt Ludvig Jovánnal, gyanút keltett és a rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy Mathiasz Ede felesége mérgezte meg. A beogradi vegyszereti laboratórium megállapította, hogy Mathiasz halálát arzénmérgezés okozta. A kikindai törvényszék Mathiasz Edénét méregkeverésért és férjének meggyilkolásáért tizenötévi börtönre ítélte és az ítéletet a noviszadi felelősségi bíróság pénteken jóváhagyta.

— **Gyerekek nagy tüzkárt okoztak Temerinben.** Temerinből jelentik: Temerinben Németh Antal háza pénteken kigyulladt. Unokái, Vig Imre négyéves és Juliska ötéves gyerekek, akik nagyanyjuk Németh Rozália gondjaira voltak bízva, vigyázatlan pillanathban gyufával felgyújtották Németh Antal udvarán levő szénakazalt, amelyről Németh Antal háza is lángborult. A tűz átterjedt Sörös András szomszédos házára és azt teljesen elhamvasztotta. A kár jelentékeny, amelyből csak tízezer dinár térül meg biztosítás révén. A noviszadi törvényszék részéről bizottság szállt ki a helyszínre. A gondatlan szülők ellen büntető eljárás indul.

— **Csökken a megyei pótdadó.** Szomborból jelentik: A megyei számvétség elkészítette Bácsmege 1927. évi költségvetését, melyben a megyei pótdadó tíz százalékosban van megállapítva. A pótdadó 1924-ben harminc százalék volt és azóta évről-évre csökken.

— **Kifogott holttest.** Szombaton délelőtt Bácskopetrovoszélón a Tisza egy holttestet vetett ki a partra, amelynek zsebeiben talált irásokból megállapítást nyert, hogy az illető Burics M. Vukó dobrovoljac, tartalékos tiszti, aki Szentán lakott. Megállapítást nyert, hogy a holttesten külső erőszak nyomai nem látszanak. Burics — mint megírtuk — pár nappal ezelőtt Szentán öngyilkossági szándékkal a Tiszába ugrott.

— **Halálos verekezés.** Palánkáról jelentik: Popovics vendéglőjében Pesztán Obrád és Kolarics Pája földművesek összeveszttek. Pesztán zsebkésével Kolarics bal vállába szúrt. A szúrás átvágta a főtőeret és Kolarics azonnali halálát okozta. Pesztánt letartóztatták. Kolarics holttestét felboncolták.

MALACHIN (Grossinger) (fel frissíti a vért, téplálja és erősíti az idegeket s így nélkülözhetetlen mindenkinek akiknek idegei meülnék ki az élet küzd imeiben.

A MALACHIN egy pompás ízű a malaga borból készült ital, amely foko ott munká a képvisíti a testet és a szellemet.

Erő, egészség, életöröm jár egy MALACHIN kura nyomán.

Kapható minden nagyobb yó yt rhan
Górái lerakat

Grossinger Trade Sot. Híromság
yógytá bar Nov s ad. — a kath. nagytempom mellett, Trg Oslobodjenja.

— **Demokrata párti népgyűlés Szentán.** A szentai demokrata párt vasárnap délelőtt tíz órakor a főtéren népgyűlést rendez, amelyre meghívták Davidovics Ljubát, a demokrata párt elnökét is. Davidovics Ljubán kívül Grol Milán, dr. Pleszkovics Lukács, Mehmed Sefkija és még többen fognak felszólalni a népgyűlésen. A népgyűlésre a demokrata párt nagy előkészületeket tett. Szentáról és a környékről több ezer főnyi hallgatóságra számítanak.

— **Uj királyi ügyész Szomborbán.** Szomborból jelentik: Perkovic József szombori törvényszéki jegyzőt a szombori törvényszékhez királyi ügyésszé nevezték ki.

— **Kié lett a Beograd-szálló bérlete.** Szubotica város gazdasági hivatala szombaton délelőtt tíz órakor tartotta meg a Beograd-szálloda, kávéház és étterem tíz éves bérletére kiírt árlejtést. A pályázatra három ajánlat érkezett. Szombaton délelőtt a három ajánlattevő személyesen is megjelent az árlejtésen, amely iránt a közönség körében is nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az árlejtést délelőtt tíz órakor nyitotta meg dr. Hoffman Kálmán városi gazdasági tanácsnok. Ezután felbontották a három ajánlatot, amely szerint Szpisics Dániel háromszázhuszezer, Tumbász Lázár jelenlegi bérlő háromszázezer dinár és Csövics Jásó földbirtokos százhuszezer dinár évi bérleti árat ajánlottak fel. A szálloda és kávéház-étterem eddigi bérlete évi kilencvenezer dinár volt. A gazdasági hivatal Szpisics Dániel ajánlatát fogja a városi közgyűlés elé terjeszteni jóváhagyás végett, azonban nincs kizárva, hogy a közgyűlés Tumbász Lázár ajánlatát fogja magáévá tenni. Tumbász Lázár ugyancs már huszonöt éve a Beograd-szálló bérlője és a városi tanács tagjai között az a nézet alakult ki, hogy Tumbász Lázárt továbbra is meg kell hagyni a Beograd-szálló bérletében.

— **Kitűzték a főtárgyalást a monopólesaló oszileki gyárigazgató bünpörében.** Oszijekről jelentik: Az oszileki törvényszék a monopólesalással vádolt Lang Izsó oszileki cigarettapapirgyári igazgató bűnygyében a főtárgyalást, december hó 27-ikére tűzte ki. Lang Izsót azzal vádolja az ügyészség, hogy a vezetése alatt állt »Mirt« cigarettapapirgyár részére külföldről papirt csempésztett be és azokat — hamisított monopólesalagocskákkal ellátva — hozta forgalomba. A csalásokban segítségére volt Boigner Katalin munkásnő, valamint testvére Lang Leó, ki azonban ismeretlen helyen, külföldön tartózkodik.

— **Hivatalvizsgálat a kulai járás kilenc rendőrségén.** Kuláról jelentik: Krnjac Milán kulai járási rendőrfelügyelő, hivatalvizsgálatot tartott a járás kilenc községében és ennek eredményeképpen több rendőrt elbocsájtott állásából, az egyik rendőrzvezető ellen pedig fegyelmi eljárást indított, mert bebizonyosodott, hogy az az elkobzott revolvereket eladta és a befolyt pénzt saját céljaira fordította.

— **Meghalt, mert nem volt jó a szüret.** Szentáról jelentik: Király György hatvannyolc éves szentai gazda szombat reggel felakasztotta magát egy tiszaparti akácára. Az uccában lakók hamarosan észrevették az öngyilkosságot, de nem merték addig elvágni a kötelet, míg meg nem érkezett a rendőrség. Mire a rendőrség megérkezett és elvágta a kötelet, a szerencsétlen ember meghalt. Öngyilkosságának oka az, hogy testvéréről nem kapta vissza a neki kölcsönzött harmincezer dinárt és hogy az ősszel sokat ráfizetett a szőlőjére, mert a szüret rosszul ütött ki.

— **Bélyeges pénz.** A Bácsmegei Napló április 20-iki számában a fenti cím alatt noviszadi tudósítás alapján megírt cikkében, amelyben a sztarakanizsai pénzhamisítók elleni vizsgálat lefolyását írtuk meg, sajnálatos hiba csuszott bele. A tudósításban Prohászka István nevét olyan vonatkozásban közöltük, mintha ő is részese lett volna Temesvári Sándor, sztarakanizsai vendéglős manipulációjának, holott Prohászka maga is egyike Temesvári áldozatainak.

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

— **A baranyai menekültek jelentkezése.** A baranyai menekültek szubotica szervezete felhívja a tagjait, hogy legkésőbb keddig, okvetlenül jelentkezzenek a rendőrségen. A jelentkezéshez mindenki egy darab fényképet vigyen magával.

— **A noviszadi sakkverseny.** Noviszadról jelentik: A noviszadi sakkklub másodosztályu sakkversenyének jelenlegi állása a következő: Velendrics Mihailó 11 és fél, Schmidt Nándor 10, Szpászics Boskó 9, Juhász István 8 és fél, Stern Alfréd 7, Löwy Jenő 7 és fél, Rajkovics Milutin 7, Bokor Ernő, Bugarszki Milos 6 és fél, Csányi János, Léderer Márton 5 és fél, Weitzenhofer Lajos, Békefi 4, Leiner Simon, Basztráncsics Szevan, Dragincics Jovan 2, Lipkovics Károly 1 és fél.

— **A Vatikánból eltávozott az egyetlen ott élő nő.** Rómából jelentik: Az egyetlen nő, aki a Vatikánban élhetett, Ratti bíbornoknak, a mostani pápának egy öreg cselédje most elhagyja a Vatikánt. A hetven éves Thedolinde annak idején nem habozott urát a vatikáni önkéntes száműzetésbe követni, most azonban már nagyon beteg s a Szent Márta apáca kolostorba költözött.

— **Franciaországban leszállítják a katonai időt.** Párisból jelentik: A kamara egyik legközlelőbbi ülésén tárgyalja a hadseregreformát. A hadügyminisztérium a katonai időt tizenhét hónapról egy évre akarja leszállítani. A javaslat indokolásában a hadügyminiszter kiemeli, hogyha bizonyos előfeltételek teljesedésbe mennek, a francia hadsereg létszámát le lehet szállítani kétszáznegyven ezer emberre.

9997 Valódi francia
VALDA PASZTILLA
biztosan és alaposan megszüntet minden légzőszervi bántalmat. Kapható minden gyógyszerárban s drogériában

— **Vöröskereszt nap Sztaribecsejen.** Sztaribecseről jelentik: A sztaribecseji tanulóifjuság Vöröskereszt Egyesülete december elsején Vöröskereszt-napot rendez. Az egyesület közel négyszáz tagja ezen a napon felvonulást és gyűjtést rendez a város uccáin. Délután műkedvelőelőadás lesz.

— **Ungvári Andor hangversenye.** Péntek este Szuboticán a Bárány-kávéházban hangversenyt tartott Ungvári Andor zongoraművész, Pátkai Sándor művészenekarának tagja. Ungvári zenetanár produkciója minden tekintetben kielégítette a közönséget. A művész különösen briliáns technikááa csillogtatta. Temperamentumának legjobban Chopin felel meg és ennek tudatában programja legnagyobb részét Chopin műveiből válogatta össze, de épen olyan nagy sikert aratott Mendelssohn, Liszt és Dohnányi kompozícióval is. Átértett, finom és technikás játéknak a hangversenyterem lett volna teljesen megfelelő környezet, de a művész igyekezett sikeresen küzddötte le a kávéházi előadás bárányait.

95 ELSŐDIJ
Csillagvizsgáló
Neuchatel
MOVAD
VEZETŐ MÉRKA
ARA Y 6. PLATINAORÁKBAN

— **Óriási világítótorny épül az Et-nán.** Rómából jelentik: A kormány a legközelebbi hetekben óriási világítótorny építését kezdi meg az Etna legmagasabb pontján. A világítótorny több ezer gyertyafénnyel fog világítani egyrészt, hogy bevilágítsa a Szicília-Afrika utvonat egyrészt, másrészt, hogy utmutatóul szolgáljon a Földközi-tenger felett közlekedő repülőgépek számára.

— **A noviszadi radikális ifjúsági klub tisztújító közgyűlése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi radikális ifjúság vasárnap délelőtt kilenc órakor a »Három korona«-vendéglőben tisztújító közgyűlést tart.

— **Hetvenegy halottja van a legújabb amerikai ciklonnak.** Newyorkból jelentik: Kansas és Missouri államokban a pusztító ciklonnak hetvenegy halálos áldozata van, a sebesültek száma pedig több mint kétszáz. A forgószél Missouri északi részén keletkezett és Kanazson keresztülvonulva egész a mexikói tengeröbélig terjedt és mindenütt nagy pusztítást okozott utjában. A ciklon Missouriban esütörtökön érte el legnagyobb erejét. A városokban és községekben mindenütt elpusztultak az áramfejlesztő telepek is és a lakosság pánikját még csak fokozta a vidékre boruló egyiptomi sötétség.

Eljegyzés. Wurmser Ilonka (Teme-rin- és Huber Elemtér (Noviszad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Kereskedők, iparosok gazdag tapasztalatokat szerezhetnek a szubotici nyomtatványkiállításán.

— **Tífusz- és diftérijajárvány Párisban.** Párisból jelentik: Néhány nap óta Párisban tífusz- és diftéria-járvány ütötte fel a fejét. Péntek estig százhuszonketten betegedtek meg tífuszban és százan diftériában.

Lepedat is Jovanovics szubotici cég-nél vásárolt sorsjegyek közül novem-ber 26-iki sorsoláson a következő szá-mok nyertek:

150.000 dinárt nyert: 22771.
5000 dinárt nyert: 110847.
1000 dinárt nyertek: 9918 10334 13829
16839 48295 102679 142070 149806.
400 dinárt nyertek: 7110 9935 10311
55 95 99 13886 16857 22715 25403 21 26
79 99 26507 25 27948 69 91 31575 19 65
73 34339 95 36034 71 82 90 41045 100
41857 68 48271 50532 83 56115 27 57331
95 57921 77 63129 49 71045 72913 40
73163 76976 80007 81145 98 85715 17 67
86 93 86476 87105 20 29 40 88933 63 71
89704 92420 97103 7 99824 35 86 100214
64 101306 55 102623 72 103038 46 105855
13 63 68 76 110805 83 112986 99 115611
41 64 88 90 116516 29 73 118822 42 58
119010 90 119235 66 120004 124114 58
68 73 91 126209 97 127643 129405 12
130608 54 131385 132914 56 92 133652
56 134883 137963 141865 142029 32 67
144976 145551 78 81 93 146008 12 41
147709 33 39 148075 79 149818 70.

A Szlavia temetkezési egyesület hét-főn délután 3 órakor rendkívüli köz-gyűlést tart.

A szubotici zsidó Patronázs Egye-sület saját »Gyermekotthonában« (Zri-njski trg 23.) f. é. december hó 1-én délután 3 órakor tartja meg gondozott-jainak téli felruházását, amelyen az ér-deklődőket szívesen látja az egyesület vezetősege.

— **Szerencsétlenség favágás közben.** Perovoszéloról jelentik: Guba János petrovoszélori napszámos, testvérével az erdőn fát vágott. Testvére favágás köz-ben megcsuszott és olyan szerencsétle-nül esett el, hogy bátyja lábát a kezében lévő balta teljesen levágta.

— **Felépítik a leégett kulai görög-ke-leti templomot.** Kuláról jelentik: A kulai görög-keleti egyházközség árlejtést írt ki a leégett templom felépítésére. A benyújtott ajánlatok közül Francz Re-zsó vállalkozót fogadták el, aki hamarosan meg is kezdi az építési munkála-tokat.

— **Kultürest Adán.** Az adai iparosok egyesülete vasárnap kultürestélyt ren-dez, melyen több vajdasági író és mű-vész, köztük Bakizs G. Árpád felolva-sást tart. Balázs Árpád festőművész, az új képzőművészeti irányokat ismerteti és ezzel kapcsolatban bemutatja néhány kompozícióját. A kultürest iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Házasság. Heumann Ilonka és Svan-da Pál házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

Minden kereskedő és iparos saját ér-dekében tekintse meg a nyomtatvány-kiállítást november 28-ikán.

— **Összeverték az uccán.** Petrovoszé-lórol jelentik: Berkes Ferenc tizenhét éves fiút az uccán négy-öt legény meg-támadta és véresre verték. Az uton-állók ellen megindult az eljárás.

Orvosi hírek. Dr. Kohn Imre, a beo-gradi állami közkórház orvosa rendel-privát betegeknek délután 2—4-ig. Cím és telefonhívás: Beograd, državna bol-nica, tuberkulozno odeljenje.

— **Dr. Gál Imre fogorvos spe-cialista orvosi tanulmányjáról vizs-szaérkezett és rendeléseit Szomborban Kralj Aleksandra ulica (Pöucea) 20. megkezdte.**

Roth Olga kozmetikai műintézete (Szubotica, Kralja Aleksandra ul. 4. Rossija Fonsiere palota) az összes szép-séghibákat, u. m. szeplőt, pattanást, máj-foltot, szemölcsöt, alkalmatlan hajszálakat, arcbőrhámlasztást stb. garantált eredménnyel kezeli. — Minden hölgynek ér-deke, hogy a könnyen eltávolítható szépséghibáktól és az ezekkel együtt járó lelki depresszióktól mielőbb meg-szabaduljon. Kiváló hatású saját ké-szítményű szépségápoló szerek, kenő-csők, pudrok, gyógyszerzappanok, arcfé-héritő és szeplőkénőcsők szétküldése az egész országba utánvétellel. Tanít-ványokat kiképzésre elfogadok.

Úrnők figyelmébe! Szinte lehetetlen olcsó árban készülnék angol és francia munkák elsőrendű kivitelben Welner női divatszalonjában I. Paje Kujundzi-ća 22. 8062

SZÖRMEKABÁT
1500 dinártól

SZORME 30 DINÁRTÓL

Spitzer
SUBOTICA
SOKOLSKA UL.

A szubotici nyomtatványkiállítás no- vember 28-ikán nyílik meg a régi mun- kásbiztosító helyiségében.

— **A liba elhitt egy autót.** Szlatiná-ról jelentik: Különös autóbaleset történt a Miklens és Szlatina közötti ország-uton. Pavelics Antal vírovítai keres- kedő tízéves kisleányával autóján igye- kezett Miklensből Szlatinára. Közé fal-nál egy csomó liba üldögélt az uton. A sofőr jelzéseket adott, de a libák nem mozdultak. Csak mikor az autó közvetlen közelükbe ért, rebentek szét ijedten. Az egyik liba nekirepült az autó elején levő üvegnek és azt betör-te. A szétröppenő üvegszilánkok úgy a kisleányt, mint a sofőrt súlyosan meg-sebesítették. A liba tovább repült.

KINTORNA

— Nagyszerű színben van!
— Azért, mert abbahagytam az ivást.
— Ugy? És mióta nem iszik?
— Ma reggel óta.

A fogorvos: Akarja érzéstelenítéssel buzatni a fogát?

A páciens: Semmi esetre. Két napig kinzott az a kiállhatatlan. Most én sem kímélem őt!

Pöver üzletébe beállított egy kére-gető:

— Szegény munkanélküli vagyok, ha valami esekélységet...

Pöver közbevág:
— Nem adok semmit. Menjen a fené-be!

A kéregető köszön és kifelé indul. Pöver szórakozottan utána szól:

— Legyen szerencsém máskor is!

Az iskolában Mórica addig szemte-lenkedik, míg a tanító méregbe jön és kiállítja a sarokba, arccal a fal felé for-dulva.

— Nem is akarom látni ezt a csirke-fogót — mondja haragosan. — nem szé-gyelled magad, te komisz hitvány kö-lyök?

Mórica nyugodtan nézi a falat:
— A hátam mögött sértetet? Merje ezt a szemembe mondani.

BUTORSZÖKSÉGLETÉ
legocsóbban szerzheti be 110
Nagy Varjas Rókus
szialomesternél, Szubotica, VI. Vukovičeva 13

SPORT

Uj pályát épít a szombori Amatör

Szomborból jelentik: A szombori Amatör nemrégiben visszaadta az *ap- tin-uti pályáját a birtok tulajdonosának*, aki eladta a telket házhelyek céljaira.

A pálya nélkül maradt egyesület a városhoz fordult, hogy kedvező hár-összegért bocsásson rendelkezésére olyan területet, melyen futballpályát építhet. A városi tanács szombati ülésén teljesítette az Amatör kérését és a Ma-ria királynő-park mögötti telket arány-lag csekély hárösszegért átadta az egyesületnek, mely még ebben az évben a régi pálya deszkakerítését felalnta sz-uj telken és a földmunkát is elvégezteti.

Az új pályára az Amatör tavasszal köalapú fedett tribünt és a futballpálya körül futópályát épített.

Rendkívüli közgyűlés összehívását követelik a szubotici alszövetség alá tartozó vidéki egyesületek. A vidéki sportegyesületek a napokban értekezle-tet tartanak, amelyen memorandumot dolgoznak ki arra vonatkozóan, hogy az alszövetség hívjon össze rendkívüli közgyűlést. A közgyűlésen új tisztikart akarnak választani a vidéki egyesüle-tek.

ZAGREB:
Gradjanszki—BSK 2:0 (1:0). Zagreb-hől jelentik: A Beogradi Sport Klub, a

melynek a múlt héten legnagyobb rivá-lisa, a Jugoszlavia ieltti győzelme nagy feltűnést keltett, szombaton a za-grebi országos bajnoksáppal küzdött meg. A zagrebi csapatról az utolsó eredményei alapján úgy hitték, hogy dekadenciában van. Általános feltűné-sre a mérkőzés végig korrekt és érde-feszítő játék után a beogradiak veresé-gével végződött. A Gradjanszki góliait Perska és Cindries lötték. Nadoklan ljubljani bíró általános megelegedés-re vezette a mérkőzést. A két csapat va-sárnap revánsmérkőzést játszik.

Bácska-pálya 1/3 órakor
SZMTC-SPORT
Bajnoki mérkőzés

Megalakult a »Bácska« evezősegylet. Noviszadról jelentik: A noviszadi sport-életben — mint már közöltük — ör- vendetes mozgalom indult meg, amely azt célozza, hogy az evezős sportot népszerűsítse. »Bácska« név alatt új evezősegylet alakul, amely tavasszal már meg is akarja kezdeni működését. Az új egyesület a legközelebbi napok-ban alakul meg.

E'ég volt a szenvedésből!

Szent Rókus lábsó új lábat csinál.

Ezen készítmény, mely külföldön ré- gen és kitünően bevált, különleges só-essenciákból áll, melyet meleg lábvízben feloldunk. Ezáltal egy oxigénnel telített vizet nyerünk, mely csodálatosan jóté-kony hatást gyakorol a fáradt és fájós lábakra, megszünteti a fájdalmakat, melyeket a cipő szorítása okoz, meg-gyógyítja a láb pihedtséget és égő ér-zéseit.

Elegendő, ha egy csekély mennyisé- get ebből a lábsóból teszünk egy la- vor meleg vízbe és áztatjuk a fájós lá- bat 10—15 percig. Ezen idő múlva a láb dagadtsága, zuzódása, a kinzó égető érzések egy csapásra megszűnnek és többé nira el nem kezdődnek.

Hosszabb áztatás megpuhítja a tyuk-szemet és borkeményedéseket annyira, hogy azok könnyű szerrel, kés vagy beretva nélkül eltávolíthatók.

A legégetőbb, legmakacsabb lábfiájá-sok, fagyások elmúlnak a Szent Rókus lábsó használatával.

Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus-lábsó a lábat tökéletesen ujja alakítja, úgy, hogy a szűk cipő, sőt az új cipő is épen olyan kényelmes lesz, mintha evekig hordta volna. Megszaba-dítja önt a láb különböző zavaraitól, annyit járkaíthat, amennyit akar, gya-logolhat, vagy állhat egy helyben órá-kig a fáradtság vagy fájdalom legese-kélyebb érzése nélkül.

Egy nagy csomag Szent Rókus-láb-só ára 16 dinár. Kapható minden gyógy-szertárban és drogeriában. Ha nem kap-ná, forduljon az SHS királyság terüle-tére jogosított képviselőhöz:

NADA DROGERIA Kolar Gabrić Sub otic
Streamayerova ulica 2.

Valódi francia
VALDA-pasztillák
gégéghajók, relettésés, meghűlés, akut és krónikus gégéghajók, influenza és más betegségek.
Kapható minden gyógyszerárban 9967

KÖZGAZDASÁG

A komlótermelés csodája

A komlóeladás lázba hozott egy falut — Csenta község meggazdagodott az első komlótermelési kísérleten

Beeskerekről jelentik: Bánáiban a komlótermelés ugyszóiván ismeretlen foglalkozás, csak a szlovák lakosság egy kis része termel komlót. Ennek egyik fő oka az, hogy a komlótermelésre való átérés igen nagy beruházást — holdanként 15.000—20.000 dinárt igényel.

A bánáti Csenta községben azonban ebben az évben néhány modern és bátor gazdálkodó megpróbálkozott a komlótermeléssel. A tanító, a jegyző, továbbá Bergl Géza és Bánó földbirtokosok voltak a kezdeményezők és ők, ma már valamint néhány követőik tizenhét hold földet mustráltak komlófölddé nagy áldozatok árán.

A merész kísérlet első kedvező eredménye abban nyilvánult meg, hogy a faluban megszűnt a munkanélküliség és a nyomorúság. A tizenhét hold komló annyi munkást igényel, hogy a falubeli munkaerő kevésnek bizonyult. A másik eredmény a termés értékesítésénél mutatkozott.

A tizenhét hold földön több mint hatvan métermázsa komló termelt. A napokban megjelent Csenta egy nürnbergi komlókereskedelmi cég megbízottja, aki az egész termést összevásárolta métermázsként nyolcezer dinárral, úgyhogy a csentai komlótermelők tizenhét hold föld terméséért félmillió di-

nárt kaptak.

Ez az eredmény óriási izgalmat és élénkséget váltott ki Csenta község népéből. A csentai tanító, aki kötelességeinek buzgó teljesítése mellett, páratlan szorgalommal megművelt 1½ hold komlót. A terméséért 53.000 dinárt kapott vagyis huszonötször annyit, mintha ezt a területet búzával vetette volna be. Egy öreg szorgalmas gazdálkodó szintén megpróbálkozott a komlóval és annyira meglepődött mikor megtudta, hogy mennyi pénzt adnak a komlójáért, hogy nem akarta elhinni.

— Ennyi pénzem még sohasem volt. A jó komlóvásár teljesen átforgatta ezt a kis falut. A csentai komlótermelés nagy sikerének vidékre jutott a híre és most valóságos népvándorlás indult meg Csenta felé, hogy a komlótermelést tanulmányozzák. Azonkívül a faluban élénk építkezés indult meg: komlószáritókat építenek. Természetes, hogy most már mindenki komlót akar termelni, aki csak a beruházással meg tud birkózni. Akik az idén komlót termeltek, azok a jövőre kétszerakkora területet készülnék beültetni komlóval, nekik az idei termésből telik az investícióra. A szegény kis faluba pedig beköltözött a jólét, az elégedettség, a pénzbőség és a megelégedés. Mindez egy kis komló miatt.....

A kukorica áralakulása

Írta: Cserey János Novisad

A jelenlegi tengeriárak, különösen a tavaszi szállításra jegyzett árak olyanok, amelyek sokkal inkább megfelelhetnének a termelőknek, a kínálat mégis elenyésző csökély. Néha egyes helyeken megjelent az adóprés és ilyenkor ott nagyobb kínálat mutatkozik. Alapítsuk tehát meg a tengeri árának diagnózist.

Jugoszlávia a hivatalos kimutatás szerint 1925-ben 2.071.581 hektár területen 37.906.647 q, 1926-ban 2.152.700 hektár területen 37.504.836 q termelt. Az árvíz az egész országban 115.138 hektárt öntött el.

Az 1925/26. szezonzban összesen mintegy 16 millió métermázsa tengerit exportáltunk, melyből

Brailán át	10.5 millió q
Olaszországba vasuton	136.000 q
Ausztria és Csehszlovákiába	4.5 millió q
Németországba vasuton és a Dunán	60.000 q

került. Engedjünk azonban helyt a pesszimizmus felfogásnak és a hivatalos tengeri-termés eredményét csökkentsük még 8%-al, úgy az exportfeleslegünk az idén 15 millió métermázsa. Magyarországnak a hivatalos kimutatás szerint szintén 10%-al kevesebb, ehhez járul még az a körülmény, hogy Magyarországon az idén sokkal intenzívebb sertéshizlalat indult meg, mely az ottani árakat szilárdabbá teszi és az exportfelesleg ideiglenységét még jobban csökkenteni fogja. Ezzel szemben Románia, mint a dunai államok legfontosabb tengeriexportőrje 1925-ben 3.930.780 hektár bevetett területen 41.591.467 q, 1926-ban 4.075.432 hektár bevetett területen 56.249.161 q termelt, tehát 377%-kal, vagyis 15.657.694 métermázssal többet a tavalyinál. A minőség ugy nálunk, mint Romániában egészen elsőrangú.

A magyar és a jugoszláv terméseredmények, valamint az a körülmény, hogy az 1926/27-ik évben a passzív területek sokkal több kukoricát vesznek igénybe, nemkülönben az európai katasztrófális burgonyatermés erőteljes hosszú idezett elő, mely a tavaszi tengeri árat 135.— dinárról 160.—ra hajtotta fel és még ilyen árban is alig van ma számottevő kínálat, pedig a tengeriárak jövőbeli kialakulására már súlyosabb lanyhító körülmények esnek latba.

A brailai export, amely az egész ex-

portunk hatvan százalékát tette, szinte teljesen megszűnt. Ennek oka a Plata tengeri olcsóságában és a tengeritüvarok magasságában van.

Ma Rotterdamban Plata ótengeri 190 din., Plata uttengeri májusra effektív 193 din., a rotterdami határidős tőzsze májusi jegyzése 185.50 din. Besszarábiai kisszemű gömb 201 din. jegyez.

Itt veendő még figyelembe, hogy Amerikában az ótengeri készletek november 1-én 181 millió Bushelt (1 Bushel tengerinél kg 25.40) tettek ki, tavaly ilyenkor 60.952.000 Bushel volt. Huszonöt év óta nem volt Amerikában ilyen nagy tengerikészlet, mint az idén. Igaz ugyan, hogy minőségileg az ideai amerikai termés rosszabb, mint a tavalyi. Az új Platatermésről, mely május végén jelenhetik meg az európai piacon, még nem lehet képet alkotni, de az eddigi jelentések szerint a bevetett területek nagyobbak a tavalyinál.

Ha a buzánál érvényes fuvarárakat vesszük alapul, úgy 70 dináros költség mellett nem gravitálhat a jugoszláv kukorica Brailán át külföldre s a tengeri hajófuvarok rohamos esésére nem nagyon számíthatunk s ha a fuvararak tetemesen esnének is, az amerikai árak megmaradnának s árban verik a jugoszláv árut.

Olaszországgal csak néhány nappal ezelőtt kötöttük az első tengeri exportüzletet. Ezek a kötések kismervüek s csakis a régi osztrák területre való szállításra vonatkoznak.

Ausztriába, Csehszlovákiába, Délnémetországba a tavalyi jugoszláv exportfelesleg 27% ment, viszont a passzív területek felvevőképessége exportfeleslegünk terhére 5%, vagyis ezen összes tételek a tavalyi brailai exportunknak csak a felét teszi ki. Ezzel szemben elmarad Magyarországnak is a brailai exportja és a legnagyobb konkurrens Románia cca 260.000 vagon exportfeleslege már nyújtja csápjait Bécs felé.

Termelőink és spekulánsaink élénk emlékezetében van az 1926 július vége felé elért Din. 200.— ár. Nem szabad sémát a gabonaáraknál fellállítani. Akkoriban az 1925-ös termésünknek alig 8% volt már csak meg és a 200.— dináros ár nálunk jelentkező nagy kínálat folytán 150.— dinárra esett vissza rövid időn belül a tengeri ára. Passzív területek szükségletét nem szabad nagyon

vérmes reményekkel nézni, mert ne ledkezzünk meg arról, hogy az ottani nagy felvevők nagy kötések eszközltek már előre és a terminus beállta-kor azok feldolgozása és elhelyezése fog gondot okozni nekik. Viszont a bécsi és a bratislavai piacon niányzik a vételkedv a mostani magas árak mellett.

A horvát-szlavóniai gazdasági egyesület oszljekről jelentik: A horvát-szlavóniai gazdasági egyesület oszljeki központja még a múlt év folyamán csödbe jutott és magával rántotta az egyesület többi fiókjait is. A zsupanjei bíróság, most — a tartozások fedezésére — árverést tűzött ki az összes fiókegyesületek ingó és ingatlan vagyonaira. December 10-ikén Gyuricsin és Racinovec, december 11-ikén Stitar és Gradiste, 13-ikán Sikirevci és Samac, 20-ikán Gundinci és Babinagreda, 23-ikán Bosnjaci és Podgajci és december 30-ikán Vrbanja és Drenoci községekben tartják meg az árverést a fiókegyesületek terhére.

A noviszadi kereskedelmi kamara plenáris ülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi- és iparkamara december 12-ikén plenáris ülést tart, a melynek napirendjén az új vasuti tarifa, a létesítendő új vasuti hálózat terve, a kamarai tisztviselők munkarendje, a tisztviselők illetményi kérdése, az ujonnan létesítendő kamarai épület kérdése, az 1927. évi költségvetés, a kamarai illetékek leszállítása szerepelnek.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Hétfő, november 29

Bécs (517.2): 11: Koncert. 16.15: Hangverseny. 18: »Palesztina« legenda, a bécsi Operaház előadása.

Zagreb (275.2): 20.15: Népszerű világtörténelmi előadás. 20.30: Könnyű zene, utána jazzband. 21.45: Hírek, időjárás.

Milanó (315.8): 19.30: Jazzband. 20.45: Puccini-est.

Prága (348.9): 10.20: Hangverseny. 11.20: Koncert. 16.30: Zenekari hangverseny. 20.02: Operaelőadás. 21: Valzer-est.

Lipscse (357.1): 16.30: Koncert. 22.30: Táncczene.

KREMENETZKY

lára fokozza a vétel tisztaságát

KONRATH D. D.

Róma (422.6): 17.15: Filharmónikus hangverseny. 21: Dalest.

Berlin (483.9): 16.30: Zenekari hangverseny. 21: Koncert. 22.30: Táncczene.

Budapest (555.6): 9.30, 12 és 15: Hírek, közgazdaság. 11: Zongorakoncert. 17.02: Cigányzene. 19.30: A filharmónikusok harmadik koncertje.

edd, november 30

Bécs (517.2): 20.15: Eszperantó kurzus. 20.30: Kamarazene. 21.45: Hírek, devizakurzusok, időjárás.

Milanó (315.8): 16.30: Kvintett. 20.45: »La Favorita« Donizetti operája. 22.30: Jazzband.

Prága (348.9): 10.20: Koncert. 16.30: Zenekari hangverseny. 20.02: Kamarazene.

Lipscse (357.1): 16.30: Koncert. 22.15: Táncczene.

Róma (422.6): 17.15: Az »U. R. J.« hangversenye. 21: Koncert.

Berlin (483.9): 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Mozart-est.

Budapest (555.6): 9.30, 12 és 15: Hírek, közgazdaság. 11: Koncert. Kuplák, éneklő Solymossy A. 17.02: A m. kir. Operaház zenekarának hangversenye. 19: Hangverseny. 20: Hegedűkoncert. 22: Táncczene.

TŐZSDE

Zürich, nov. 27. Zárlat: Beograd 915, Páris 18.65, London 25.1525, Newyork 518.5, Brüsszel 72.10, Milanó 21.90, Amsterdam 207.355, Berlin 123.15, Bécs 73 egynyelcad, Szófia 3.75, Prága 15.36, Varsó 57.5, Budapest 72.60, Bukarest 2.85.

Szentai gabonaárak, nov. 27. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 275—277.50 dinár. Tengeri azonnali szállításra 127.50—130 dinár. Tavaszi szállításra 132.50—135 dinár. Árpa 145—147.50 dinár. Zab 132.50 dinár. Bab 145—150 dinár. Rozs 185—187.50 dinár. Irányzat: buza lanyha, többi cikk változatlan. Kínálat: közepes. Kereslet: élénkebb.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 27. Buza bácskai 285—290 dinár, bánáti 285 dinár. Tengeri új 130 dinár, áprilisra 157 dinár, decemberre 140 dinár. Bab 155 dinár. Liszt 0-ás 475 dinár, 6-os 285 dinár, 7-es 190 dinár.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 27. A határidőpiacon a forgalom élénkebb, az áreltolódások lényegtelenek. Hivatalos ármegállapítások ezer koronákban: Buza márciusra 418.5—421.5, zárlat 418.5—419, márciusra 420—423, zárlat 420.5—421, rozs 330—332, zárlat 330—331. A készárupiacon változatlan az irányzat, a forgalom javult. Hivatalos árfolyamok ezer koronákban: Buza 380—407.5, rozs 305—307.5, árpa 245—265, sörárpa 320—370, köles 190—200, tengeri 265—270, új tengeri 195—197.5, zab 227.5—240, repce 565—570, lucernamag 27—30, lóheremag 26—28.

Mikulásra

a legszebb ajándékok Steiner cukrászdában kaphatók. 907

Budapesti értéktőzsde, nov. 27. Magyar Hitel 324, Osztrák Hitel 133, Kereskedelmi bank 1202, Magyar cukor 1990, Georgia 263, Rimamurányi 156, Salgó 570, Kőszén 4450, Bródi vagon 72, Beocsini cement 1565, Nasici 1590, Ganz-Danubius 1925, Ganz villamos 1275, Roskányi 140, Athenaeum 250, Nova 368. Irányzat: barátságos.

Csikágói gabonátőzsde, nov. 27. Buza decemberre 137.125, buza májusra 140.125, buza júliusra 133.25. Tengeri decemberre 70.75, tengeri májusra 80.125, tengeri júliusra 83. Zab decemberre 41.125, zab májusra 46.125, zab júliusra 45.875. Rozs decemberre 91.625, rozs májusra 98.625, rozs júliusra 97.75.

Newyorki gabonátőzsde, nov. 27. Buza őszi vörös 151.125, buza őszi kemény 152.725. Tengeri 84.75. Liszt 685—725. Irányzat búzánál szilárd, rozsnál és ten-

SVÉD VILÁGMARKA

TRETORN

HÓ ÉS SÁRCIPŐ

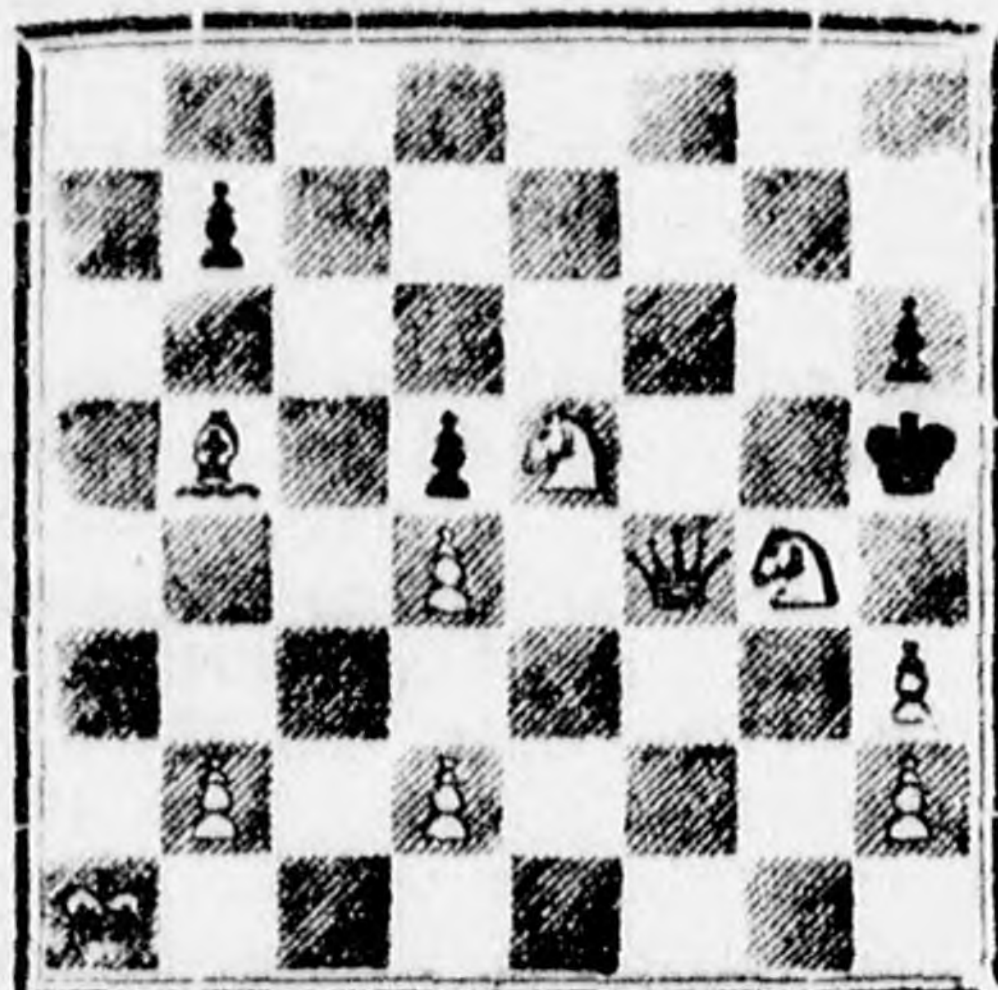
Egy dárúsítás:

Roth Ármín cégnél

SAKK

17. számú feladvány.
Schwerstól.

Sötét: Kf5, Vf4, gy: b7, d5, h6 (5)

Világos: Ka1, Fb5, Hc5 és g4, gy: d2, d4, h2, h3 (9)
Világos indul és nyer.

34. sz. játszma

a körmendi versenyről, Dunántul bajnokságáért 1926 szeptember 26. Chalupetzky — Ifj. Grünfeld

1. d2—d4	Hg8—f6
2. Hb1—d2	g7—g6
3. e2—e4	Ff8—g7
4. e4—e5	Hf6—d5
5. c2—c4	Hd5—b6
6. c4—c5	Hb6—d5
7. Vd1—b3	e7—e6
8. Ff1—c4	d7—d6!
9. c5×d6	c7×d6
10. Fc4×d5	e6×d5
11. Vb3×d5	d6×e5
12. Vd5×d8	Ke8×d8
13. d4×e5	Fg7×e5
14. Hd2—c4	Bh8—e8
15. Fc1—e3	Fc8—g4
16. h2—h3	Fg4—d7
17. Hg1—f3	Hb8—c6?
18. Hf3×e5	Hc6×e5
19. Hc4—d6	Be—e7
20. Hd6×b7+	Kd8—e7
21. Hb7—c5	He5—c4
22. 0—0	Hc4×e3
23. f2×e3	i7—f5
24. Kg1—f2	Ba8—e8
25. Ba1—c1!	Fd7—c6
26. Bc1—c3	f5—f4
27. e3—e4	Kc7—b8
28. Bf1—c1	Fc6×c4?
29. Hc5—a6+	Kh8—b7
30. Ha6—c7!	feladja

Spa, 1926 szeptember.

25. sz. játszma.

Sapira	Romih
1. Hg1—f3	d7—d5
2. d2—d4	Fc8—f5
3. c2—c4	Ff5×b1
4. Ba1×b1	c7—c6
5. c4—c5	g7—g6
6. Fc1—f4	Ff8—g7
7. e2—e3	Hb8—d7
8. b2—b4	a7—a6
9. Ff1—e2	f7—f6
10. g2—g4	e7—e5
11. Ff4—g3	Hg8—h6
12. d4×e5	fb×e5?
13. Fg3—h4!	Vd8—c8
14. e3—e4	d5×e4?
15. Vd1—d6	Hh6—g8
16. Vd6—e6+	Ke8—f8
17. Fe2—c4	Vc8—e8
18. Ve6—d6+	H98—e7
19. Hf3—g5	Hd7—f6
20. Hg5—c6+	Kf8—f7
21. He6×g7+	feladja

fordulni panasszal, a gyermeket Önhöz fogják küldeni. Hogy az anyósának kölcsön adott összeget megítélik-e, az attól függ, hogy tudja-e a kölcsönadás tényét bizonyítani. Valószínűleg a feleségét illetve az anyósát becsájtják eskü alá és ha ők megesküsznek, hogy nekik nem adott pénzt, akkor el fogja veszteni a pert.

I. Béla. Versei közt van egy-két olyan, amelyben néhol megcsillan a tehetség. Ilyen például a »Kötörő« és »A csend ezer harangja cseng«. Általában azonban sem verselése, sem kifejezési formái még nem olyanok, hogy ezek a

versek értékek volnának a nyilvánosság-ra. Legnagyobb hibája, hogy gondolatai zavarosak és így nem érzékelteti világosan azt, amit ki akar fejezni. Azt hisszük, hogy fog ön még jobb verseket is írni.

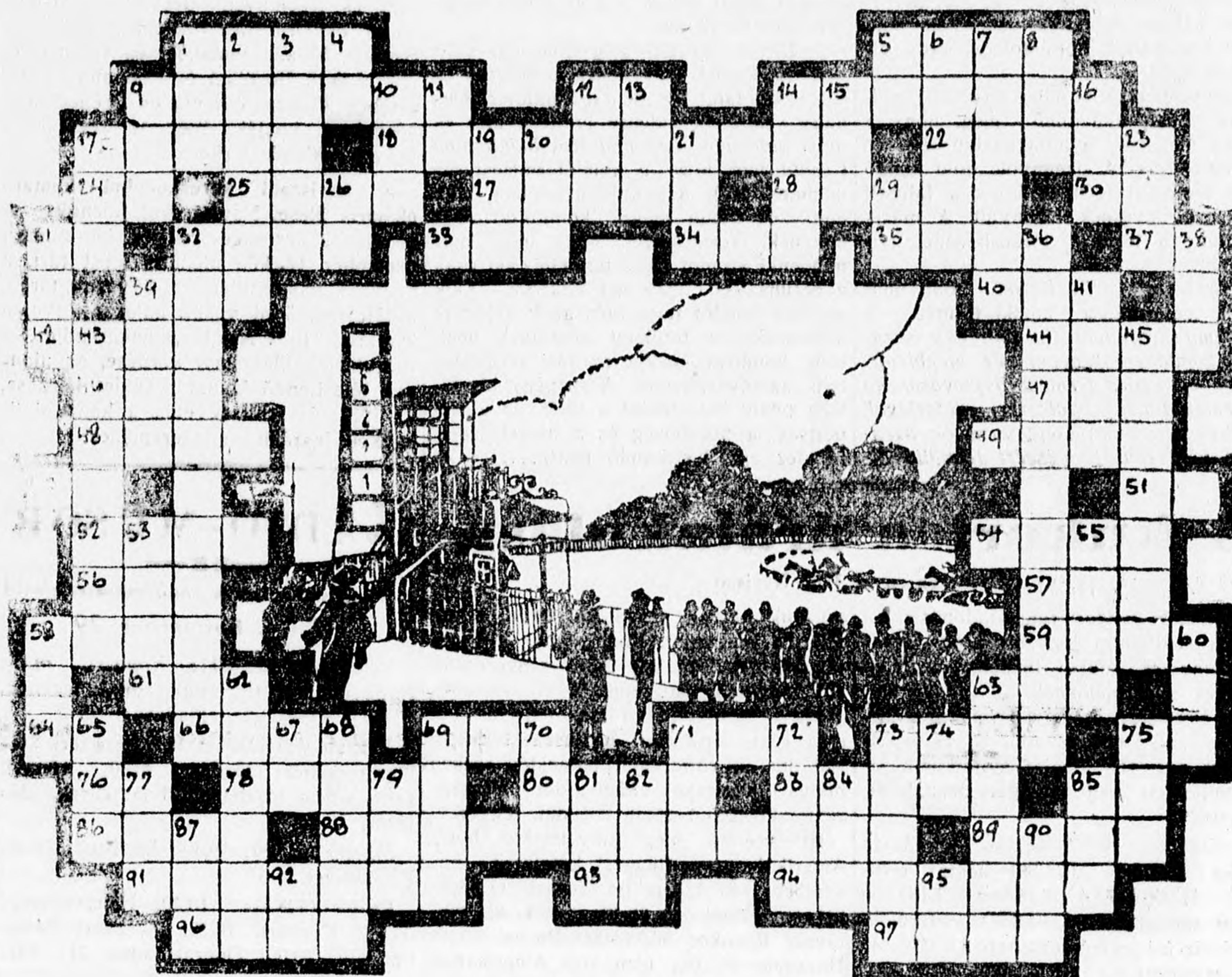
Intarzia. Intarziának hívjuk a berakott butorokat, képeket, dobozokat, azokat, amelyeket idegen anyag művészi berakásával készítünk. Intarziának nevezték el azt a szellemes játékot is, amelynél a mondatban bizonyos előre meghatározott nevet, vagy más mondatot tesszünk be, úgy azonban, hogy a mondatnak értelme legyen. A legszemélyesebb

magyar intarziákat Karinthy Frigyes csinálta, ilyen pl. Londres Elek iróársának nevével ez a mondat: Darwin meghalt fiatalon, de selekciós elmélete öröké. Ifjabb dr. báró Wlassits Gyula nevével foglalja magában ez az intarziás mondat: Az ifjabb doktor báró óva, lassíts Gyula, nem hallgattam rá. Kosztolányi Adámról, Kosztolányi Dezső fiáról, az apja csinálta ezt az intarziás mondatot: Ez a legsikerültebb kasztolányiádám.

M. R. »Micike kalandja« című novellája díltelans munka. Nincs benne sem ötlet, a megírása is rossz. Gyöngye kísérlet; kár is próbálkozni.

Keresztsororos rejtvény

Megfejtése 10 egység

Vízszintes:

- Összetett nevű helységnevé első fele, löversenyek is vannak itt
- Magasztalás — idegen szóval
- Szomorú, aki ide kerül
- Hangjegy módosítva
- Noviszdai villamoscég
- Sokszor megnyerte a Király-díjat
- Ebből lesz a jó versenyparipa
- Egyszerű gép
- Hamis
- Előkelő szuboticaí fehérneműszalon
- Romantikus hangzású női név
- A löversenyterén ilyen hely is van
- Névmás
- Időhatározó
- Férfi ragozva — latinul
- Ige — felszólító módban
- Házi foglalkozást jelentő ige
- Ezen a napon nem igen van löverseny
- Zenei hang
- Löversenypályán nem kell de van olyan pálya, ahol szükség van rá
- Helyhatározó szó, de nem az a betű van megduplázva, amely kellene
- Szalonnával csinálják
- Számnév — németül
- Megfordítva mindennek van
- Keresztrejtvény megfejtéséhez is kell ezt tudni
- Egyesülés
- Ezt is árulnak a löversenyter büféjében
- Kötőszó
- Csapadék
- Löversenykifejezés
- Régi filmdíva
- Az orsz. árszabály bizottság
- Már régóta nem igen van
- A vagyion egy része
- Női név
- Időmérő
- Kétszer — idegen nyelven
- Mindenkinek van
- Ez használja a vonatot
- ... és a vadmacska

- Elsősorú magyar futbalcsapat
- Arisztokrata család összetett nevének első fele
- Igevégeződés
- A pokolban is az
- Matematikai kifejezés
- A 76. vizs. alatti melleknévi alakja
- Német női név
- Névutó
- Magyar családnév
- Löversenypénztár
- Kereskedelmi kifejezés
- Osztrák és olasz mágnás család
- Időhatározó
- Divatós szoknya
- Vegyitermek — németül
- Olasz folyó

Függőleges:

- Itt folyik le a löverseny
- Híres a lámpája
- Egy szent neve
- Kötőszó
- Ez is az, de latinul
- Igy irták a lapok, ha valaki az akadályversenyben balesetet szenvedett
- Magyar közgazdasági férfi (fon.)
- Megfordítva szük — németül
- Rendszerint nem tudja, mit csinál a jobb
- Trombita hangja
- Összetett magánhangzó
- Nagy állam nevének kezdőbetűi megfordított sorrendben
- Elsősorú budapesti futbalcsapat, a betűk más sorrendjében
- Férfi név
- Egy magánhangzóval a végén női név
- Polyó Romániában
- Löversenyfogalom
- Hangjegy módosítva
- Löversenyfogalom
- Angol férfi név
- Olaj, idegen nyelven (fon.)
- Névmás
- Összetett mássalhangzó
- Görög betű

- Korszakos eseménye korunknak
- Pasztéllék is ilyen
- Térmérték
- Putriba lakik
- Az első betűjét a végére téve tartomány
- Tó
- Magyar politikus
- Ilyen gummi is van
- Anatol France egyik regényének címe (fon.)
- Ennek is van mértéke
- Kérdezni — angolul
- Női név
- Francia népfaj
- Halkan beszél
- Ékezzettel minden kereskedelmi cikknek van
- Szellős lakóhely
- Női név
- Helyhatározó szó
- Mint 12. függőleges, de helves sorrendben
- Illóanyag
- A szén egyik alakja
- Szuboticaí címtáblákon látható rövidítés
- Kalapgyár
- Nyelvtani fogalom
- Csak — zsargonban
- Hangok összecsengése
- Egy mássalhangzóval előtte becéző orosz férfinév
- Utolsó betűje helyett az abc második magánhangzóját téve, ut idegen nyelven
- Sok a jóból is...
- Mód — németül
- A löversenyen kiabálják
- Német előrag
- Európai pénznem rövidítése

Szerkesztői üzenetek

M. M. Subotica. Pittsburgban nem rendelkezünk megfelelő címekekkel, ha maud tudunk valamit, akkor értesíteni fogjuk Mindenesetre közölje velünk közelebbi címét.

R. L. Subotica. A Službene Novineban megjelent hirdetés díja jár az ügyvédnek, minthogy azonban ön csödbbe került, ez valószínűleg nem lesz behajtható.

D. J. Čantavir. Kölesönközvetítéssel nem foglalkozunk. Különben sincs oka a kétségbeesésre, mert ha 40 hold föld az ön nevében van, akkor nem kell vásárolni pénzt keresni, hanem valamelyik bank is ad önnek kölcsönt.

UTAZZON CSAKIS
RENAULT
AUTÓTAXIN

Brill vegyszert gyár t. t. Beograd

— Miért fényesebbek a Te régi cipőd, mint az én új cipőim? —
— mert a Te cipőidet nem a világhírű Brill cipőkrémmel tisztítod!

Brill

a cipőkrémek gyöngye — gyönyörű fényt ad a cipőnek

NYILT-TÉR

Értesítés.

Felkérjük egyesületünk még ki nem fizetett tagjait, kik a 152., 155., 1., 31., 42., 55. és 56. sz. tagkönyvecskékkel rendelkeznek, sziveskedjenek **nov. hó 29-én** az utalvány átvétele végett, amelynek alapján a Városi Takarékpénztár a házassági segélydíjakat kifizeti, jelentkezni.

„NADA“

Kiházásító Egyesület, Subotica.

Figyelmeztetés.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy az én hozzájárulásom nélkül ne hitelezzenek feleségemnek, Miatov Bogdáné szül. Jaczkov Angelinának, mert én ezen tartozásokat nem fizetem.

Subotica, 1926. november 28.

10989

Miatov Bogdán

Zálogintézeti hirdetés.

Felhívjuk mindazokat, kiknek zálogjegye f. évi szeptember hó 30-ig lejár, hogy a kiváltás vagy meghosszabbítás iránt *haladéktalanul* intézkedjenek, mert rendezés hiányában zálogtárgyaik **f. évi december hó 7-én délután 3 órakor** intézeti helyiségünkben (Subotica, Aleksandrova ul. 4.) tartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Centralna Banka K. Z. zálogosztálya

10968

December elsején a Paja Kujundžića ul. 3. szám alatti női fodrász üzletemet áthelyezem a **Kralja Aleksandra ul. 6. sz. alá, Dimitrijević Bozsa házába.** Igen tisztelt üzletfeleimet kérem, hogy új helyiségemben is, melyet elsőrangú erővel és kozmetikai intézettel bővítettem ki, további szives látogatásaikkal felkeresni sziveskedjenek. Szives pártfogást kér,

Samojlo Krnjelac
női fodrász

10959

Обавест

Потписана фирма купила је 11. септембра о. г. радњу фирме Кон и Хуберт индустрија гумене конфекционалне робе у Ади.

Молимо евент. веровнике горње фирме, да изволе евент. потраживања у року од 8 дана потписаној фирми пријавити, јер после овог рока приспеле пријаве нећемо признати.

Ада (Бачка), 16. новембра 1926. год.

Шимон Кон Синови

индустрија гумене конфекционалне робе

10933

Nada kiházásító egyesületnek Subotica

Az egyesület utalvány alapján a Városi takarékpénztárnál segélydíjamat felvettem. Fogadja a vezetőség ez uton köszönetemet.

Subotica, 1926. november 27.

Vojislav Orak

VI. Trumbićeva ul. 8.

Láng L. gépgyár R. T. Budapest 56

Ajánlja elsőrendű, jónevű, ismert gyártmányait:

DIESELMOTOROK légsűrítővel
DIESELMOTOROK légsűrítő nélkül
STABILGŐZGÉPEK
FÉLSTABILGŐZGÉPEK
GŐZKAZÁNOK

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek
Rövid szállítási határidő. Díjtalan mérnöklátogatás
Azonnali részletes felvilágosítással szolgál

Somogyi László okl. gépészmérnök
Subotica
Kralja Aleksandra ulica 15

ÁLLATTENYÉSZTŐK!

Az országban már mindenki tudja, hogy májmételykór ellen a legjobb szer a

„DISTOL“

amelyet a hazai KASTEL d. d. vegyészeti, gyógyszerészeti gyár r. t. gyárt.

Őrizkedjék utáztatoktól és hamis Distol-tól

Csak olyan kapszulát fogadjon el, amelyen a „DISTOL“ bélyegző látható

A „DISTOL“ árai:

Kapszula bárányoknak drbja 3.50 din.
„ szarvasmarháknak „ 11.50 „

Kapható minden gyógyszerészhelyen
Utasítással és felvilágosítással szolgál a gyár

ADAGOLÁSI TÁBLÁZAT

Bárányok és kecskék:		20 kg-ig		2 báránynak való kapszulát 2 napra	
20-25	3	4	5	2	2
25-35	4	5	6	2	2
35-45	5	6	7	2	2
45-55	6	7	8	2	2
Szarvasmarhák:		50 kg-ig		2 marháknak való kapszulát 4 napra	
50-100	4	6	8	4	4
100-150	6	8	10	4	4
150-200	8	10	12	4	4
200-250	10	12	14	4	4
250-300	12	14	16	4	4
300-350	14	16	18	4	4
350-400	16	18	20	4	4
400-450	18	20	22	4	4
450-500	20	22	24	4	4
500-550	22	24	26	4	4

„KASTEL“ tvornica kemijako — farmaceutikih proizvoda d. d., KARLOVAC 8459

Nagy karácsonyi árleszállítás!

Eredeti párisi modellkalapjaimat 35 % engedménnyel árusítom. Sikkes bársony-kalapok 95 dinár. Elegánstollisszel 150 dinár. Filekalapok 75 dinártól.

A legnagyobb választék és utólérhetetlen olcsó árak

csakis „Eszterka“ modern
új kalaptüzletében a KORZÓN

ELADÓ
gyarmat-, fűszer- és vegyes kereskedés
visszavonulás miatt, Zagreb legforgalmasabb helyén, 30 év óta áll fenn, teljes berendezéssel, kedvező feltételekkel. — Közelebbi felvilágosítással szolgál „Za—10.190“ jelige alatt a
Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva ul. 11.
1932

Elsőrendű sőrőde és cukrászda Budapest belterületén,
tulajdonos előrehaladott kora miatt
ügyes szakembert keres
támaszul vagy utódl. Tőkebefektetés kívánatos, de nem feltétel. Levelek „Sutödynastia“ jelige alatt Tenzer Gyula hirdetőirodájába Budapest, IV., Szervita-tér 8. kéretnek. 10924

Reumát, isiást és csu
gyógyít a kéntartalmu
VENECIN
gyógyviz-ivókura.
Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Elsőrendű kórházak és orvosok tapasztalatairól ingyenes prospektusok.
Főlerakat az S. H. S.-re
Cosmochemia k. d. Zagreb
Ulica Račkoga 7-a. 9204

Üzletvezetőt
keresek, önálló erőt szerb, magyar, német nyelvtudással. Pénztárkezeléshez 50—100.000 dinár kaucióval kell rendelkeznie.
Személyes jelentkezés.
Milorad V. Nikolić divatáruháza
Beograd, Knez Mihajlova 3. 10972

Naponta
friss batteria
gyári áron
S. AD. ENGL
SUBOTICA
Visszonteladók
kérjék zseblámpa- és öngyújtó árjegyzékem.

ZLATNA BATERIJA ZMAU
PRVOVATNA MATERIJAL!
SVETI NAJJAČEY
IZRZI NAJDUJE!

PAPLANOKAT
nagy választékban Din. 130.—tól feljebb.
S. KRAMER, SUBOTICA
Tumbićeva ulica 11. (Csirkepiac). 10946

Mindenki csak a PYRAM
cipőkrémet használja!

A legmodernebb férfi és női cipők raktáron
Mérték után a legdivatosabb cipő angol és francia divatlap szerint. Javítások olcsón és íziesen
Altmann cipőüzletében Subotica, Vilsonova ul. 16. Fazekas-ház. 10974

KREMENETZKY KREMENETZKY KREMENETZKY
**Rejtvény-
megfejtés!**
Miért kedvelik a rádiósok
kizárólag a Kremenetzky
lámpákat?

Kremenetzky lámpa olcsó
Kremenetzky lámpa mindig kapható
Kremenetzky lámpa a legtartósabb
Kremenetzky lámpával tiszta a vétel
Kremenetzky lámpa a legjobb hangerősítő
Kremenetzky lámpa minden igényt kielégít
Kremenetzky lámpa kevés áramot fogyaszt
Kremenetzky lámpa a legjobb a legjobbak között
Kremenetzky lámpát minden jobb szaküzletben kaphat
Kremenetzky lámpa elszállítás előtt minden darab ellenőrizve
KREMENETZKY lámpák jugoszlávia vezérképviselője

KONRATH D. D. SZUBOTICA
RÁDIÓSZAKÜZLET :: PAŠIĆEVA ULICA 1.
Kérjen prospektust! Kérjen szaktanácsot! Kérjen árjegyzékét!

Jovánovits Mihály
Jugo zslávia egyet en
kemence építője,
15 éves praxissal, a l minden
egy s kemencét jótállás mel el
vállal ugy Novisadon, mint vi
déken vállal kemence építését.
Miša Jovánović
Novisad, Futoski pul 78.
(a pék szobn).

HAZ,
rég, ismert jömeneteli
kovácsműhellyel
1 nagy, 2 kisebb szobával
B.-Palánkán, Cara Lazara-
ul. 392. sz. alatt **eladó.**
Nagy kovácsműhely vi lany-
világítással. B költözhető
azonnal.
Garvanović Andrija,
B.-Palánka. 10840

A
kávé
akkor jó, ha friss.
Szultán keverék 40 év
óta naponta pörköltve.
Sugár Manó
Subotica
601

Modern lakás
ujjonnan festve 2 szép
szoba, előszoba stb. köz-
vetlen a villanyos meg-
állónál
nagyon olcsón
azonnal elfoglalható. Cim
Pallasz Subotica. 10992

Készült BRÁČA SPITZER Subotica
Kérje új képen árjegyzékünket

Naponta friss
sertés-, marhahus
és felvágottak
kaphatók
Palotás István-nál
Save Tekelije ulica 41.
Sertésvágást vállal.

CITROM,
NARANCS,
MANDARIN
olasz florentini
MARONI 80/85
datolya, jánoskenyér, ma-
zsola, aszalt szilva, ma-
laga szőlő, dió papir-
héjas, roqueforti és bürgi
sajtok.
Legolcsóbb árban
szerezhető be
Josif Berger cégnél,
Novisad, Ustavaska ul. 3.
10974

Legdivatosabb
rojtok, zsinórok
kárpitások részére, az ösz-
szes Pozemantre és Relief
kézimunka, lámpaernyők
legmodernebb kivitelben,
leszállított áron
J. Vidákovičénál
(született Huck)
Novisad, Jevrejska ul. 9. 0435

Révai Adolf
Subotica
Sokolska ulica 2. (volt
Gombkötő-ucca, Kunetz-
féle ház). Telefon 551
Ajánl:
Szavatolt kömentes építő-
neszet, elsőrendű fehér
darabos meszet, beőcni
portland cementet, elismert
kitűnő minőségű tešlici
RETORTA FASZENET
pécs-szabolcsi kétszer mosott
KOVÁCSSZENET 3280

REUMÁT
akutot vagy krónikust, csontfájdalmakat, nyilalá-
sokat, nyakmerevedést, gyomorgörcsöket, fejfájásn
csu, isiást és mindennemű neuralgiát legbiztosabbat-
gyógyít a
RUSKI MELEM
A beóvárdi közegészségügyi miniszterium által engedélyezve.
Számtalan köszönőlevél igazolja a kiváló gyógyerejét. A legolcsóbb
ilyenmű különlegesség.
Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, postai
szétküldés utánvétellel.
Dvorska Apoteka Bogojević, Skoplje

Cipészüzletemet
Cara Dušana ul. 5., saját
házamba (Vas Ádámmal
szemben) helyeztem át,
ahol mérték után a legolcsóbban és
a legújabb modellek szerint vállalkok rendelést
NAGY FERENC cipésmester 10065

A tiszta, fehér és bársonysima
szép arc titka
a nagyenyedi Kovács-arcikenőcs
és borax-szappan
Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és
illatszertárban
Főlerakat: Hercl drogéria, Subotica
Aleksandrova ul. 1, Beograd-szállóval szemben

Ki akar érettségizni?
Összevont magánvizsgát tenni?
Teljes anyagi felelősséggel előkészít a
BAROSS-GÁRDOS TANINTÉZET
BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/A. INTERNÁTUS. 954

SPECIALIS ÜZEM
RADIÓ, AUTOMOBIL és STABIL
AKKUMULÁTOROKBAN
Ujjonnan épít minden cél a akkumulátor telepeket javít és
tölt bármilyen gyártmányut a legjobb gyártmányu anyag-
gal, garanciával.
E szakmában bárkinek szaktanácsot szolgál
WILHELM LÁSZLÓ. PAŠIĆEVA UL. 2. 4719

KÉPKERET KÜLÖNLEGESSÉGEK
FESTMÉNYEK GOBELINEK SZAKSZERŰ KERETEZÉSE
F. BACHINGER
SUBOTICA.
ÜZLET: KRÁLJA ALEXANDRA ULICA 33.
ÜZEM: BÉNY SUDAREVIĆEVA ULICA 34.

LEVELEZÉS

Három vidéki kislány levelezne szórakozásból három jókedélyű fiúval. Leveleket »Szöke, barna és kesztyűs« jellegre kérem. 10944

Inven mintacsomag! Dostal toalette, gyöngyöréből. Egyszeri használat elég. Pattanás, mitesz-szer, arcisztítlóanyag, csúnik. Bélyegre 1 1/2 dinárt. Kemikalita Novisad 144. 10500

Intelligens szép fiatal elvált asszony oly uriember ismeretségiét keresi, ki egy megerőltető barátja lenne. Szeretnék mindent elfeledni jellegre a kiadóba. 10983

HÁZASSÁG

Házasságot urikörökben, egy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkreációval. Marie Feies, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 10984

Földbirtokos ügyvéd, kereskedő, orvos, magasrangú tisztviselő, gyáros megnősülne. Megbízott Marie Feies, br. 1625. 10982

Benősülne vagy megnősülne 50 év körül magányos állásban lévő gazdász, ipar, kereskedelem-ben jártas, 40 évig, intelligens urinót óhajt feleségül venni. Diszkreáció biztosítva. Leveleket novisadi kiadóba »Jobb jövő« jellegre a kiadóba. 10977

Kérje Ön havi bevásárlási könyvecskét és nem kell semmilyen vásárlásait eszközölni, mert a könyv erre a legjobb kontroll. A legolcsóbb árak az összes h. tartási cikkekben. Schäffer Róza fűszerkereskedő, a főpostával szemben Telefon 57.

Házasságot, legjobb családoknál diszkreációval elintézek. Megbízást elfogad »Doktorné« Szubotica, Uicim: Pašičeva 3. 9072

Nősülni óhajt 28 éves izraelita szép és fess megjelenésű férfi, volt bankhivatalnok, jelenleg kereskedő sógorommal társulok, hajlandó vagyok izr. házba is benősülni. Bővebbet kérek »Horvát állampolgár« címre a kiadóba. 10903

Valakét keresek. Egy kedves kisleányt, akivel később közös megerőltetés esetén házasságra léphetek. Leveleket a kiadóba »Boldogság« jellegre. 10888

FOGLALKOZÁS

Vállalok könyvlektetést, mérleg készítést, elhanyagolt könyvek rendbehozását, könyvszakértői munkákat, állandó óráknyvelést, könyvvitel tanítást. Borbély L. magán- és bírósági könyvszakértő. Novisad, Postafiók 75. 10193

Tökelegény hosszabb gyakorlatlaltal és hentessegéd felvétetnek. Csak elsőrendű munkaeörök jelentkezzenek. Ugyanott vidéki tanoncok felvétetnek teljes ellátással. — Korhecz hentes Subotica. 10829

Fodrásznő, manikűrözönő, haivágó felvétetnek. — Elsőrangú munkaeörök adják be ajánlataikat »Frizeurski atellier« jellegre a kiadóba. 10997

Ajánlkozom összes házimunkák végzésére, főzésen és mosáson kívül. Cim a kiadóban. 10946

Főzőnő ki francia konvha vezetésében is perfekt, állást keres. Cim a kiadóban. 10855

Érettségizeti, szerbül tudó leány irodai gyakorlatlaltal azonnlira állást keres. Géniráshoz ért. Cim a kiadóban. 10870

Okleveles gyógyszerész szerb, magyar, német nyelvismerettel kiségitést, vagy kondíciót vállal. — Save Tekelije 28, Decsy patika. 10877

Deutsches Fräulein mit Jahreszeugnissen wird zum sofortigen Eintritt zu 3 Kindern gesucht. Makso Breuer, Novivrbas, 10915

Vegytisztítóba férfiruha vasalásra vasalónő ajánlkozik. III. Sudarević ul. 72. 11006

Önálló fazekasmunkások állandó munkára felvétetnek. Domonkos János fazekasmester, Martonos, V. Ostorka 60 sz. 10931

Keresek jó zongoramestert ételi üzletbe. Havi jövedelme 3500 dinár, fizetése 900 dinár. Cim: Postafiók 8, Zemun. 10912

Ügyes manikűrözönőt, aki jól tud ondolálni, vagy egy női fodrászt azonnaltal felveszek. Gverman Pál hölgyfodrász, Velikibecskerek. 10937

Poljszerbiai négyvagonos dízelmotor keres Diesel-motor kezelésben és szerelésben feltétlenül jártas gépészt azonnaltal belépésre. Fizetés 3000 dinár, lakás, fűtés, világítás és liszt. Utiköltséget beváltás esetén átköltözködés után megtérítjük. — Csak elsőrangú szakereörök ajánlkozzanak. — Ajánlatok »Szakértő« jellegre a kiadóhivatalba, intézendők. 10949

Önállóan dolgozó óráseredet keresek, ki a kis és nagy munkát tökéletesen végzi. Csak jó és tisztamunkához szokott segédek küldjék ajánlataikat Szombati Sarolta Szubotica, főpostával szemben. 10978

Borbélysegédet keresek azonnaltal belépésre. Csak elsőrendű munkást veszek fel. Jó fizetéssel és jó mellékkeresettel. Huszák Pál Szubotica, Aleksandrova ulica 15. 10995

Ehelyezőirodából ajánlok és keresek szállodai, kávéházi személyzetet, nevelőnőt, házvezetőnőt. — Megbízásokat elfogad Lang agentur Szubotica, Pašičeva ul. 3. I.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbolygott jellegre leveleket továbbítunk. Kérdezőkódcsékes válaszbélyeg mellékelendő.

Szerévy fiatal nő keresetk gazdasszonyi állás betöltésére. Ajánlatok a »Legjobb bánásmód« jellegre a novisadi kiadóba kéretnek. 11017

Kereskedősegéd a rőtös és rövidúru szakmából azonnaltal belépésre állást keres. Szíves megkereséseket Gyevvay könyvkereskedésbe Baimok, kérek. 11012

Keresünk németül és szerbül levelező és gyorsíró irodai kisesszonyt. Írásbeli ajánlatokat H. & C. & M. jellegre a kiadóhivatalba kérem. 11007

Nyelvtani. Francia, német, angol és szerb csoporttanítás havi 60 dinárért, heti két órát. U csoportok december 1-én kezdődnek. Jelentkezés mindennap Mr. Raynbird Berlitz School, Miloš Obilića (volt Bogvár) ulica 4. 10906

Bérbe vennék jóforgalmu pékséget. Cim a kiadóban. 10917

Baise — bird. I can't forget our life's gold-days. I am going very difficult the road of the fate. Thousand thanks for your lines. 10947

Kiadó lakás üzletbe yiséggel!

A város központjában két szobából és megfelelő melléke yiségekből álló lakás nagy utcai mellékhelyiséggel azonnaltal beköltözésre kiadó. Cim a kiadóhiva alban.

I agyon finom, valódi harzi Edelroller St. Seifert kanárimadarak na von jó énekek a 200-270 dinár leg i omabb ideal 380 cin r, enyest-nosté yok 10-60 dinár.

Szállítás az én veszélyemre, garantom, hogy a madár élve megérkezik. St. Gojznikar kanárienyéztő Ljubljana, Kongresni trg 6/III.

Mindenki figyelmébe!

Soha nem hallott olesósággal kezdődik a karácsonyi vásár!

SUGÁR BÉLA

divatáruházában Subotica, A eksandrova 11

Table listing various items and prices: ranela és os trak nőcipők 100 D-tól 300-ig, Elsőrangú férfikalapok 60, 200, Kötött férficipők 150, 300, Angol zellr férfi-íngék 60, 200, Párisi selyem-nyakkendők 20, 120, Férfi félharisnyák 10, 40, Női harisnyák 10, 40, Zsebkendők 5, 30, Esernyők 50, Sétapálcák 20.

Leánvok könnyű munkára azonnaltal jó fizetéssel felvétetnek. Cim »Eros« általános ügynökségnél, Frankopanska ulica 23. Ugyanott mindennemű ingó és ingatlan közvetítés, továbbá lakások a város minden helyén kaphatók. Elvállalunk ugy üzlet, mint családi ügyek külföldi elintézését olcsón és pontosan. 11006

Szerb uricsalád leány vagy fiudeákokat vállalt teljes ellátásra és magántanításra a beltéren. 11018

Kocsist megbízható jó bizonyítvánnyal felvesz fakeskedő. Cim a kiadóban. 10969

Kovácsmester és patkoló évtizedes gyakorlattal bíró (volt önálló) állást keres uradalmaknál, gyáraknál, vagy bármilyen ipari üzemenél. Raktárnoki állást is elvállal. Bővebb felvilágosítást a Royal-mozi ad Novibecsejen. 10973

Intelligen es Fräulein sucht Stelle zu Kindern als Kinderfräulein spricht perfekt Deutsch, Slovensch, auch etwas Kroatisch und Ungarisch. Schriftliche Anfragen an die Verwaltung des Blattes. 10966

Fräulein zu Kindern wird dringend gesucht. Bedienung serbische oder kroatische Sprache. Dr. Gábor Zahnarzt. 10971

Kertész, ki a gyümölcs-és főzéléktervezésben jártas s jó bizonyítványai vannak, február elsejére keresetk. Ajánlatok a Bácsmevyei Cukorgyár, Novivrbas címére küldendők. 11020

Jómunkás fiatal borbélysegédet felvesz Terzin József, Stara-Kaniža. 11002

Manikűrözönőt felveszek, aki ondolálni is tud. — Huszák Pál, Subotica, Aleksandrova ulica 15. 10996

Házvezetőnőt keres egy idősebb házaspár, főzni és németül olvasni föltétlenül szükséges. Cim: »Jó bánásmód« jellegre a kiadóhivatalba. 10905

VÉTEL-ELADÁS

2 dinár cukrászsütemény 60 dinár 1 kiló INSTITORISZNÁL Vilanova ulica 44 szám. 1116

Uj zongorák raktára Somborban. Bécsi és berlini gyártmányu zongorák állandó nagy választékban vannak. Bármilyen javítások olcsón és szakzerűen lesznek elkészítve. Harkai Ferenc zongorakészítő, Sontai ut 2. 10222

Diót idei termést veszek nagy mennyiségben. Brummer Gyula cukorkagyár. 10852

Jóforgalmu polgári vendéglő berendezéssel, házzal együtt eladó, nagybeszálló udvarra, istállóval, Bővebbet a tulajdonosnál, Mikula Nándor, Staribecei. 10579

Eladó Becskereken több modern uri villa 4-5 szobás, 1-2 szobás, újonnan épült, azonnaltal beköltözhető munkásházak. Bánátban vasut és közseg mellett 200 holdas birtok élő és holt felszereléssel, 4 évi lefizetésre, buzavaltában. Bodor Lajos ügynök, Velikibecskerek, Bezeiski red 8. 10738

Hálószobabutor, teljesen új, modern, féláron eladó. Megtekinthető dében 12-1 óra között. Harambašičeva ulica 21. Jogakadémianál, kis utca. 10747

Vilsonova 22. alatti ház szabadkézből eladó. Egy új hálószoba, zongora és függöny, szőnyeg és egyéb apróságok eladók. 10823

MÁV gyártmányu 32-35 és 20-22 lóerős szívógáz magánjáró, hozzá 48" és 54" golyóscsapágyu MÁV egy és kétéves cséplőszerények, 28-35 lóerős Lanz szelepes vezérműv magánjáró, hozzá hároméves MÁV 54 golyós cséplőgép, 15-18 lóerős Hoffherr magánjáró hozzá 42" egy éves MÁV golyós cséplőgép, 10-12 lóerős angol gyártmányu nyersolaj lokomobil új. Más vállalkozás végett azonnaltal eladó. Mészáros Ádám Szubotica, I. Brozova ul. 10. 10331

Uj ház a beltéren, mely áll hét szobából: előszoba, fürdőszoba, cselédszoba, konvha, éléskamra, faskamra, mosókonyha, pince, házmesterlakás, ártezi kut és egy hatvan méter hosszú és nyolc méter széles, csukott raktár 12 évi adómentességgel eladó. Bővebbet I. Brozova ul. 10. 10332

Nvondagéneket használtakat megvételre keresek. Ajánlatokat »Amerikai« jellegre a kiadóba kérek. 10841

Eladó családi ház a Beogradski uton (Zimonyi-ut) mellékhelyiségekkel, tágas udvarral. Érdeklődni Skotus Viatora 22. alatt. 10844

Égy lit r 7 itűnő fe.ér bor 7 dia. Tea-um, cognac, liqueur, pá inkafélék kimerve és palackokban, leszállított árban kaphatók. Szila i Sándornál Trumšičeva ul. 16. 10007 (Csirbeniac)

Gyógyszerár eladó délbánáti vegyes lakosságá faluban. Érdeklődők felbelyezett leveleket »Existencia« jellegre a kiadóhivatalba küldjék. 10856

Nagvobb mennyiségű, kitűnő minőségű uibor eladó Bednárz Károly kertészetben St.-Kanižán. 10866

Advertisement for 'SASSO' and 'ETOLAJ' products. Includes an image of a 'SASSO' product box and the text 'ETOLAJ SHS LERAKAT M. PREKIĆ BEGRAD GRACANIČKA 17.' and 'SZÁLLÍTÁS'.

KORZO MOZI

Hétfő - szerda
Fanametfilm!

Titkárkisasszony
6 felvonásos filmjék
Főszereplő a szép-éges
Corine Griffith

Legközelebb az amerikai film-
művészet világhírű remeke

A tévőzlő fu
világatrakció 9 felvonásban,
technikor színekben

Kat nazezel!
Naponta 3 előadás!

LIFKA MOZI

Hétfő-kedd Csak két napig

Amerikai szépség
A szép és himnusza 6 felv. ban
Ezenkívül

SZÉP ÉGVERSENY

...zet...től...t...can...e...szor

Arlatan Zsuzsi
Jean Gilbert operettje. Este fél 9
orakor. A párisi Dalcroz iskola
metódusában 5 gyönyörű ballé-
rina előadja Strauss János eddi-
még Suboticán nem látott „Hó-
pehe y balléjet”
Rendes helyárs! Katonszerel!
Naponta 3 előadás 4. 6. 8. 10.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző
kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk
Kérdezőkódokhoz válaszleveg melléklendő.

Rövidesen megjelenik az egész országban
a nagy szociális-társadalmi film:

SORSÜLDÖZÖTTEK

Narodni Bioskop
(Tel-fon: 3.0)

Ma vanárnap utoljára!

A világ le hatalmasabb filmgyáranak az új a erikai P. D. C.
nek ezidei első remeke, Priscilla Dean-nak Amerika legbájosai b
művésznőjének ezidei első filmje.
Cecil B. de Mil-enek a világ legnagyobb filmrendezőjének
társrendezője, Hunt Stromberg remek alkotása

A KAIROI LEBUJ
Orientális kalandor szenzáció, a kairói élet misztikumából
6 lebilincselő felvonásban. Főszerepben: PRISCILLA DEAN.
Mint kísértő 2 felvonásos burleszk komédia.

Hétfőtől sze dáig! Szenzáció!!
A berlini „Ufa” filmgyár remeke! Emil Jennings, Lil Dagover
és Werner Krauss egy fi men!

„TARTUFFE” AZ ÁLSZENT
Molière világhírű vigjátéka filmen. Mint kísértő közhajra:
Az idegnéki ember. Attrakció, fő-zerepben: HARRY PIEL.

Szép ön?

Az oldalt látható kép fogalmat
nyújt arról, milyen lenne a mióli
Vénusz, ha ma köztünk élne.

Amerikában a Metro filmgyár
szépségversenyt rendezett mely-
nek győztese a 19 éves Fay
Lanphiere lett, kinek alakja tel-
jesen megegyezik a mióli Vénusz
szobrával. Innen nyerte címét az
az Amerikai Vénusz c. film, melyet
november 29-30-án, hétfő-
kedden a Lifka mozi szépségver-
sennyel kapcsolatban bemutat. A
szépségverseny jelentkezőiről film-
felvételt készítenek és az egy-
későbbi időpontban a rendes elő-
adás keretében színe kerül

Sanádi rétben eladó szép
épületekkel, borospincé-
vel, felszereléssel 5 hold
prima szőlő, 2 hold erdő
és 32 hold szántó. Cím a
kiadóban. 10867

Ezer darab komlótermé-
lésre alkalmas farud el-
adó. Érdeklődők küldiék
leveleiket »Komló« jeligé-
re a lap kiadóhivatalához.
10900

Paplan részletfizetésre
gyári áron, heti vagy ha-
vi fizetésre. Raktáron
kított és vatta minden
mennyiségben, paplanok
minden színben és minő-
ségben 140.— dinártól fel-
ebb, paplan-varrás 55.—
dinár. Bullovcicé Béláné
Német Margit paplanos,
Subotica, Pašičeva 8. —
Hécsnyiac, Gőzfürdő so-
rán. 9549

Molnárak és gépészek fi-
gyelmébe! Öregség miatt
eladom husz éve fennálló
fűj automatikus motor-
malom sikszitával, napi
teljesítmény 100 q, 10 évi
lefizetésre vagy életfogy-
tiglani ellátás ellenében,
buzában való fizetésre. —
Vevő tehát a valutahul-
lámzás ellen teljesen biz-
tosítva. »Paulina«-malom
Morovic (Srem). 10115

Plüssé és gouvrirozást
a legutabb bécsi minták-
kal olesón és pontosan
vállal özv. Holländerné,
Párhuzamos-ut. Czigler-
ház. 9157

Skunksz sálgallérok el-
adók Ungár Ferenc szá-
bómesternél Jelašičeva ul.
br. 9. 11009

Ne mulassza el az alkalmat.
Női kézitáskák finom
bőrből 30 dinártól. Női ha-
risnyák nagy választék-
ban. Selyem nyakkendők
28 dinártól. Férfi ing, pri-
ma anyagból 75 dinártól.
Jó minőségű férfi zokni 15
dinár. Gyermekecipők 30
dinár. Duplán varrott
szandál minden számban.
Vujkovic János (volt
Kis Bazár) Rudičeva 3.

Singer varrógép és egy
grammofon olesón eladó.
Cím a kiadóban. 11019
Szép butorozott szoba a
belsőre azonnal kiadó. —
Cara Lazara ul. 8. szám.
10963

Pompadour-kenőcs szep-
lőt, pattanást, májfoltot 2
hét alatt elmulaszt. Korpa
és hajhullás ellen legbiz-
tosabb a teljesen szaga-
talan »Pompadour« hajke-
nőcs. 10650

4 HP petroleum motor
magánjáró szalagfűrés-
szel olesón eladó. Cson-
ka Lajos Ferrum-gyár.
10962

Nea-Crem

legmegbízhatóbb
arc- és kézapoló

KORONA GYÓGSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Árverési hirdetés. Pöl-
te-féle VII. körű ház dec-
ember 2-ikán délelőtt 9
orakor a törvényszéken
nyilvános árverésen el-
adatik. 10954

Telecskán egy jóforgalmu
sarok üzlethelyiség, piac-
hoz közel, azonnal kiadó.
Bővebbet: Pesti Péternél.
10690

Előnyömd a legmoder-
nebb mintákkal olesón el-
adó. Wnenk Emma Star-
ribecicé, Černojević ul. 16.
10945

Disznóvágást, husfűstölést
elvéllal Horváth Imre hen-
tes, VI. Madiarska ul. 19
10373

KÜLÖNFÉLE

Karácsonyüzenetnek
bérbeadom udvarom. Mű-
hely, üzlet kiadó. Dr. Blum
Szubotica, Fő-tér. 10987

Butorozott szobák azon-
nalra kiadók, Vukovicéva
ul. 30. 10923

Iókarban levő cserén-
kályha, utányos áron el-
adó. Miloš Obilić ul. 23.
10916

Teliesen új modern ebéd-
lőbutor utányosan el-
adó. Cím a kiadóban.
10927

Ió forgalmu vasuti szál-
lodám, berendezéssel, ház-
zal együtt 100.000 dinár-
ért eladó. Szoko Mihály-
né, Bačko-Gradište.
11001

Két »Seck«-féle henger-
szék M. minta 800x250
egy pár sima hengerrel,
M. minta 600x250 egy
pár sima hengerrel. Mind-
két hengerzék kifogás-
talan jó állapotban azon-
nal olesón eladó. A gépek
még rövid ideig üzemen
megtekinthetők. — Paujll
Sándor hengermalom Ko-
vin, Bánát. 10981

**Szücs- és
szőrmemunkák**

a legszép kivitelben és
lego esőbban

Koplovics szücsnél
Subotica, B. Sudarević ul. 2

Nagy takarításor elő-
forduló padló, a tő, ab-
lak és konyhab rende-
zések átfestésé leg-
esőbban és szaksterien

MEZEI
m zoló m ster

végzi, — hívása azonnal
jön. Birska ul. (Tuba
u) 15 a Kaks-iskola
köze élen. 10928

Legesőbban vásárol kész
férfi-, női- és gyermek-
ruhákat Földes Samu
újánan berendezett ruha-
áruházában. Gyümölcs-
piac, Rudics utca. Divatos
férfiöltöny 500 din., férfi
raglán 600-700, fin téli-
kabát 475, lánykabát 350,
női raglán 550, gummi kö-
peny 250, szövetgumi 450,
bőr kabát 850, szőrmébé-
léssel 975, divatnadrág
225, munkaköpeny 145 és
öltöny 165. Vidékre után-
véttel, meg nem felelés
esetén a pénzt visszakül-
döm. — Sajat érdekében
üvevlien a címre. Földes
Samu ruhaáruhaza. Kül-
lön osztály mérték utáni
rendelésre 5905

Fűszörizlet berendezés
azonnal eladó. Starinkov
Jóca, Martonoš. 10824

Családi házak eladók:
Kétszobás lakás elcsere-
lendő egyszobással. Bel-
térén iroda, butorozott
szobák, nagyobb rince
kiadók. Ebédlő, uriszoba,
kristályesillár, nagy Me-
teor-kályha, plüstickaró,
szekrények, ágyak eladók.
Lang agentur Pašičeva ul.
3. I. 11014

Mikulásra vegyen nekem
egy szőrmebundát Eis-
ler Izsónál, Barátok tem-
poma során. 10953

Jóforgalmu vendéglő a
vasutnál, hálószobákkal,
betegség miatt eladó ház-
zal és azonnal átvehető.
— Érdeklődések Gulvás
Györgynél, Subotica, Pa-
šičeva ul. 11. 10951

1927-es

FORD MODELLER

megérkeztek

Klein Céza és Fiai

Elveszett kedden este a
Lifka-moziban egy sárga
bőr ridikül. A megtaláló a
ridikült megtarthatja, csak
a benne levő kulcsokat
adja le Varga Flóriánnál,
a gimnázium mellett, ahol
juttalomban részesül.
10859

Jóbbforgalmu péküzlete-
met más vállalat miatt el-
adom vagy kiadom. Sen-
ta, Voivode Ugliese uli-
ca 26. 10861

Használja ki a szép időt
és ültessen gyümölcsfá-
kat, melyet fajtiszta minő-
ségben szállít Bednárz
Károly kertészete, Stara-
Kaniža. Kérien díjtalan
áriegezéket. 10865

Keresek iókarban levő 10
—14 HP magánjáró nyers-
olajmotort. Ajánlatokat ár-
megjelöléssel Úveges An-
tal B.-Topola kér. 10913
Töltéshez való föld kap-
ható. Ciril i Metoda trg 20
10914

Vilamossági találmányom
(mely világít, fűt, főz,
sib. és üzemenköltsége
nincs) szabadalmaztatásá-
hoz és értékesítéséhez
társat keresek 200,00 di-
nárral. Megkeresést »Mű-
szaki iroda« jelige alatt a
kiadóhivatal továbbít.
10918

Új virágüzlet! Kain La-
iosné műkőszete. Meny-
asszonyi eszkrok élő mir-
tuszból, mindennemű alk-
almi eszkrok és koszorúk
élővirágból. Művirágok
váza díszekben, viaszko-
szorúk, preparált és oxi-
dált koszorúk délszaki
exotikus növényekből. Ker-
tezeti telep: Palicki put.
Virágüzlet: Városház, Ku-
lins, olesó árak. 10312

Disznóvágást, husfűstöl-
lést elfogadok. Nagy Mi-
hály hentes Voivoda Put-
nik trg 8. Oficirski Dom-
mal szemben. 11010

Fai málnavesszők, földi-
eper anyatövek erfurti
óriás, ananász kaphatók
Ruttkavnál, Szegeci sző-
lőkben. 10957

Disznóvágást, husfűstölést
elvéllal Horváth Imre hen-
tes, VI. Madiarska ul. 19
10373

Butorozott szobát vagy
lakást keres gyermekte-
len házaspár. Cimeket a
kiadóba kér. 10967

Főtérén különbeáratu bu-
torozott szoba azonnal
kiadó. Sokolska (Gomb-
kötő-ucca) 2. 10955

Észak- és Délamerikába,
Kanadába, Braziliába, Ar-
gentinába utazóknak fel-
világosításokkal szolgál a
Nemzetközi Tudakozó Iro-
da Subotica, Aleksandrova
ulica 9. 10930

Apollo Novisad

November 26-27-28.

A film fennállása óta nem
volt még oly tökéletes
film, mint a

BUCHOVETZKI
által rendezett
9 felvonásos

ÉJFÉLI NAP
c. világhírű film. A főszerepben
Laura la Plante

Francia és német órákat
adok. Cím: Párhuzamos
179. Zalciski. 10716

Akik Kanadába akarnak
utazni beszerzünk »Affi-
davit« (Eidlich Erhartete
Aussage) engedélyt,
hogy akadály nélkül utaz-
hat. Nemzetközi Iroda,
Aleksandrova 9. Subotica.
10883

Közel a főtérhez forgal-
mas uccában kiadó egy
nagy udvar, alkalmas fa-
kereskedésnek vagy más
hasonló célra. M. M. L.
Skotus Viatora 20. 11000

Van szerencsém nagyvé-
demű vevőim tudomására
hozni, hogy Vilsonova ul.
22. sz. alatti bor- és szesz-
áru intézetemet palacko-
zott árukra is kiterjesz-
tettem és hogy azokat fe-
lette utányos áron bo-
csáitom forgalomba. Rak-
táron tartok vagy tízféle
likört, melyek azonos mi-
nőségűek a francia crem-
likörökkel. — Tearumot,
amely egyenlő a legjobb
angol rummal, továbbá
liutomorski és kralievbre-
gi palackborokat és pez-
sgőket. T. vevőim tájé-
koztatására egytizedliteres
palackokat töltöttem, mely-
ket feleáron szolgál-
lok ki kóstolónl. Frank
Sándor. 10999

Palicsón két egy szoba,
konyha s előszobás uccai
lakás villanyos megállónál
utányos áron azonnal ki-
adó. Szereiner-villa, Pa-
lic. Haverda megálló.
10991

Butorozott szoba kiadó.
VIII. Zeleznička ul. 10.
10990

D. N. Jovanov
ügyvéd, Beograd, Terazija
3.

Végez mindennemű
ügyvédi megbízást.
Közbenjár bármely
hatóságnál.

Műfogakat, fogplombákat
havi részletfizetésre ké-
szítek vidékieknek is. Dr.
Blum Szubotica, a gim-
náziummal szemben.

Somlyó Zoltán

Szerenád

1.

Ó, hölgyek hölgye, édes délvirág,
Ó, völgyek völgye, torró mély világ,
Tehozzad szól e fájó szerenád!
Nézd, most jó fel a sápadt holdvilág.
Minden kis állat egymásra borul,
Csak mi kergetjük egymást botorul...
Hüba bujssz el, minden este várak,
Aludj, aludj, aludj!...
Egyszer majd ugyis, ugyis megtalállak.

2.

Az uccátokban gyenge kis világ,
Igy játszódik a néma ispiáng —
És még egy csudás és mesés világ:
Szemed, e szentelt éji mécsvilág.
Akárhol járok nappalokon át,
Csak idehuzom utam fonalát.
Az est parancsolja, hogy erre járjak...
Aludj, szívem, aludj,
Majd egyszer, egyszer ugyis megtalállak.

3.

Szemed bogárja csöndben aluszik,
Most ringó álomhajóval uszik.
Ó, szembogár, te drága szent bogár,
Te messzi, messzi césöppent bogár...
Te gyenge vagy, de én erős leszek,
Kinyulnak érted e kemény kezek...
Ó, drága keblek, bársony hosszú vállak.
Majd egyszer, egyszer ugyis megtalállak.

4.

Az éjnek is már vége, vége lesz.
Alvó szerelmem ébredj, ébreddezz,
Az éjnek is, az éji fénynek is,
A lantos fájó énekének is.
S mire a napfény újra rádragyog,
Ha már csak kőszá éji árny vagyok,
Én élve nem, hát mélyén a halálnak,
Aludj, szívem, aludj,
Majd egyszer, egyszer ugyis megtalállak.

1780-ban

kétszázötven zerb iskola volt a Bánátban

Mária Terézia szerb iskolatörvénye elkészült

Amikor a közoktatás reformja egész Európában nagy lendületet vett, Mária Terézia is gyökeres reformokat léptett életbe Ausztria és Magyarország népoktatása, valamint a felsőbb iskoláztatás terén. Két évvel a német népiskolákról szóló törvény megalkotása után, 1776. november 2-ik napján kihirdették a szerb népiskolákról szóló törvényt is, amely »A temesvári Bánát illér triviális kisiskoláinak alkotmánya« néven ismeretes. Ez az iskolai alkotmány vetette meg alapját a monarchia szerbjei egy része számára iskolák rendszeres megnyitásának az államhatalom részéről, az iskolákat állami ellenőrzés alá helyezte és az új iskolák megnyitásának gondja ezzel a metropolitáról az államra szállt át.

Az Iskolai Alkotmány szerint minden helyen, ahol pravoszláv egyház állt fenn, pravoszláv iskolát is kellett nyitni. Ahol nem volt iskolaépület, vagy rossz állapotban volt, három hónapon belül új épületet kellett emelni, még pedig a község középpontjában és a templomhoz közel. Az iskolaépületnek megfelelő társaság kellett lenni. A községnek gondoskodnia kellett arról, hogy az ut, amelyen a gyerekek az iskolába mennek, mindig tiszta legyen a hótól és a sártól, ugyancsak a községek viselték az iskola bebutorozásának költségeit. A tanítást külön helyiségekben kellett végezni, nem úgy mint azelőtt, a tanító lakásában és az ugyanazon osztályba járó fiukat és leányokat el kellett különíteni egymástól. Tanító csak az lehető, aki az állami bizottság előtt vizsgát tett és ennek szembefelé mellékfoglalkozást nem volt szabad üznie. A tanítói vizsgán különös figyelmet fordítottak a jelölt pedagógiai készségére. A tanítót és a nagylétszámú osztályok részére még egy segédtanítót is, a község választotta, a tanító elbocsátásáról a község köteles volt értesíteni az isko-

* Dr. Kirilovics Dimitrije cikke a Politikában: Az első törvény a szerb iskolákról.

laigazgatót, ez pedig az Iskolabizottságot. A község adta a tanító állandó évi fizetését, továbbá ingyen lakást és két hold földet. Tanítóvá és segédtanítóvá csak pravoszláv vallású, tehát szerb vagy román embert választhattak (az Alkotmány ugyanis a román iskolákra is vonatkozott). Csak végszükség esetén választhattak katolikus vallású tanítót. Idegen állampolgár abban az esetben lehetett tanítóvá, ha tíz évet töltött Ausztria területén és ha meg volt a szükséges kvalifikációja. Az oktatást a nemzeti nyelven kellett végezni. (E világos rendelkezés ellenére a tanítás mégsem folyhatott a szerb nemzeti nyelven, hanem az Oroszországból származó orosz-szláv tankönyvek nyelvén, amely hosszú ideig divott a szerb irodalomban is.) Különleges érdeműl tudták be a tanítónak, ha tanítványait a német nyelvre is megtanította.

Egy évvel a temesvári bánáság Iskolai Alkotmányának életbeléptetése után az Illér Udvari Deputáció és a Magyar Udvari Kancellária közt létrejött meg egyezés alapján, a magyar iskolákról szóló 1777. évi törvény értelmében rendezték Magyarországot és Horvátországot

Az érdekes téma

Irta: Baedeker

Néhány olvasóm időnkint meginterpellál és megkérdi, miért írok oly sokat és oly gyakran a nőkről s a velük kapcsolatos problémákról.

Azt szoktam felelni nekik:

— Hát mondjatok ennél érdekesebb témát.

Nem tudtak mondani. Megmaradok hát mellette mindaddig, amíg nem talállok érdekesebbet. És én is kérdezek viszont valamit ezektől az olvasóktól:

Ha a nőkről ír valaki, nem ír-e egyben a férfiakról is, s ha ilymód ir az emberiség e két csoportjáról, nem beszél-e akkor mindenről és mindenkiről? S így számtalan témáról? Lehet-e tárgyalni a nőt s a férfhoz való viszonyát anélkül, hogy az író át ne kalandozzon mindazokra a területekre, amelyeken az asszony és a férfi megfordul, dolgozik, él, szeretkezik és szaporodik?

Aki hát szemrehányást tesz az írónak, amiért az sokat foglalkozik a nővel, alapjában azt kifogásolja, hogy sokféle témáján van s hogy az érdeklődése sokfelé csatangol. Olyan vád, amely ellen nem kell védekezni. Ellenkezőleg: annak kellene mentegetőzni, aki könyveket ír anélkül, hogy foglalkozna azzal, ami a legjobban érdekli a jóformán mindenkit, az életnek megtestesítőjével, a szerelemnek s az életfolytatásnak szimbólumával: a nővel. Ez a különös »szépirod« bajosan kaphatná meg az abszolúciót, — legfeljebb azoktól, akiknek mint férfiaknak nincsen egészséges vonzódásuk a nőkhöz, s mint embereknek nincsen egészséges érdeklődésük a lét nagy problémái iránt.

*

Amint úgy olvasunk újságokban és könyvekben, cikkekben és tanulmányokban a nőkről, erről az érdekes témáról, az lehet találó, lehet igaz, néha megdöbbentően igaz, de jóformán sohase őszinte, s csak ritkán az, ami az írónak benső meggyőződése.

Az író a természeténél (az írói természeténél) fogva sokat foglalkozik a nővel, körülbelül annyit, amennyit a világ többi dolgaival s az élet egyéb jelenségeivel együttvéve, s így olykor sikerül olyan pompás ítéleteket mondani róluk, mint Goethe s olyan híven jellemezni őket, mint Balzac. De a legtalálóbb ítélet s a leghívebb jellemzés inkább szerencsés írói intenciónak s az olvasók véleményével való véletlen találkozásnak az eredménye, mint a szerző igazi és mély meggyőződésének. S mint majdnem mindennek a világon, ennek is a nők az oka. Oka: az írónak az anyja, a nővére, a felesége, a leánya, a szeretője, sőt esetleg a gazdasszonya. Amíg az édesszülője él (bármily sérelmet érte valamely nőszemélytől), ki-mélni fogja a nemet, amelyhez a derék öreg hölgy tartozik, s egy árnyalattal udvariasabb lesz hozzá, mint az elkésireddeti szíve s a talán cinikus hangulata

provinciális vidékein is a szerb iskolák ügyét. Három iskolakerületet állítottak fel, egy-egy tanfelügyelő vezetésével. A szerémi, felsőkarlováci és pakraci püspökség területére Vujanovszki Szevánt, a bácskai és budai püspökség területére Szervicki Márkót, az aradi püspökség területére Mrazovics Ádámot nevezték ki tanfelügyelőnek. Minthogy Szervicki nem fogadta el a tisztséget, a bácskai iskolák felügyeletével is Mrazovicsot bízták meg. A katonai határvidék szerbjei részére az 1774. évi német iskolatörvény volt érvényben és granicsárgyerekeket német iskolákba kényszerítették.

A szerb iskolák száma csakhamar rohamosan növekedett. A Bánátban, Jankovics-Mirijeviszki Tódor tanfelügyelő buzgósága folytán, már 1780-ban kétszázötven iskola állt fenn, kétszázhetvenöt tanítóval. Az 1776. évi Iskolai Alkotmány az ausztriai szerb nép kulturális fejlődésére igen nagy hatással volt, noha a szerbek orosz kulturorientációja később az orosz könyvek használatának eltiltása és az orosz tanítók választásának megnehezítése folytán új irányba terelődött.

bocsássanak meg! — élvezhetők ugyan, de sokat vesztenek a tápértékükből. Fájdalom, a szerelem már nem játsza azt a domináns szerepet a férfi és nő között életében, mint azelőtt, amint azt ama sok szerelemnélküli szerelmi viszonyban látjuk, amelyet előtünk folytatnak le egymással az egyáltalában nem szerelmes — s csak szerelmi életet élő — párok. Nemcsak a Werther-szerelmek, de a heves drámai szerelem-szenvedelmek, sőt a szelid polgári érzelmek esetei is évről-évre kevesbednek, anélkül, hogy a házasságok, a vadházasságok és a többi túrt viszonyok kevesbednének. A férfi és nő megtanulta egymás mellett, sőt egy kicsit egymásnak is élni minden melegebb szenvedelem nélkül, s a háboru által okozott változások és sorsváltozások csak szaporították az eseteket, amelyekben csupán gazdasági szempontoknak a mérlegelésével kerültek össze a párok és nem érzelmi motívumoknak az alapján. Ezért félek néha, hogy a szerelem esetleg egészen skartha kerül, ami természetesen legtöbbet a nőnek ártana, mert a férfi szerelem nélkül is férfi, de a nő pusztító, de egyszermind szépítő és életető érzelem nélkül csak nőnemű kiegészítőjévé lesz egy házastársnak, vagy más hasonló viszonyban, s higiénikus tényezőjévé egy facon de vivre-t kereső hímnek.

A háboru pusztításai között nem a legkisebb lesz az, amely a nőket támadta meg morális értékükben és lényükben, amikor a szerelem lefokozta és *quantité négligeable*-nak nyilvánította a legintimebb életközösségekben. A nő csak a szerelemmel együtt és annak a keretében igazán érték, anélkül csak háboru cikk, sőt olyanféle, mint a made in Germany-produktum, nem minőségű, hanem tömegáru.

*

Egy a nők által kissé elkényesztetett uriember, aki egy alkalommal mégis kénytelen volt azt tapasztalni, hogy társaságban az asszonyok és leányok érdeklődése nem feléje fordult, hanem egy jeles költő felé, keservesen jaldult föl:

— Nem tudom, mit találnak ezen az emberen olyan érdekeset a hölgyek. Azt, hogy úgy tud játszani a szavakkal?

Ez a mondás nemcsak arra jellemző, akinek az ajkáról elhangzott, de mindazokra, akik azt hiszik, hogy a költő sikere és jelentősége egyedül a verseiben van, azokban a rimes vagy rimm nélküli sorokban, amelyekben ő a Muzsák kegyelméből játszik a szavakkal.

A költő nem a versoraival hódít és semmiesetre se pusztán azokkal, hanem az egyéniséggel, amely azokat világra hozta. Ha a vers csak ügyes rimelés, kedvesen ritmikus hangzat, szóval csak »játék a szavakkal«, akkor legfeljebb annyi sikert ér el vele a »verselő«, hogy valamelyik lapnál »megüti a mértéket.« A Goethe versei mögött minden falusi kis liba megsejtette a nagy egyéniséget és nem a verseibe — pedig azok nem voltak közönséges játékok a szavakkal —, hanem e versek költőjébe lett szerelmes. Ámde nem lehetetlen, hogy e nagy-nagy poeta idejében is akadt olyan irigy uriember (mert nők és szerelem dolgában az uriember is irigyek), aki nem értette, mit találnak az asszonyok olyan különösen érdekeset a Herr von Goethe-ben. Talán azt, hogy olyan csinosan tud játszani a szavakkal?

*

A nő különösen nagyon szereti a barátságot. Annyira se ért hozzá, mint a férfi — aki pedig kontár benne, — de azért nagyon szereti és addig ameddig komolyan is veszi. Csak ő ismeri a holtig tartó szívbarátságokat, amelyeket aztán az ő férjhezmenetele vagy a barátnőjéé oly hamar kivégez. S csak ő szereti a férfi barátságát, amelyben hisz mindaddig, amíg szerelm, vagy kölcsönös és engesztelhetetlen gyűlölet nem lesz belőle. A férfi kevésbé szereti a barátságot általában, kevésbé komolyan is veszi, s azt is tudja, hogy az érzelem amelyet valamely nő iránt érez, minden más érzéshez közelebb áll, mint a barátság. De fölhasználja ezt a csalást, mimeli e barátságot s annak révén

*

A nők — s ez helyesen van így — sohase fognak kimenni a divatból. De óhajtanó, hogy a szerelem se menjen ki belőle, mert szerelem nélkül a nők —

hozzát jut olykor egy kis jóleső szerelemhez, mert amire ő természetesen utazik, hogy barátkozás után furja be magát lassan-lassan egy nő kegyelmeibe, azt ez utóbbi sokszor csak akkor veszi észre, mikor már a barátság szerelemmé lett. A férfi és a nő közti barátság — hacsak nem tisztán irodalmi, vagy művészeti természetű — igazában csak flört és udvarlás s mentül jobban tudja palástolni a férfi, hogy az, annál biztosabb a sikere, s mentül kevésbé veszi észre a nő, hogy hamis lobogó alatt csempésznek a szívéhez csempészett árut, annál biztosabb a bedülése. De azért még mindig vitatják igen sokan, hogy létezik barátság férfi és nő között. Én csak a szerelemben bízom, amely lehetséges közöttük.

*

Ha a férfi úgy nyilatkozik, hogy szereti a nőt, akkor az a vélemény róla: tudja, mi a jó. S ha a nő találja kiszalasztani a száján, hogy szereti a férfit, akkor könnyen mondják ki rá a szentenciát: szemérmetlen némbor. Ennél az itéleti különbségnél nem tudok semmit, ami hízelgőbb volna a nőkre és lealázóbb a férfiakra. Ha a férfi nyer a világ szemében annak folytán, hogy szereti a nőt, s ezek vesztenek azáltal, hogy kedvelik a férfiakat, mi más ez, mint annak a beismerése, hogy a nő méltóbb a szerelemre, s valószínűleg a szeretetre is, mint a férfi? S ha most ezt a három latin szót biggyesztem ide:

quod erat demonstrandum, akkor ezt nem gunyosan teszem.

A legemelkedettebb szellemű nő is fél az egértől, s a legpipogya férfi se fél tőle. Ebből igazság szerint nem lehet egyebet következtetni, mint azt, hogy a nő alapiában bátrabb, mint a férfi. Mert az előbbi nem sokkal jobban fél a megvadult bikától, mint az ártatlan egértől, míg a férfi — sokkal jobban fél tőle. S ha ennek a megállapításnak a végére is odaültem a fentebbi három diák szót, akkor ezt már nem minden irónia nélkül teszem.

A férfiak rendszeresen olyan nőkért teszik magukat tönkre, akik nem méltók a szerelmükre, s a nők olyan férfiakért halnak meg, akik arra se méltók, hogy éljenek értük. Örök retély, miért tudnak azok a nők és azok a férfiak kelteni a leghevesebb és legtragikusabb szerelmet, akik az érdektelenek és hüvös szemlélők szemében erre a szenvedelmükre érdemeiknek látszanak. Az igazságot az a megfejtés közelíti meg talán a legjobban, hogy ezek a férfiak és ezek a nők *fatális* lények, akik minden szenvedelmüket s annak minden perzselő hevét egy-egy olyan egyénre koncentrálik, akiket ösztönösen vagy szándékosan, tudatosan vagy tudattalanul arra kiszemelték, s akiket a Végtet az áldozataikká látszott kiszemelni. De ide már sehogyse írom a három latin szavakat: *quod erat demonstrandum*.

Emlékezzünk régiekről!

A régi nemzetiségi képviselők küzdelme az anyanyelven történő oktatásért

VI.

1879 ápr. 29-én Polit Mihály a következőket mondotta a magyar képviselőházban:

A pedagógiai tan értelmében, általánosan elfogadott elv az, hogy a népis-kolák,

az elemi iskolák nem arra valók, hogy nyelveket tanítsanak.

hanem, hogy a növendékeket az elemi ismeretekre, az elemi tudományra tanítsák; ha tehát még egy más nyelvet is kell tanulni, ez csak az elemi iskola róvására történik.

Midőn ezen törvényjavaslat az újságokban megjelent, akkor egy Bécsben igen nagy tekintélyben álló szaklap megsemmisítő kritikát írt e törvényjavaslat ellen. Én e kritikát nagyon élesen tartom, azért nem fogom idézni, csak végpasszusát fogom felolvasni: »Schliesslich aber gebietet auch der pädagogische Standpunkt, dass man unter allen Umständen die Schulen gegen das Hereinspielen politischer Pläne vertheidige. Die Schule steht im Dienste allgemeiner Menschenbildung und die Sprache, in der das Kind aufwächst, in die es von Haus seine Gedanken legt, diese Sprache allein ist das Medium, mittelst dessen der Erzieher seine Aufgabe voll und ganz zu lösen vermag. Eine aufgepöppelte Fremdsprache beeinträchtigt das pädagogische Prinzip der Entwicklungsfreiheit, und damit die Bildung.«

De én tovább megyek és azt mondom, hogy ha a magyar nyelv megtanulása a nem magyar ajkú növendékek részéről nem volna hátrányos a közművelődésre feltéve, de meg nem engedve, hogy a nem magyar ajkúak félig megtanulhatnák a magyar nyelvet, kérdem, *milyen haszna lehet annak?* Hiszen ha az a gyermek elhagyja az iskolát és a falusi foglalkozáshoz, a mezei munkához megy, kívül beszéljen a román, szerb, tót és szász vidékeken magyarul, mert hiszen mi nem állíthatunk magyar tanítókat, kik utánuk menjenek és ellenőrzést gyakoroljanak.

Ott, hol célja van és a szükség is fenforog a nemzetiségek minden kényszer nélkül. Önkéntesen már régen bohózták iskoláikba a magyar nyelvet.

Hiszen tudva van, hogy a szerb gimnáziumban, a közép, a városi polgári, sőt

falusi iskolákba is, hol a szerbek a magyarokkal vegyesen laknak, régen tanítják a magyar nyelvet. A sombri preparandian régen be van hozva a magyar nyelv és nálunk nincs falusi tanító, ki ne tudna magyarul. De

hol értelme nincs, miért kényszereszközöket használni?

És én azt kérdem, e törvényjavaslat által nem sértetik-e meg a magyarországi felekezetek igen fontos autonómiája? Hol volna most a magyar nemzetiség, ha a református autonom felekezeti iskolák nem tartották volna fenn? De igenis, azt mondják, hogy ez nem közoktatási, hanem politikai cél. Én azt mondom, hogy ennek feltételei nincsenek és

ha nincsenek feltételei és az állam mégis kényszeríti: akkor nem csinal kulturális kérdést, hanem hatalmi kérdést.

Ausztriában, hol a viszonyok hasonlóak, mint itt, a németek nagyobb erővel bírnak, a német kultúra, a számarány által, mégsem csinálnak a germanizációból hatalmi kérdést. Galiciában a lengyel nyelv használata majdnem kizárólagos: Csehországban a német és cseh nyelv közt teljes paritás van, sőt azon tartományokba is, melyekben nincsenek ugynevezett történeti, államjogi igények, mint Stajercsország, krajna, Karinthia nyelv tekintetében az egyenjóság, a népisiskolákban tökéletesen keresztül van vize.

Hatalmi kérdést csinálhatnak homogen nagy nemzetek, hatalmi kérdést csinálhat Németország, Elzász-Lotharingiával, vagy Oroszország Lengyelországgal szemben, de ha középreddü, vagy kisebb államok és népek csinálnak hatalmi kérdést, akkor saját létüket teszik kockára. Erre nézve igen szomorú példát nyújt Lengyelország. Lengyelország hajdan hatalmas állam volt, de erejét nemcsak a lengyelek képezték, hanem az országhoz tartozó kisoroszok, kozákok és veresorszok. Lengyelország szerencsétlensége akkor kezdődött, midőn a kisoroszokat és a kozákokat lengyelekké akarták tenni. Szerencse, hogy Magyarország ezredéves fennállása alatt oly összefüggés jött létre a különféle népek között, hogy attól nem lehet félni, mert mindnyájan szeretjük a régi Hungariát. A régi Hungariának van ezredéves története, de azon Magyarországnak, melyet Önök igyekeznek törölni, története csak

negyven éves és ezen rövid idő alatt már egyszer nagy veszélyben volt. Szerencse, hogy Magyarország népei több hazafissággal bírnak, mint bizonyos kormányok, melyek

a sovínizusból hazafissági erényt akarnak csinálni.

Nemrég a szegedi katasztrófa alkalmával a szerbek segítségükre siettek a magyaroknak, mint igazi testvérek, dacára annak, hogy a kormányuk eljárása a szerbek irányában kvalifikálhatatlan volt két-három év előtt. És t. Ház, én azon meggyőződésben vagyok, hogy Magyarország népei túl fogják

élni ezen szerencsésen experimentumot, melyet ezen törvényjavaslattal csinálnak. Ne felejtsek el,

ahol nemzet van, ott nincsenek nemzetiségek, ahol pedig nemzetiségek vannak, ott nincs nemzet.

És mert ezen törvényjavaslat vétkezik Magyarország története ellen, vétkezik Magyarország népének testvérisége ellen, mert a fajszendélyt éleszti és felgyújtja, azért én ezen törvényjavaslatot, mint igen szerencsétlen kísérletet nemcsak el nem fogadom, hanem a leghatározottabban visszautasítom.

A cseka halálpincéjétől — a kényszermunkatáborig

(Szemelvények a naplóból)

Írta: Grób Imre

A halálpincéjétől a tyurmáig — A veszedelmes szó — A 2-es számú cella lakói

Az eddigi közlemények tartalma:

Az ellenforradalmat leverik, a hatalmat a szovjet veszi át. 1920 aug. 19-ikén a szerzöt tartóztatják. Letartóztatása után kihallgatásra viszik, megígérik neki hogy szabadonbocsátják, ez azonban nem következik be.

Visszaszállítják a halálpincébe, ahol két nap alatt száznyolc ártatlan embert végeztek ki. Augusztus 27-ikén bejött a halálpincébe az őrparancsnok s elrendelte, hogy Grób Imre és egy orosz gárdahadnagy szedjék össze a holmijaikat, mert viszik őket a tyurmába, a börtönbe.

Alig hangzott el az őrparancsnok parancsa, már is kész voltam a csomagolással. Gyorsan ment. Nem igen volt mit csomagolni. Az összes vagyonom egy-két darabka fehérnemű volt. Ezt hamarosan belegyömöszöltem a hátizsákba, összehajtogattam a takarómat, kezembe vettem a esajnikot (a hádog teáskannát, a mi nekü ember Szibériában elképzelni sem lehet) és készen voltam. A gárdahadnagyra sem kellett sokáig várni. Sokkal több csomagolni valója neki sem volt.

Amikor elkészültünk, jelentkezünk az őrparancsnoknál. Ez szigorú tekintettel tetőtől-talpig végig mért bennünket, még egyszer megkérdezte a nevünket, egy pillantást vetett a kezében tartott cédulára, majd amikor meggyőződött róla, hogy tényleg azok vagyunk, akiket keres, felnyitotta előtünk a pinceajtót s bennünket az udvarra vezetett.

Az udvaron négy vörös katona várakozott reánk. Három szuronyos puskát szorongatott a kezében, egynél pedig forgópisztoly volt. Ez utóbbi volt a forgópisztoly parancsnoka. Az őrparancsnok ennek adott át bennünket. Ez vette át okmányainkat is, amellyel a gárdahadnagyot és engem át kellett adni a börtönben.

Nem telt el egy pillanat, a vörös katonák közrefogtak bennünket, szuronyt és revolvért szegeztek ránk, s parancsot adtak az indulásra.

Igy haladtunk szuronyok között a városon keresztül a tyurmáig (a börtönig). Ugy kísérték bennünket, mintha Isten tudja, micsoda nagy gonosztevők lettünk volna. Talán tizenöt percig sétáltunk így. Szótlatlanul, némán mentünk egymás mellett.

Egyszer csak az egyik uccasarkon egy ismerős fogolytisztelet pillantottam meg. Szerettem volna neki valahogy jelt adni, hogy a tyurmába kísérek s megkérni őt, hogy hozza ezt barátaim tudomására. Igen ám, de hogyan? Se beszélni, se integetni nem lehetett. Amikor egészen közel haladtunk el mellette, anélkül, hogy oda néztem volna, félhangon csak ennyit szóltam oda neki: »tyurma«. Az örök ezt meghallották. Mint négy megvadult bika, nekem ugrottak, elkezdtek szidalmazni, s kicsibe

mult, hogy a szuronyokkal át nem dőttek.

Tizenöt perc múlva ott voltunk a tyurma kapujában. Itt megálltunk. Parancsnokunk kardjával erőlyesen megdöngötte a kaput. A kapun vasrostély volt. Ez kinyílt s a rostély mögöl egy bozontos szakállu, torzonborz kinézésű, nagy szőrsapkás orosz dugta ki a fejét. Olyan volt, mint egy madárijesztő.

Parancsnokunk az orra alá tartotta a cseka írását, morgott valamit s bebocsátást kért. Erre a vasrostély becsúszkodott, a kulcsok megcsörrentek, a zár csikorgott s a tyurma kapuja megnyílt.

Amikor ennek a rémes helynek a küszöbét átléptem, önkénytelenül is Dante szavai jutottak az eszembe:

»Lasciate ogni speranza voi ch' entrate!« — »Ki itt belépsz, hagyj löl minden reménnyel!«

Az első kapu után egy második nyílt meg előttünk. Ugyanolyan formáságok között, mint az első. Ezen keresztül egy épülethez jutottunk. Ebben az épületben volt a börtöniroda. Ide vezettek be bennünket.

A börtönirodában a »dezsurni csinovnik« fogadott. A napos tisztviselő. Átvette a parancsnoktól az írást és felszólított bennünket, a gárdahadnagyot és engem, hogy mondjuk be neki a személyi adatainkat. Ugyanugy, mint a csekán. Amikor ezzel elkészült, felém fordult, s megkérdezett, tudom-e, mivel vagyok vádolva. Miután többet most sem tudtam, mint eddig, tagadólag válaszoltam s most már én kérdeztem meg tőle, hogy mi a vád ellenem.

Egy pár pillanatig hallgatott. Ugy látszott, hogy nem akart nyilatkozni. Majd meggondolta magát és beszélni kezdett. Gunyosan végignéztet rajtam, s félvállról, az ő rossz németiségeivel csak ennyit mondott nekem: »Farum pist ka Russ.« Amivel valószínűleg azt akarta mondani, hogy azért tartóztatnak le, mert nem vagyok orosz.

Most már legalább tudtam, hogy mi a bűnöm. Ennél többet ma sem tudok.

Ezután a négy vöröskatona távozott. Amikor ezek eltávoztak, a dezsurni csinovnik csengetett. Néhány pillanat múlva egy börtönőr lépett az irodába. Ez a csinovnik parancsára nekünk esett és bennünket tetőtől-talpig átvizsgálta. Előbb a gárdahadnagyot, aztán engem. Az összes holminkat átkutatta. Minden darabot külön-külön megnéztet. Azután a zsebeinket forgatta ki. A mit nálunk talált, — egy néhány rubel készpénzt, gyűrűt, zsebkést, beretvát stb. — azt elszedte tőlünk. A gárdahadnagynak az óráját is elvette. Az enyémet nem találta meg. Még a csekán, a mikor csomagoltam, a jegygyűrűmmel együtt azt is eldugtam. Egy harisnyába csavartam bele, s úgy sülyesztettem el a hátizsákom legfenekére.

A motozás befejezése után a börtönőr felszólított bennünket, hogy kövessük. Az irodából ezután egy vasajtón keresztül egy hosszú, széles folyosóra értünk. A folyosóra sok ajtó nyílt. Ezek voltak a cellaajtók. Ezek egyikét, a második számú, a börtönőr kulcsával kinyitotta s bennünket a cellába zárt.

Belépve a zárkába, a gárdahadnagy is, meg én is »Zdravstvujte«-vel, a szokásos orosz köszöntéssel üdvözöltük az ottlevőket. Ezután az ajtóban egy pillanatra megálltam és körülnéztem. Helyet kerestem magamnak. Mindjárt a második hely az ajtó mellett üres volt. A holmimat ide leraktam és leültem. Ugyanezen idő alatt, tőlem valamivel távolabb, a zárka másik felében, a gárdahadnagy is elhelyezkedett.

Jobboldali szomszédom egy alig 18—20 évesnek látszó orosz fiatalember volt. Egészen gyermek volt még. Az álla is alig pelyhedzett. Amint csakhamar megtudtam, praporesik — zászlós — volt a fehér hadseregben.

Amikor mellé letelepedtem, felállt, udvariassan meghajította magát és bemutatkozott. Le sem írhatom, mennyire sajnáltam ezt a szegény fiatal embert. Már épen hét hónapja ült a börtönben, de kihallgatva eddig még nem volt.

A baloldali szomszédom egy 26—28 éves lengyel főhadnagy volt. Megmondta a nevét és perfekt németiséggel a rangom iránt érdeklődött. Azt, hogy az osztrák vagy a magyar hadseregnek vagyok tagja, azt az egyenruhámról látja, csak a rangfokozatomat nem tudja megállapítani. A vörösuralom alatt ugyanis se aranyzsinórokat, se pedig a rendfokozati jelvényeket — a csillagokat — nem viselhetjük.

Megmondtam, hogy ki vagyok. Megmondta, hogy huszárcapitány vagyok s hogy a csekéből kerültem ide. Hogy miért, azt magam sem tudom. Erre ő is elbeszélte részletesen az élethistóriáját.

Főhadnagy volt az osztrák-magyar hadseregben. Mint lengyel nemzetiségűt, később a lengyel légióba sorozták. Ott kellett neki hagyni a fogolytáborát és újra fegyvert fogni. Ő is a fehérhadseregben harcolt mindaddig, amíg szét nem verték azt. Ekkor fogságba került. A vörösök fogságába, akik mindjárt az első napokban börtönbe zárták. Azóta itt ül és szenved. A nagy járvány idején ő is megkapta a kiütéses tifuszt. Negyven fokos lázzal feküdt a cella padlóján. Második hely volt. A börtönkórháza zsúfolva volt, a zárkák is tele voltak betegekkel. Akinek nem jutott hely a pricszen, az a prics alatt feküdt, vagy a cella közepén — a földön. Rengeteg ember elpusztult. Szerencsétlenségére ő felgyógyult. S most mi haszna van belőle? Az ő sorsa is csak az lesz, ami a többi lengyel tiszté. Egy szép napon elvezetik és agyonlövik.

Ezután csakhamar a cella többi lakójával is megismerkedtem. Egyik a másik után jött hozzám. Mindegyiknek volt valami kérdezni, vagy mondani valója.

A velem szemben lévő pricsen, a cella másik oldalán, két lengyel százados feküdt a pusztá deszkán. Még csak egy köpenyük sem volt, amit maguk alá rakhattak volna. Ők is Kolesák hadseregéből kerültek ide. Börtönből-börtönbe cipelték őket, amíg végre ide hozták. Mind a kettő sovány, vézna, sápadt, beteges ember. Csak eszt és hő. Már csak háltni jár beléjük a lélük. Be nem áll a szájuk a köhögéstől. Az egyiknek lábbelije sincs. Cipő helyett piszkos rongydarabokba van belecavargatva a lába.

Mellettünk egy orosz generális feküdt. Perm városának katonai parancsnoka akinek a felesége is le van tartóztatva. Itt ül ő is velünk, nem messze tőlünk a börtön női osztályában.

A generális szomszédja egy szibériai zsidó kereskedő. Szilberstein-nek hívják. Csalás miatt került a börtönbe. Egész cellánknak ez a legkellemetlenebb lakója. Éjjel-nappal sóhajtozik és hangosan sír. Egy pillanat nyugtunk nincs tőle. Formálisan idegbeteggé tett mindannyiunkat.

Több intelligens ember nem volt a cellában. De volt vagy 25—28 muzsik. Orosz paraszt. Akik az ő furcsa szokásaikkal és különös modorukkal nagyon elkésztettek. Igen kellemetlen lakótársak voltak. Le sem tudom írni, el sem tudom mondani, milyen nehezére esik egy európai embernek ezekkel az alacsony műveltségű és ápolatlan testű szibériákkal hosszabb időt eltölteni és éjjel-nappal velük együtt lenni. En leg-

alább nagyon sokat szenvedtem tőlük.

Természetesen nem csak politikai bűnösök ültek a cellánknak. Volt ott minden fajta ember. A rablógyilkostól a pénzhamisítóg.

Az első éjjel nagyon rosszul aludtam. A szememet nem tudtam lehunyni. A pricssektele voltak bolhával, poloskával, de főleg ruhatetvekkel. Ezek a bestfiák egész éjjel marcangoltak. Majd megették. Egy pillanat nem sok, de annyi nyugtom sem volt tőlük. Késébe voltam esve. Az egész testem égett. Majd megőrültem. Nem tudtam már mit csináljak, mihez kezdjek. Lehetetlenség volt ellenük védekezni.

Ugy láttam, társaim sem igen tudtak aludni. Legalább az intelligens emberek nem. A sok szibériai muzsik persze fel sem vette. Az ő bőrük már edze volt

az fliesmihez. Hiszen otthon is csak piszkokban és tetvek közt éltek.

A generális sem aludt. Egész éjjel még csak le sem feküdt. Felhuzott lábakkal törökösen ült a pricsen. Folyton kereszteket hányt magára, imádkozott és hangosan sóhajtozott. Ő már tudta, hogy mi sors vár rá. Tudta, hogy legfeljebb napok kérdése lehet már csak és végeznek vele. Valahányszor a zár csikorgott, mindig össze-rezzent. Azt hitte, hogy érte jönnek.

A lengyelek is nyugtalanul forgolódtak a pricsen. Sorsukkal ők is tisztában lehettek már.

Szilberstein sem aludt. Egész éjjel sóhajtozott, sírt és jajgatott. Ugy, hogy még azokat sem hagyta aludni, akik a poloskáktól és tetvektől talán tudtak volna.

DEBRECZENI JÓZSEF

KÉT BAL

*A te sápadt bus balkezed,
cikk-cakkos kék erek folyóját,
ha asztalon kopogsz a halk neszed;
kis gyűrűd két kerek betűjét
az A-betűt s a kerek J-t,
a te sápadt bus balkezed
megcsókolom, mint egy ereklyét*

*Te arcodon husz évéd puderét,
zekéd a barnaszín sítont,
a mosolyod lepergő berkenyét
s melybe-régimódi másni font
pőézist re ement hajad.*

*A sóhajod, teásfind-sába hullót,
tornáctok oszlopán tornázó árnyad;
ha holdudvart nézegni várjad
este nyugvását, ábránd hintáját.*

*A te sápadt bus balkezed,
mely utva visz az éjjel éterén,
mint félegykor utolsó villamos,
oly bágyadt, tiszta, csendes illatos.*

*Megcsókolom a te bus balkezed
míg félve értek fejemre hullni
egy másikat,
egy súlyos, sujtó másik balkezet.*

Jean Cocteau aforizmáiból

A francia irodalom enfant terrible-je 1918ban írta a *Le coq et l'Arlequin* (A kakas és a harlekin) című könyvét, a mely egy esomó szellemes aforizmában szórja szerte ötleteit zenéről, irodalomról, művészetről, színházról, szerzőkről és közönségről. A háború utolsó hónapjaiban keletkezett az apersziüknek ez a sorozata és itt-ott meglátszik rajta, hogy Cocteau nincs tulságosan elragadtatva a német szellemtől, talán ez is az oka annak, hogy ezek az írásai eddig nem kerültek el a magyar olvasók elé. Azóta Cocteau írt egy sereg verset, szindarabot («Az Eiffel-torony lakodalmas népe» bizarr, dadaisztikus darab), regényeket (amelyek közül a »Grand écart« A párisi fiú címmel magyarul is megjelent) és minden írásában friss, eredeti, merész és fölényes az örök cinizmus filozófiájának új lendületével. Néhány más kritikai és vitatkozó munkájával együtt most adta ki újra. Le rappel a l'ordre (Rendretartás) gyűjtőcímmel a kakas és a harlekin-t, amelyből alább a Bácsmegyei Napló közöl először magyar nyelven részleteket:

Fiatalembernek nem muszáj biztos értékeket vásárolnia.

A tapintat a szemtelenségben — az óvatos duhajtság — annyi mint: tudni, meddig lehet nagyon messzire menni.

Otthoni fontos műveink mindegyike mögött egy ház, egy lámpa, egy leves, tűz, bor és pipák vannak.

Hogyan énekel a fülemile? Rosszul.

Az igazság tulságosan meztelen; nem irtgatja az embereket.

Valamely érzélgős skrupulus megakadályoz bennünket abban, hogy ki-

mondjuk a teljes igazságot és csinál belőle Vénuszt, aki ujjával eltakarja a nemiséget. Különben az igazság ujjai mutatja a nemiséget.

A forrás csaknem mindig kifogásolja a folyó utirányát.

A gyorsárúként feladott ló gyorsasága nem számít.

Egy művész nem ugrik, ez csak idővesztést jelentene, mert akkor újra meg kell tennie ugyanezt a lépést visszafelé.

Élő embernek és posthumus művészeknek kell lenni.

A legkegyetlenebb dráma, ami egy költőt érhet az, ha félreértésből arat hódolatot.

Érzékszervek. A túl kárhozható bizonyos zenéket, de azért elviseli, vigyúk át ezeket az orr hatáskörébe és — futni fogunk.

Egy költőnek mindig tulságosan sok szó van a szótárában, a festőnek tulságosan sok szín a palettáján, a zenésznek tulságosan sok kotta van a zongoráján.

Előbb le kell ülni s csak azután lehet gondolkozni.

Ez az axióma ne szolgáljon mentésül az ülők számára. Az igazi művész mindig mozgásban van.

Az alkotó szükségképpen egy férfit és egy nőt foglal magában és ez a nő csaknem mindig elviselhetetlen.

A szobrászat kétségtelenül egyike a legtekintélyesebb művészeteknek. Elő-

ször is: ez az egyedüli művészi munka, amely arra kötelez bennünket, hogy torogjunk körülötte.

Faasztalnál dolgozom, faszéken és fátólsszárral s ez az ami nem akadályoz annak, hogy bizonyos mértékig felelős legyek a csillagok járásáért.

Az álmodozó mindig rossz költő.

A halottak szemét gyengéden csukjuk le; ugyanilyen gyengéden kell kinyitni az élők szemét.

Londonban előadják Wagnert; Párisban titkon sajnálják Wagnert.

Nietzsche iszonyodott bizonyos és-ektől, például Goethe és Schiller, vagy ami még rosszabb, Schiller és Goethe. Mit szólna, ha látná a Nietzsche és Wagner, sőt... Wagner és Nietzsche kultusz terjedését!

Szokratesz mondotta: »Ki ez az ember, aki úgy eszi a kenyert, mintha az lakomai fogás volna és a lakomai fogást, mintha az kenyér volna?« Felelet: A zenerajongó német

Elég a felhőköl, a hulámoköl, az akváriumoköl, a vizisellőköl és az új illataiból; nekünk egy eföldi zene, egy mindennapi zene kell.

A művészetben van hasznos és haszontalan. A közönség nagyrésze ezt nem érzi, mert a művészetet szórakozásnak nézi.

Publikumok. — Azok, akik védik a márt, felhasználva a tegnapot és előre-sejtik a holnapot (1 percent).

Akik védik a márt, rombolva a tegnapot és akik tagadni fogják a holnapot (4percent).

Akik tagadják a márt, hogy megvédjék a tegnapot, az ő holnapjukat (10 percent).

Akik azt képzelik, hogy a ma egy tévedés és holnaputánra adnak randevut (12 percent).

Azok a tegnapelőttiek, akik elfogadják a tegnapot, annak bizonyítására, hogy a ma tullepi a megengedett határokat (20 percent).

Akik még nem értették meg, hogy a művészet folytonos és úgy képzelik, hogy a művészet megállt tegnap és talán újakezdődik holnap (60 percent).

Akik nem vesznek tudomásul se tegnapelőtöt, se tegnapot, se márt (100 percent).

Az emberek nem ócsárolnak egy korszakot, hanem boldogoknak érzik magukat, hogy nem voltak benne.

Debussy franciául muzsikált, de orosz pedált használt.

Bizonyos trivol magatartásról. Ha misszionáriusi hivatást érzesz magadban, ne dugd le a fejed, mint a struccmádár, hanem indulj a négerék közé és töltsd meg zsebeidet bővílárúval.

Sok csodát követelnek tőlünk: én már felettébb szerencsésnek tartom magam, ha egy vakot képessé tettem a hallásra.

Jean Cocteau

Operette a rádióban

Operette. Mikor ezt a szót halljuk, fényárban uszó, ragyogó színpad jelenik meg szemünk előtt. A szövegíró, a komponista munkája selymek, virágok keretében, reflektorok fényében kel életre és úgy érezzük, mindez nem is volna teljes a primadonna mosolya, meg káprázatos ruhái, a bonvivant daliás alakja, hódító irakkia, a szubrett meg a komikus táncos, víg mókái nélkül. De a rádió, ami már megmutatta, hogy nincs távolság, de valahogy idő se ezen a téren is meglepetéssel szolgál annak, aki fölére illeszti a hallgató kagylót. Operettet kap mindazok a kellekek nélkül, amikről pedig azt hittük, hogy nem nélkülözhető részei, hanem szerves kiegészítői az énekes, táncos muzsa vig játékaiknak.

A kulisszák világa nagyon érdekli az embereket. Akár zsölyén ülnek, akár karzati zártzék magaslátáról szemlélik áhitatosan a függöny mögött előhúkanó mesevilágot, olyanok, mint a kíváncsi gyerekek. Tudni akarják, mi van ott hátul, milyen a baba belülről. A színpad mögött folyó életéről, munkáról ezért annyit írnak össze, hogy a lelkes néző már szinte tulságosan küismeri ott magát. De mert ez a műveltség cseppet sem lohasztja le érdeklődésüket, legyünk indiszkrétek és kukkantsunk be kicsit a rádióban rendezett operette előadás kulisszái mögé is.

Színpad, hát az persze nincs. A színpad, a színpad mögött titokzatos világ, ahonnan a szereplők az ügyelő intésére a színpadra perdülnek, a zenekar, mindez egy nyolc méter hosszú és hat méter széles szobába, a Studióba szorul össze. Padlót, falakat, de még a szoba mennyezetét is vastag, hangfogó szőnyeg takarja. A berendezésnek két nélkülözhetetlen tárgya van. Az állványra szerelt tenyérnyi nagyságú mikrofon, ami a hangot továbbítja és egy nagy üvegtábla. Ez a tábla némán közli a rendező utasításait, amennyiben lámpa kigyulladásával jelzi, hogy jó, vagy rossz, gyors, lassu, tulhangos, vagy esetleg nem eléggé hallható a produkció.

Bár az előadás külsőségei egészen mások, mint színpadon, az előkészületek ugyanolyanok, mint egy rendezés megszokott színelőadásnál. Először kiválasztják a darabot. Lehetőleg jó szövegűt kell kikeresni, mert hiszen a rádióban semmi látnivaló nem kárpótolja a hallgatót sületlen viccekért. A szövegből rendezés csak egy pár olyan mondatot huznak, amelyek nem hallható, hanem csak látható történésekre vonatkoznak. Azután kiosztják a szerepeket és olvasó próbát tartanak. A szöveg ezzel már el is van intézve. Most jön a zongorista és eljátsza az egész partitúrát. Ha a táncrefrainek tulságosan hosszúak, úgy abból is huznak egy keveset, de lehetőleg a teljes zenét adják. Van egy teljes zenekari próba, úgy hogy a főpróba már megy, mint a karikacsapás.

A Studióban ilyenkor zongorán és karmesteri dobogón kívül legalább a tizenkéttagú zenekarnak és ugyancsak legalább nyolc-tíz tagú kórusnak is el kell férni. A mikrofon körül foglalnak helyet a magánszereplők. Bár a színeszek nyugodtan állva mondhatnák szerepüket, nem élnek ezzel a lehetőséggel és nem örülnek kényelmüknek, hanem magánszorgalomból úgy játszanak, mintha minden mozdulatukban zsúfolt nézőtér gyönyörködne. A rendező a másik szobában már rádióon hallgatja a főpróbát és bizony sokszor jön be a Studióba a bonvivant kissé hátrább huzni, egy-egy szerényebb szereplőt meg közelebbre a mikrofonhoz. Ez a mikrofon ugyanis igen fontos jószág, nem lehet vele tréfálni. Ha egyik szereplő közelebbről, a másik távolabbról szik, ezer beszél bele, a hallgatók a felvételtől sok ezer kilométer távolságban is észreveszik. És mert itt a mikrofon a főszemély, hát a szép szerelmi vallomásokat bele és nem partnere fülébe suttogja, illetve éneklé a daliás bonvivant, meg a hódító primadonna.

Díszlet, kosztüm, festék, mindez felesleges, amikor rádió közvetíti az operettet. A szereplőkre nézve ez sok előnnyel jár. Nem kell öltözni, kimaszkírozni magukat és se táncsal, se hüvös

bájos mosollyal, pillantással vesződniök. És ha az idő el is jár, és a szép hangu primadonna meg is hizott isten mentesen öt kilót, a kedves és jószívű rádió erről a borzalomról nem vesz tudomást. No de annál nehezebb a rendező feladata, mert hiszen neki kell arról gondoskodni, hogy a hallgatók mindabból, ami a rádió produkciójából hiányzik, és operettnél ez nem kevés, semmit se nélkülözzenek. Ezenkívül neki kell a rádió előadás kellekeit kitapasztalni. Hiába törnek ugyanis össze a szerző utasítására poharat, az üveges-

rép csörgését nem továbbítja a rádió. De lehet a bajon segíteni, mert ha pléhdarabokat ráznak, egyetlen hallgató sem kételkedett abban, hogy a boldogtalan szerelmes bánatában földhöz vágta poharát.

A Studióban kigyullad egy zöld lámpa. Kezdődik az előadás. A karmester megadja a jelt, és távoli falvakban, idegen világrészek, tengerentúli farmok lakói boldogan, jókedvűen hallgatják Strauss, Offenbach, Lehár meg Kálmán Imre örökszép melódiáit.

Benedek Rózsi

A gyermek mostanába nyugtalan

Irla: Karinth Frigyes

*Kit lelkem mélyében elrejtve hordok
A gyermek mostanában nyugtalan, —
A gyermek, kit csak én tudok magam,
Haragszik,*

*Sir és liheg — dobban szívembe' szíve,
Arcáról eltűnt a szelid mosoly —
Rincolja rám nagy homlokát és oly
Mozgorva,*

*Én járok és csinálom, ami dolgom
És mondom jóestét, és jónapot
És merre megy? És ön mennyit kapott
Belő'e?*

*Aho' a villamos megáll, én is megállok
A kémények közül kinéz a Hold
Alatta állok én s a szürke bolt
Fölötte.*

*Kinéz a hold. És vár. Én visszanézek,
A tekintete egyre tétovább; —
Már nedves és felhős — nem megy tovább.
Kicsordul...*

*A fordulónál pénzt veszek elő,
A szél hajambakap, mint könnyű kéz.
Megfordul és szájátva visszanez:
Hát nem jössz?*

*A sziklaszirtre némán tűz a nap
És naps, aki belő'e bort ereszt —
Csucsán m'hos, penészes kökereszt —
Tovább mék.*

*Este az ajtóban kulcsom csikordul,
Ádámsutkám jár fel s alá — eszem.
A csók után elaszom csendesen
Az ágyban.*

*De kit lelkem méhében rejtve hordok
A gyermek ébren van, nem alszik el
És felriad és rugdal és szökell, —
Nem érti.*

*Felül, körülnéz a sötét szobában
Arcomra hajlik, nagy szemet mereszt,
Aztán legörbül szája: — hát mi ez?
Örült vagy?*

Repülőgépen Londonig és vissza

vagy:

igénybevettem a modern technikát

Ikarus óta talán nem akadt ember, aki annyira lelkesedett volna a modern technika legesudálatosabb csudája iránt, mint én. Ő, a madarak költői ivelése a levegőben! A felhők, amelyek a fejem fölött csónakáznak, akár a vágy, ha rámtör a szomorúság és én csak nézem méla dühvel ezt a sok álmos lufiballont, amelyek a lelkemből szöttek ki és életet adtam nekik, azzal, hogy kigondoltam őket.

A londoni »Aero« társaság párisi fiókjától a héten egy ingyenes repülőjegyet kaptam Londonra és vissza. Eltekintve attól, hogy Londonra is kíváncsi voltam, nagyon izgatót a repülés lehetősége, mert — szégyen gyalázat — huszonkét esztendő vagyok, de még nem repültem soha.

Vasárnap reggel nyolc órakor eljött értem a társaság autója, kivitt a repülőterre és pontosan kilenc órakor már startoltunk is. Hét utas volt. De ezek közül csak hat számított komolyan, mert ők le is fizették a jegy árát. A beszállás előtt udvariás vámvizsgálatot tartottak, egyébként a legkisebb vidéki pályaudvar is forgalmasabb a repülőterénél. Egy fiatal asszonyka az urát ki-

sérte ki, sirt, ellátta jótanácsokkal, hogy jaj, valahogy ki ne hajoljon, ne üljön az ablak mellé és folyton csak rágondoljon, akkor nem érheti baleset. Egy idősebb uriaszony a fiától bucsuzott és még az utolsó pillanatban is zögökvá kérte:

— Ne ülj fel, édes fiam, inkább vonaton!

De a fiam csak mosolygott és megcirógatta az anyja fejét.

Ő a modern kor gyermeke, aki a felhőkön át nyargal, mint a mesék hőse. A motor beírni kezdett, az ajtókat lezárták, a mamák zsebkendőit lentgették és a kis szoba, amelybe összesuktak bennünket, felemelkedett a levegőbe. Megható, lélekemelő pillanat volt. Az utasok gögösen mosolyogtak, az egyik ur unatkozóan dobolt a bárioszűk karfáján, egy asszony újságot olvasott, mások fölényes pózba csapták magukat, hogy így leplezzék azt a vad szívszorító érzést, amely ebben a pillanatban mindnyájukat elfogta. Igazi világvárosi smokkoltak voltak. Ami ezután történt, az már kulturhistóriai dokumentum, az aviatika fejlődéséről. De ettől eltekintve érdekes és csak valami elké-

pesztően groteszk, fanciesali fantázia ez lehet ki ennél bizarrabbat: *hét ismeretlen, idegen ember lóg és föld között egy csöpp skatulyában!* Hét nagy-képű, sokmultu, ezerszándéku és százezerlelkű emberi agyvelő versenyt katóg a motorral, terveket szó, fecseg és ármánykodik háromezer méternyire a föld színe fölött! Eposz az, amely még nem akadt a maga költőjére, vers, istentelen poeta kurjantása az isteni titok után, amit a fecskétől a pinytőkéig minden madár megoldott már, csak az ember vergődik még soványka karjával a csillagok felé.

Alattunk Páris kavargott, megeredt az eső és a gép csakhamar a felhők fölött száguldozott. Néha összekocódtunk, mint ahogy a poharak csendülnek össze, ha himbálózik az asztal. Mindenki azt mondta, hogy: pardon! Ekszküzé mra! De még nem álltak szóba egymással. Aztán egy nő rosszul lett. Tengeri, illetve repülőbetegséget kapott. Először palástolni próbálta, hihetetlen erőfeszítéssel, kékült, zöldült, de tíz percnél tovább nem bírta. A kinos izé bekövetkezett. Szétnéztem, hogy mit adhatnék elébe és ekkor felfedeztem az ablak alatt vagy 30 staniclét, amelyeket azzal a rendeltetéssel helyezték oda, hogy az utas, akinek a gyomra nem bírja a légi klimát, ezt használja. *Mi hatan*, finom úri emberek, csevegni kezdtünk és épen arról volt szó, hogy Londonban nem lesznek-e komplikációk a leszállásnál a sűrű köd miatt, amikor *Sir Walter*, egy londoni bankház igazgatója, váratlanul és mielőtt még védekezhettünk volna, *explodált*. Mondanom sem kell, hogy *Sir Walter* a következő pillanatban már társadalmi hullá volt és *mi öten* csendes undorral tértünk napirendre az eset fölött. Köröskörül felhők settenkedtek, mint éhes, kóbor szellemek, némelyiknek akkora szája volt, hat gramofon se tudta volna tulkiabálni. Egyébként nem féltünk, mert a pilóta még Párisban becsületszavát adta, hogy nem történik semmi bajunk. *Monsieur Gill* tartott szóval ötünket.

— Én rém peches ember vagyok. Ha én valahová utazom, akkor mindig történik valami szerencsétlenség. Tavaly is kisiklott velem a lyoni gyors, ezelőtt egy héttel pedig autókarambolom volt, mindenki meghalt, csak én menekültem meg.

A száraz angol nő gyűlölködve és félelemmel nézte a franciát.

— Mért fogja fel ezt olyan kedélyesen. Kész gyilkosság az ilyen embernek repülőgépre ülni más ártatlan utasokkal!

A francia vigasztalni kezdte: — De asszonyom és ha lezuhanunk? Ön a levegő hősei közé fog tartozni és belekerül a világsajtóba.

A miss jajveszékelve ugrott fel: — Álljon meg! Kiszállók! — és megakarta huzni a vészféket, — ami nincs. Mindenki kacagott. A francia felvilágosította:

— Itt csak direkt kiszállás van. Leugorni ejtőernyővel.

Mindezt ordítva mondta, aminthogy az egész diskurzus üvöltve folyt le, mert a fülsiketítő berregés itt suttogással halkította a legedzettebb tenort is. Csak az újságotolvasó dáma maradt tartózkodó és fenkölt. Lenn bizonyára gyönyörű tájak usztak, milyen szép lenne a vonatból élvezni, de itt csak benzinbűz van és lomha, négerarcu felhők, amelyek fekete árnyékokat dobtak az ablakokra. A nő fel volt háborodva, láttam az arcán, hogy intézkedni szeretne, kergessék el a toladó felhőket az ablaktól, amelyen bebámultak és az arcába röhögtek. A legtöbb baj a kövér hollandi sajtgyárossal volt, akinek minden mozdulatára imbolyogni kezdett velünk a kis szoba.

— Az istenért, maradjon a közepén! — nyafogott az angol nő, de a következő pillanatban már beléfojtotta a szót a felhőre tengeri betegség. Az angol nő készen lett. Kiterítették. Már csak négyen maradtunk korulföldpentlemének és tizenkét stanecli a tartóban. Aztán a hollandus szolgált elretentő példával, majd a svájci követség titkára fordult le némán a székről. A hollandus nagy pusztítást végzett a stanecli közt és így ketten maradtunk, a francia ur és én és egyszál stanecli. Az ellenzék tul-

sulyra jutott és így nem volt semmi értelme az illemi-blokádnak. Különbösen is szédültem már és valami csöndes ellenségeskedés kezdődött, valami néma villogás, köztem és a francia között, aki mereven nézte a papirzacskót. Nem tudom mennyi idő telt el ezalatt, nekem egy örökkévalóságnak tűnt fel. De a staneclit mégis a francia kaparintotta el elsőnek és nekem nem maradt más hátra, mint a kabátzseb. Nem az én kabátzsebem.

Londonban autóba raktak, bevitték egy hotelba és én aludtam másnap reggelig, mint egy fakir. Nyolc órákor felráztak, autóba raktak és kivitték a repülő-térre.

— Ismét repülni? — üvöltöttem, amikor kidörgöltem szemeimből az álmot — *inkább gyalog!* Vagy lóháton! Vagy tevéen! De nem repülőgépen!

Hét perc gondolkodási időt adtak. Pénzem nem volt, fogesikorgatva beszéltam, rázmárták az ajtót és én istennek ajánlottam a lelkemet. De kellemsen csalódtam. Istengyűse nem került sor a staneclikra. Am Londonból semmit se láttam. Kénytelen leszek itt Párisban venni londoni újsáplapokat.

Tamás István

Őszi utazás

Iria: Scattler Fatinka

Már régen kívántam és most bekövetkezett. Megvalósult, a talált, nem várt örömmel hiánytalan teljességével. Jóformán magam sem tudom, hogyan, de átéltem úgy, ahogy kívántam, vágytam mindig. Szinte mellékes, milyen körülmények következtében kerültem fel a bájos és nagyon fiatal házaspár autójára utitársnak. Saját magamra és rájuk való tekintettel visszautasítottam a kocsi belsejében felkínált ülést és könnyedén fellendültem a sofőr mellé. Világegért sem néztem volna hátra. Szorosan egymáshoz simuló ifjú vendéglátóimra. Őszi akartam látni, nem tavaszt. A tavasz ott kuncogott az autón belül, a két fiatal szívben, a mosolygós szemekben, én pedig belefelelhettem a magam őszét az erdőnek még soha ilyen szépségre klátott haldoklásába.

Miért is pillantottam volna hátra, amikor az az előrevágatás egyre több és több szürkéséget mosott ki belőlem és mögém szórta a nyúlt gondot, a terhes kötelességet. Mire eljutottunk a már ezerszer megjárt, minden idő és napszakban jól ismert és megszeretett kigyózó kövesutra, arra, amely a hegyoldal derekát szeli ketté, máris a vakációs gyerek felszabadultságával és gondtalanságával, de egyáltalán égő türelmetlenségével és izgalmas kíváncsiságával pillantottam magam köré és a szemem hirtelen ámulásra tárgult erre a nagy, kivirágzott csodára. Az egész erdő egyetlenegy, hatalmas, lángoló csipkebokor és az ember szinte arra vár, mikor harsan fel belőle az isteni kinyilatkoztatás szava.

De az autó líhegve szágald tovább és velünk együtt rohan tobzódó színek sokaságának a tusája ezen a végtelen pallettán, amelyen mesterkés keverés színfoltok jizzanak. A legesodálatosabb változata a rozsdá, vörös, barna, arany-bronz, zöld, citromsárga, narancs szín-orgiáknak. Csak a színek élnek, beszélnek, dalolnak. Ugy tetszik nekem, mintha ma tartaná kéziogóját az erdőnek különben fenséges csendjében a pusztulás a szépséggel.

Valami varázslat folytán kegyelet-sértővé durvul itt minden lármás, hangos szó. Az ember csak néz, és nem tudja sehogyan sem megmagyarázni magának, hogy e borongós langyos megbólt alatt vajjon honnan e lázas megzselés, mely ugylátszik, a levél lelkében rejlik és honnan e lángoló világ-égés, amely egyetlen szín-színfóniává magasztosul?

Mintha csak most tárná fel minden titkát a ritkuló erdő, melyet eddig a nyári zöld fedő színével takart. Aranyló fényárban uszik a vidék. Minden egyes levél villanyos zseblámpához hasonlít, amikor a lehullás pillanatában felvilan, de azonnal ki is huny, mihelyt talajt ér és lefekszik a többiek mellé zizegő avarnak. Ezen a vastag, puha pirosló, barnálló hársnyszőnyegen

nesztelenül sorakoznak a fák merev és katonás rendben, szürkülő törzsük élesen kiválik a háttérből és a fejükön lángkorona villog.

Minden ut-kanyarulat újabb és újabb meglepetéseket vetett elénk. Lenni a mélyben álmosan, szegényesen kuszik a kis patak a hervadt levelek sulya alatt. Amerre ellát a szem, halk nekibusulás, az eláradás könnyű sóhaja. Szépséges elmulás, amelyben nincs léseztő, nincs félelmetes. Haldoklás, amely az élet színeit kápráztatja bele a pillanatba.

TERE-FERE

Mit szenved Wilde Oszkár? Wilde Oszkár meghitt barátja D. Davray most teszi közzé azt a két nagy újságcikket, melyet Wilde Oszkár az angol börtönökben uralkodó visszáságokról írt a *Daily Chronicle*-nek, mintán 1897 május 19-ikén megszabadult a readingi fegyházból. Ezek a levelek, melyeket emberbaráti érzülete sugallt, annak idején nagy feltűnést keltettek és megindító voltak annak a mozgalomnak, mely az angol börtönökben lévő ember-telen szellemet megváltoztatta. Szóvá teszi itt egy Márton nevű fegyőr esetét, aki egy éhező fegyvercserekeknek kis kétszersültet adott és ezért elmozdították állásából.

Különbösen, akárcsak később világhíres versében *A readingi fegyház balladájában*, borzasztó színekkel festi nft szenvednek ott a fegyverek, mit szenvedett ő:

— A foglyokat — írja — éjjel-nappal az éhség gyötri. Szükségen mérjük ki számukra a táplálékot. Ez csak arra elegendő, hogy éhen ne haljanak, de nem arra, hogy éljenek. Folytonosan kinozza őket az éhség csikarása és émélygése. Ennek az élemezésnek — mely többnyire vízben főtt buzdarából s egy kis fagyutból áll — az az eredménye, hogy a fegyverek állandóan betegek, hasmenésük van. A cellák levegője eszmőrletes, annyival is inkább, mert a szellőztető készülékek nem működnek, oly orrfacsaró és egészségtelen itt a levegő, hogy az örök, kik a friss reggeli levegőről lénnek be kinvitni a cellákat és felülvizsgálni, gyakran hánynak, mikor belépnek. Magam is három ízben láttam ezt s több ör említté, hogy ez a legrettenetesebb kötelességek közé tartozik. Az ágyakon nem lehet aludni. Ezek a deszkapriccsok — holnak minden álmot. Barbár és fölháborító büntetés...

Miután ezek az írásai megjelentek, Ross-hoz levelet intézett, akinek már bejelentette, hogy ezeket a panaszait és szenvedéseit megírja versben is: akkor készült A readingi fegyház balladájára.

Ezt csak így említi: — Valamibe belefogtam, ami — azt hiszem — nagyon jó lesz.

Mussolini kezeirása — a grafológia világitásában. Schuler Róza — Alsa egy fényvűzőn kiállított munkát jelentet meg több autogrammal és több arcképpel, Mussolini kezeirásáról, melynek valóságos tanulmányt szentel.

Ebben a grafológiai tanulmányban meggyőzően mutatja ki, hogy a kezünk írása mennyire elárulja jellemünket, mennyire módot nyújt arra, hogy a bennünk lakozó, még csak lapangó lehetőségeket is kinyitathassuk. Töbviről-hegyire tanulmányozza ezt a „vulkáni” keze vérmérsékletét: ezt a csodálatos szellemet, melyet hatalmas akarat vezet.

A bírálat már csak azért is érdekes, mert pártatlannak látszik, egyaránt megmutatja a Duceban rejlő nagy, változatos képességeket s a hibáit is.

— Ezt a tüzes vérmérsékletet — szól a nyilatkozat — egy gyakran kolerikus ember hirtelen indulatait vezeti. Az idegesség és lobbanékonyság itt szinte dalandó. Érzékenysége bizonyos tekintetben föllöbbszárít az önszeretett, görgéit. Felforvándó, kemény, támadó, ha kell durva is. Irigalom és emézés nélkül való. Halkéony alkalmazkodó, bátran ügyes, figyelmes, nem mondja ki gondolatait, megérzathatatlannak. Mindezek a rejtett képességek azért működnek, hogy akarcra diadalmat nyisson. Önmuralma folytán egyensúlyozott, erős elemző szellem...

Késégtelen, hogy a jellemzés találo. A grafológia ma már tudomány, ha éles szemmel használja föl azokat a tapasztalatokat, melyeket a tudósok a különböző írásokból leszürték, kitűnő arcképeket nyújthat politikusokról, ami kü-

szép, könnyű, mosolygós halál, csupa ígérlet, biztatás, befenyugvás, önkényes megadás.

Észre sem vesszük és máris fenn vagyunk a fehér erdészlak komoran sötétlő fenyesésnél. Innen már lágy hullámvonalban gurulunk a lankás lejtőn lefelé, ahol a kiszélesedő, síkságra vezető látóhatár fogad. Mélyen a völgy-katlanban a falu mosolyog. Magunk mögött hagytuk a lángoló erdőt, mely még mindig zizeg és dalol, mint holdgóláz, ájtatos szűz a halál karjaiban.

lönösen fontos ma, mikor ismét egyéni-ségek kormányozzák a világot.

Természetesen ez a megállapítás még érdekesebb lett volna, ha nem ma történik, hanem husz évvel ezelőtt. Viszszamenőleg megíjósolni a történelmet könnyű. Mussolini gépirt leveleiből, vagy nyomtatott beszédeiből bárki hasonló következtetéseket vonhat, anélkül, hogy a grafológia csúniát-bíniát ismerné.

Ki mint veti ágyát... A közmondásnak igaza van. Ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát. De az ágy megvetése ma már egyre bonyolultabb művelet lesz. Minden országnak megvan a maga szokása. Ma pedig, mikor a helyváltoztatás a modern közlekedési eszközök folytán gyermekjáték s egyik határtól a másikig pár óra alatt átrepülhetünk, mindig több és több gondot ad a turistának az ágy.

Eddig csak a koszt miatt panaszkodott a turista. Égvesek nem bírták megszokni a mi zsíros konyhákat, mások megbetegedtek az olasz olajtól, ismét mások undorodtak a görögországi birka-hústól.

De most az ágy a probléma. Az amerikai mezfúlad a német dunyha alatt, viszont a németek irtóznak belefeküdni az olasz és francia ágyakba, ahol a paplan csücskeit a szalmazsák alá dugják, ugyhog az ágyban fekvő nem mozoghat szabadon, hanem be van csukva, mint levél a boritékiába. Ezenkívül a párnák alacsonyok, többnyire a derék-ali pótolia a tollas vankosokat.

Az utasok nem is alkalmazkodnak máról-holnapra a különböző népek évszázados szokásaihoz.

Ezt belátván a berlini szállodások pár nap óta az érkező utasok elé kívánati lapot teriesztenek, amelyen az ágyvetés tizenkét módozata szerepel. Az utasnak ki kell választani, melyiket óhajtja s aztán a szobalány ugy veti meg az ágyát, hogy jól tudhassa álmát.

Van-e a növényeknek szíviük? A költők már régen azt mondták, hogy van! Hány verset írtak már az ókorban a róza szíviről. De most Jagadis Chunder Bose, a csodálatos indiai tudós, aki növénylélektanról foglalkozik, minden kétséget kizáróan, szemléltetően beigazolta, hogy a növényeknek valóban van szíviük.

Az indiai tudós egyenesen Kalkuttából érkezett Angliába, hogy részt vegyen a brit tudományos egyesület legutóbbi ülésén s ott előadást tartson az ember-, állat- és növényvilág élettelenségeinek azonos voltáról. Két új műszert mutatott be, mellyel tapasztalatait érzékelhetővé tette.

Bose kifejtette, hogy a növényeknek nemesak idegrendszerük és izmaik vannak — ezt már régen tudtuk — hanem szíviük is van. Bizonyos növényeket, melyeket találmára választott ki a kertéből, alávetette az aether, bróm, strychnin, sőt a kobraméreg hatásának, ezeknek a mérgeknek, melyek mindig egyformán hatnak. Ezen a módon beigazolta, hogy a növényekben keringő nedvteliesen azonos az emberekben s állatokban lévő vérrel.

Lev például egy gyűrűvirágot aetherbe tett, egy másikat pedig strychninoldatba; az egyik fölélenkült, a másik lekökad.

Egy készülékével ezer milliomos nagysággal sikerült bemutatnia a növények legapróbb mozgását is, ezeket vászonra vetítette s pontosan lehetett látni, mint szenved a haldokló növény a strychnin hatása alatt: a vásznon egy fényvűző mutatta a növény szív-működését. Amint a mérgez hatni kezdett, a fényvűző halványodott, majd egészen eltűnt, a szív megállt.

Mihelyt azonban a növény kivették a mérgezőoldatból s aetherbe helyezték, ismét fölcsélt a fényvűző, már mo-

gott is, az élet visszatért a növénybe. A tudósokból álló hallgatóság az előadást tetszéssel fogadta. Bose előadásá végen elmesélte, hogy kalkuttai kertjében, minden virág, minden fa, minden eserie egy szerkezettel van összekötve, mely által a növényélet legtitkosabb megnyilvánulását követni lehet és ellenőrizni.

Milyen a jövő automobilia? Londonban Motor Show van: automobil kiállítás: hét nemzet, kilencvennyolc automobil-gvár szerepel itt, hatvanhárom féle kocsi, huszonegy féle gummi és háromszázharminkét féle automobil-kellék. A statisztika maniakusai kiszámították, hogyha a kocsikat egymásmellé tennék, akkor 4827 méter távolságot érnének be.

A kiállítás óriási érdeklődést kelt. Soha oly nagy hírveréssel nem dolgoztak még a városok. Kilogram számra osztogatják a reklám-cédulákat, füzeteket, ismertető könyveket, abból a helyes föltevésből kiindulva, hogy ma már mindenki autó-tulajdonos, vagy van autója, vagy venni akar.

Angliában egyébként egyre nagyobb tért hódít a részletfizetéses üzlet, akár Amerikában. Főképp a könnyebb típusokat evártják. A nagy verseny-automobilok mellett vannak apró automobilkok, melyek csak száz sterlingbe kerülnek: 8 HP, 4 henger, fékek mind a négy keréken. Eddig a legolcsóbb automobil, melyet Anglia evártott. Természetesen ez kivétel, az átlag autó szintén könnyű, háromszáz sterlingbe kerül. A hozzáértők szerint ez a jövő automobil típusa.

Gyorsaság és a szerencsétlenség elkerülése: erre a kettőre törekszenek a modern autók evártói. Minthogy az autók, valamint azoknak a száma, akik maguk vezeték az autókat, állandóan növekszik, biztosítani akariák a gyorsaságot, mely legalább 112 kilométert kell, hogy tegyen s a vezető testi énségét. De a kényelemre is nagy sulyt fektetnek, az ülések egyre szélesebbek.

Egyes automobilonon női pipere-készlet is van, melyben tűkröt, rízsport, pírósítót találni. Másutt nappal széket éjjel ágyat lelünk, kis konyhákat, szekrényeket, mindazt, ami szükséges a kényelemhez. Az automobil motora maga szolgáltatja a villamos világitást.

A nagy per

Dolly Sisters con ra Moulin Rouge

Páris, november

Mult ősszel a Moulin Rouge olyan nagyszabású ujdonságot hirdetett, mely még a nagymultú párisi revü történetében is szokatlannak ígérkezett. Az események fénypontjában a Dolly Sister-ek állottak, a két nagyszerű magyar születésű amerikai táncosnő, akik kettésben elég erősek ahhoz, hogy hármekkorra színház nézőterét megtöltsék a világhármelyik pontján beláthatatlan időköz. A Dollyk mögé egy egész csomó internacionálisan ismert sztárt sorakoztatott fel a direkción, nemkülönbösen a pompás negyvennyolc tagú amerikai táncos kórúst, a Jackson girlöket, tizenhat angol férfi táncost, a párisi meztelen kórúst, a legismertebb művészek rajzolták a díszleteket és a kosztümöket, Páris legelső divatruházai léptek soronpóba s ugy látszott, hogy a Moulin Rougenak csak meg kell indítania az üzemet s azon túl minden turista tudni fogja, hogy hol töltse első párisi estjét.

Egy héttel a premiere előtt a délelőtti próbán megjelent Mlle. Mistinguett, az elpusztíthatatlan párisi diva, akinek a nevét Moszkva és San-Francisco között egyformán jól ismerik és elkezdett próbálni. Ugyanekkor ragasztották ki a plakátokat és a színház homlokába beszőfolták a villamos körtéket, melyekből az esti sötétségben a vezető stárok neve villog elő. A próba végével a Dolly Sisterek csodálkozva látták, hogy ők a második helyre szorultak. A plakátok élen nagy piros betűkkel Mistinguett neve páváskodott. Ilyesmí még a Sisterekkel nem fordult elő nemcsak Európában, de Amerikában sem, ahol pedig sokkal nehezebb felküzülni a színház legtehetősebb villamos transzparens alakjában. Ez egyértelmű azzal, mikor egy századparancsnok kapitányt előléptetés helyett főhadnagyvá degradálnak és a nyakára ütnek egy őrnagyot. Ez mindentől el-

tekintve elviselhetetlen sértés volt és ilyesmi a Dollykat még sosem érte. Illetőleg, egyszer történt velük valami tízennegy éves korukban, amikor Nádasy József Szuboticára szerződötték őket s nevüket az ének és táncórás tagjai közt sorolta fel. Soha nem isjötték el Szuboticára, Newyork államban esett meg velük az, hogy visszakergették őket a színpadról. Newyork állam nem kedveli a csodagyerekeket. Ott tizenhatéven aluli életkorban nem szabad színpadra lépni. A Siskerek tízennegy éves korukban szerepeltek már a newyorki magyar színpadon, ahonnan a gyermekvédelmi liga visszakergették őket a gyerekzobába. Innen két év múlva előjöttek és egy nagyszabású Denevér reprisen felléptek Newyork egyik legjobb színházában. Ez még a háború előtt történt s azóta a drámán és operán kívül minden színpadi műfajban bemutatkoztak, ahol jó külsővel, jó kosztümökkel, még jobb táncal és egy kis macskahanggal a közönség szeméit ki lehet szurni.

Szóval ama bizonyos próba után a nővérek, miután a plakátokon meglátták Mistinguette piros betűs nevét a maguké előtt, nyeltek egyet, háza mentek, irtak a direktornak, hogy ők tisztelik Mistinguettet, tisztelik a kort, de mégsem hajlandók a második sorban szerepelni. Többet be se jönnek és kéri, hogy a nevüket radirozzák ki a plakátokról. A Dolly nővéreknek mindenki igazat adott. Azért, mert Mistinguette körülbelül annyi idős, mint a Dolly ikrek együttvéve (közöttük is mindössze egy év különbség van, ami meglehetősen illuzoriussá teszi az ikerség kritériumát, de ez a közönség szempontjából nem fontos. Ikreknek hirdetik őket s az illúziót megtudják tartani. Ez a fontos), vagyis nagyon helyesen tették, hogy a Moulin Rouget vízben hagyták és nem engedték, hogy a diva és a direktio kibábráljon velük.

Jancsi és Rózi — így nevezik őket a színpadon is, azonban a nem-magyar közönség ezt Janszki és Roszinak olvassa — nem maradtak soká szerződés nélkül. Alig hallott a Casino de Paris az afférről, kitárt karokkal futott értük s mert ő is éppen új revuere készült, állítólag még nagyobb fizetéssel beállította őket az új darabba, egy vonalba Chavaliert mellé, aki pedig Páris legnagyobb férfi sztárja.

De ez még nem minden. Az ikrek beperelték a Moulin Rouget 550.000 frank erejéig, már nem emlékszem milyen címen. A színház azután visszaperelte a két nőt szerződés szegésért. Erre megindult a nagy per. Közben a két színház megnyitotta a kapuit és megkezdődött parallel egy-egy előadás-sorozat, mely eltartott a nyári szünetig. A versenyben a Casino de Paris vitte el a pálmát, a közönség inkább oda fordult, ott voltak a hetven frankos helyárak, míg Mistinguettek meglegétek ötven frankos földszinti ülőhely-árrakkal. Mindazonáltal a Moulin Rouge jegyspekulánsai sem panaszkodtak. A nyári szünet csak a sztároknak szünet, a többiek tovább robotolnak a melegben s a nagy per főszereplői kiváltak az együttesből. Mistinguett utazni ment, Berlinben is megfordult, a Dollykat is nagyon lefoglalta a dauveillei nyaralás és új lakásaik, ill. új palotáik (többes számban) berendezése.

Az őszi szezon megindulásával a nagy per is aktuálissá vált. A mult héten volt az első komolyabb tárgyalás. Ítélet még nem volt, de a közel jövőben az is várható. A Siskerek kijelentették, hogy ők nem akarnak keresni az eseten, sőt az 550.000 frankot már elméletben oda is adták a francia agg színészek menedékházának és elküldik az egész összeget, amit a bíróság nekik megítél. Ők csak az igazukat keresik és ettől nem tárgyalnak. A színház nem nyilatkozott, szóval a javukra megítél esetleges 200.000 frankból az aggok nem fognak látni semmit. A lapok kétféle látószögből tárgyalják az esetet, aszerint, hogy a Moulin Rougehoz, vagy a másik oldalra vannak-e inkább. Mindenesetre nehéz az újságok helyzete, amennyiben minden revü-színház sokat hirdet.

A Dollyk az idei szezont is Párisban töltik. Ezuttal új minőségben fognak bemutatkozni.

A saját revüjükben lépnek fel, színházat béreltek és színre hoznak egy te-

livér amerikai látványosságát. Természetesen ők lesznek a fősztárok, ők kerülnek piros betűkkel a plakát tetejére és a színház homlokára. Amilyen jó amerikai business-nők, bizonyára más sztár nevét tennék a maguké elé, ha találnának maguknál nagyobbakat. Ez, ugyebár elképzelhetetlen.

A Moulin Rouge téli nagy revüjének az idén is Mistinguett lesz a főszájára. A

nagy diva, aki lassankint már a hatvanhoz közeledik, megtartja régi pozícióját, tavalyi fizetését (ötezer frank előadsonként, hetenkint kilenc fellépés). A nagy revü-premiérek még karácsony előtt meglesznek, csak a Follis Bergere pihen, Josephine Baker, a néger primadonna, még sokszor megtölti a sok vihart látott müntézet nézőterét.

(W. D.)

Az ötvenéves noviszadi zsidó nőegylet

A noviszadi zsidó nőegylet vasárnap ünnepi fennállásának ötvenéves jubileumát. Az ünnepségekben a város társadalma és a hivatalos világ is résztvesz. *Ötletése a királynő első udvarhölgyét, a noviszadi társadalomban mindenkori a legelőkelőbb helyet betöltő dr. Dungszerzki Gedeonnét bízta meg a képviselővel. Trifunovic Misa, nemzetgyűlési házelnök feleségének vezetésével a beogradi szerb nőegylet és a beogradi és a vajdasági nőegyletek küldöttségileg vesznek részt a jelentős évfordulón.*

A noviszadi zsidó nőegylet ötven esztendeje, amelyre az egyesület büszkén és a jól végzett munka megelégedettségével tekinthet vissza, szorosán összeforrott a noviszadi zsidóság utolsó ötvenéves történetével.

A negyvenes évek vége felé, a magyar szabadságharc idején, az akkori Ujvidék városa sokat szenvedett a bélláború pusztításaitól. Ágyutüz és mozsártűz léte össze a város köz- és magánépületeit és ennek a romboló tüzelésnek estek áldozatul a zsidó templom, a zsidó hitközség és a hitközségi alkalmazottak lakásépülete. Egyidejűleg elpusztult az egész hitközségi levéltár, a mult minden írott emlékével. Hosszu évek teltek el, míg az akkor elmenekült zsidók lassanként visszavándoroltak. A visszatelepítés első éveiben főleg a szegénysorsuk jöttek vissza a felperzselt és rommálott városba, ahol kiskereskedelemmel foglalkoztak. Ennek hatvan-hetven főnyi zsidóságnak első gondja volt új imaházat létesíteni és új zsidó elemi iskolát teremteni. Elsárgult irások bizonyítják, hogy milyen nemes versengés volt abban a tekintetben, hogy ki mennyivel járul hozzá a zsidó intézmények újjáépítéséhez.

1876-ban vetődött fel a nőknek egyesületbe való tömörülését célzó eszme és nem tellett bele pár hét, megalakult a ma ötvenesztendő multra visszatekintő nőegylet, amelynek lelkes alapítói pár napon belül összeadtak hatszáz forintot és nyolcvankét taggal megalakították az ujvidéki zsidó nőegyletet.

Az alapító hölgyek közül csak igen kevésnek adatott meg a szerencse, hogy most, az ötvenesztendő mesgyénél résztvehetnek a nőegylet aranyjubileumán. Az élők sorában vannak: Königstaedtler Rozália, Oppenheimer Berta, Pressburger Matild, Trebitsch Nanette, Ujhelyi Regina és Weinfeld Teréz, akik ma is az ötvenesztendő közéleti és jótékonyági mult dacára frissen és fiatalosan tekintenek vissza az ötvenesztendő jótékonyágban és nemes cselekedetben gazdag multjára és történetére.

Az élők sorában van Krón Károly is, aki mint a nőegylet alapítása idején annak titkáráként fáradozott sokat.

1976. október 3-ikán tartotta a nőegylet alakuló ülését, amelyen mind a nyolcvankét tag résztvett. Ezen a napon alakult meg az első tisztikar. Az egyesület élére Zwiebach Ceciliát tették meg elnöknővé. Kivüle az elnökség tagjai voltak: Schwartz Johanna, Ofner Emilia, Pressburger Matild, míg a választmányba beválasztottak: Spitzer Regina, Ernszt Betti, Pollák F. Teréz, Horowitz Berta, Messer Rozália, Freud Elize, Löwinger Fanni, Königstaedtler Emma, Weiss J. Julia, Grünwald Matild és Messer Helén. Póttagok lettek: Pollák S.-né és Zwiebach Helén. Disztagokul megválasztották Fischer Máriát és Freier főrabbi feleségét, míg titkárrá Krón Károlyt választották meg. Hamarosan megindult az alkotó és produktív munka. A megszerkesztett alapszabályok 1877. május 4-ikén

nyerték el a kormányhatósági jóváhagyást. Ezen jelentős dátumtól a mai napig a jótétemények hosszú sora tette áldásossá az alapítók és a tagok jótékony munkáját. 1879 december 14-ikén Fischer Mária lett az egyesület elnöknője és Ernszt Betti az alelnöknő. Mindketten fáradhatatlanul végezték könnüket fel-szárító, nemes és nagyszerű munkájukat. Fischer Mária elnöknő 1907. augusztus 15-ikén meghalt és vele a jótékonyág leglelkesebb apostola dőlt ki az élők sorából. Emlékét tisztelte meg a nőegylet, amikor az elnöki tisztet egy esztendeig betöltetlenül hagyta. A nőegylet a gyászév leteltével dr. Kubinyi Károlynét, egy finomlelkű, nemesen gondolkodó és érző uriaszonyt választott meg elnöknőül. 1907. március 20-ikán Ernszt Eugenia került az egyesület élére, aki ezt a tisztségét 1921. június 1-ig töltötte be. Ez a korszak a nemes emberbaráti cselekedetek gazdag története volt. Mellette Róth Berta alelnöknő nevével kell feljegyezni, aki elnöktársnőjével versenyzett a jótékonyág gyakorlásában. Halála után dr. Kassovitz Arminné lett a nőegylet alelnöknője és nemcsak nem maradt elődei mögött, de ha lehetett, áldozatkészségével és lelkes munkájával még túlszárnyalta őket. 1914 július 28-ikán a zsidó népiskola ormán már a genfi vörös kereszt egylet tisztelet parancsoló zászlója lengett és se vége, se hossza azoknak a nemes gondolkodású nőknek, akik e lobogó alatt az igazi emberszeretet szolgálatába szegődtek. Dr. Leitner Benőné, dr. Kármán János, dr. Szattler Mátyás, dr. Fenyő Győző, Ernszt Eugenia, Biró Dezsőné, Deutsch Adolfné, dr. Fenyő Győzőné, dr. Freund Edéné, a most elhunyt Gross Antalné, Hoffmann Miksáné, Kassovitz Lipótné, Komlós Rezsőné, Königstaedtler Dusanné, dr. Kovács Bódogné, Landsmann Vilma, Mészárosné Weisz Berta, Steiner Gyuláné, Deutsch Anci, Gross Janka, Herzog Irén, Hirschl Irén és Komlós Irén, Komlós Olga, Laendler Elza, dr. Lusztig Nándorné, Somogyi Ilona, dr. Schosberger Sándorné, Róth Margit és Fischer Jakab főjegyző a háboru alatt kifejtett emberbaráti működésükkel érdemelték halált.

A nőegylet legújabb korszakában Hahné Ernszt Malvin áll a nőegylet élén, mint elnöknő, míg segítőitársai dr. Lusztig Nándorné és Gross Antalné alelnöknők és Pollák Sándorné, mint egyesületi titkár két évi és tíz havi ténylegességük óta kiérdemelték mindenki becsülését és háláját.

A noviszadi zsidó nőegylet vasárnapi jubileuma az egyesület páratlanul gazdag tevékenysége és nagy áldozatkészsége folytán kinő a jubileumok keretéből és a jótékonyág ünnepévé lett.

Mielőtt
csillárt vásárol
tekintse meg raktáramat
KARLO KRAUSER
Városház épüle 0598

ENGLISKI MAGAZIN
fiókja Beograd, Vuka Karadžić 68
Mértékosztály legfinomabb férfiruhákra
Faber-nemű mérték után
Különlegesség: kész angol ulsterak, raglánok, eredeti „Burberry” esőköpeny
Sportruházati különlegességek 3310

KÖNYVEK

Debussy és művészete. »Francia muzsikusként« így nevezte magát és valóban nehezen lehetne őt találobban jellemezni. Művészete nemcsak a francia zenének, hanem általában a gall géniusznak egyik legjellegzetesebb megnyilatkozása. Sokáig kellett küzdenie hazája és a művelt világ közönyével, míg végre sikerült felszabadítania a francia zenét az olasz és a Wagneri befolyások alól és sikerült megalkotni a zenei tartalmi és formanyelv nemzeti, önálló és mégis tisztán csak művészi eredményeit. Claude Debussy jelentőségét, hatását, életét és műveit ismerteti most megjelent könyvében Fábrián László, az ismert zenekritikus. Világos szemmel fogja meg a kor zürzavarából helyenként kivillanó szellemi áramlatok fonatát, biztos ítélettel sorozza helyére a zenei impresszionizmus nagy vezéralakját. Ítéleteiben mindenütt megőrzi fölényes pártatlanságát, nem értékeli, csak megállapít és a döntést az olvasó ízlésére bizza. A gyönyörűen kiállított kis kötet a Pantheon kiadásában jelent meg. Ára füzeve 40 dinár. Megrendelhető a Minerva könyvostályában.

Guido da Verona: *Oldd meg hajadat, Mária Magdolna!*... Guido da Verona művészi téma köré talán szükkörű: nem érdeklődik más, mint a szerelem, s a szerelem ezer variációja közül is csak a szenvedélyes, lázongó, tragikus, gátlásokkal küzdő, extatikus szerelem. Mégis minden regénye más, új és meglepő. Legújabb regénye pedig, amely most jelent meg magyarul az Athenaeumnál, egyenesen bravúrosan merész: a misztikus-erotikus lélek súlyos komplikációt bogozza nagyszerű művészettel és izgalmas mesevezetéssel. Egy különös, gyermeki lelki fiatal leány áll a regény középpontjában, aki játéklarangok, bűnök és szennyek áradásán át jut el Lourdesig, a csodák városáig és itt éri el őt is a nagy csoda: a kinyíló szerelem csodája. A fordítás Komor Zoltán művészi munkája. Az izlésesen kiállított kötet ára 60.— dinár. Szállítja a Minerva D. D. könyvostálya Szubotica.

Két magyar nóta ami mos divatos:

„Kicsi csupor, nagy a füle”

„Kis kertemben igaz-e babám”

Kottáját a

Bácsmegyei Napló zeneműostálya
szállítja. Ára egyenként Din. 7.50.

Heltai Jenő: *Az asszony körül.* Most jelent meg második kiadásban a kiváló író egyik legmulatságosabb novelláskönyve. A fiatal Heltai eleven, vitalis humora, meleg kedvessége árad ezekből a novellákból, itt-ott már átszöve a későbbi Heltai bölcs és kissé fanyar derüjének és sztoikus fölényének előrevetett árnyékával. Ára 50.— dinár. Szállítja a Minerva D. D. könyvostálya Szubotica.

Bunin Iván: *A szerelem szentsége.* Nálunk kevesen ismerik Bunin nevét. Az oroszok azonban régóta a legnagyobb írók közt emlegetik és akadémiajuk tizenkét hallhatatlanja közé választották. Bizonyos, hogy a magyar közönségnek is élmény lesz megismerkedni első magyarul megjelent munkájával: A szerelem szentségével. A tavasz regénye ez és egy fiatalember regénye. Bunin nagyszerű erővel tudja festeni az orosz élet miniatűr képeit is, de mikor a lélekhez fordul, világok nyílnak meg előttünk, szívszorító mélységekbe látunk. A lélek képeinek nagy közvetítője ez a nagy orosz író. A regényt ifj. Bókay János fordította finom művészettel. — Ára 25.— dinár. Szállítja a Minerva D. D. könyvostálya Szubotica.

Hammerschlag, János: *J. S. Bach.* A zeneművészet nagy alkotó mesterei közt alig van egy is, aki az egyetemes átélesekre szomjazó mai korban aktuálisabb lenne, mint a XVIII. században élt egyszerű lipcsei kántor, a nagy Johann Sebastian Bach. A teljes Bach-élményhez segítőkálauznak szánta most megjelent kitűnő könyvét a nagy mester legalaposabb, legfölkészültebb ismerője és kutatója, Hammerschlag János. Élvezetes stílusban megírt tanulmánya mást és többet nyújt a szokásos népszerű zeneszerző-életrajzoknál, kortörténetet, mélyenjáró esztétikai jellemképeknél. A szépen kiállított és szépen illusztrált könyvet szállítja a Minerva D. D. könyvostálya Szubotica. Ára 30.— dinár.

A szem esztetikája

Irta: dr. Vécsey Jenő

A vonzalom felkeltésénél, a szerelmi élet, a sexuális küzdelem terén, akkor, amidőn a hódítás külső jelenségeiről van csupán szó, a mozdulatok kecsessége és a ruházkodás erotikus karaktere mellett, a tekintet, a szemek varázsa volt mindig az a legfőbb tényező, az a leg-hatalmasabb fegyver, amikkel a nők a hódítás porondjára léptek. Más külső előnyeikkel kapcsolatban mindig az volt a legfőbb törekvésük, hogy a tekintetük-ből és szemeikből előtűnő varázs, pillanatokra fellobbanó tűz, minél elragadóbbá tegye őket. Hogy szemeikből a szívnek, a léleknek oly nemes, oly fenkölt tulajdonságait lehessen kiolvasni, amik a valóságban, a legtöbbször — soha nem is voltak meg bennük.

Ha valahol, úgy itt hódolnak a nők legtöbbször annak az általános ismert közmondásnak: hogy a világ azt akarja, hogy megcsalják, tehát csaljuk meg.

Számtalan esetben, ahol az Alkotó megtagadta tőlük azokat a természeti előnyöket, amelyekkel céljukat elérhetnék, a szépités művészetének nem egy raffinált formájához folyamodtak, hogy mégis eredményt érjenek el.

Tekintsünk csak egy kissé ennek a művészetnek a kulisszái mögé és nézzük, hogy milyen módon igyekeznek a nők a szemeiket, amiket a lélek tükrének mondanak, minél fényesebbé, minél ragyogóbbá, minél vakítóbbá tenni.

A szemeknek, a tekintet hatásának és varázsának nagyobb fokozása céljából úgy a Kelet, mint a Nyugat nőinél leginkább az a módszer van elterjedve, hogy az alsó szemhéjakkal sötét aláfestése által a szem a valóságnál sokkal nagyobb tünik fel. Maga a szemgolyó ennél a műveletnél érintetlen marad. Ez aláfestés által tekintetük mélyebb, lelkesebb, epedőbb kifejezést nyer.

Sokkal intenzívebb hatást tudnak azonban elérni akkor, ha nemcsak a szemhéjat, hanem magát a szemgolyót is bevonják e művelet körébe. Ezt pedig az által érik el, hogy a pupillát — a szembogarat — atropin becepegtetése által kitágítják. Az atropin, a belladonna kivonata, mérge, amelynek az a tulajdonsága van, hogy a szem szivárványhártyájának az izmait megbénítja, a mi által az elveszti összehúzódó képességét, külső behatásokra — aminő a fény, a világosság — nem szűkül meg, a szem feketéje állandóan nagyon tág marad, ami által a tekintet valami mély-séges, ábrándos, epedő kifejezést nyer. Hiu, tetszeni vágyó, hódításra induló nők gyakran használják ez okból az atropint, amely a szembogarat gyakran napokon keresztül a rendesnek kétszeresére tágítja és ami által az egész arckifejezés érdekesebbé, vonzóbbá válik.

A hódításnak ez a módszere azonban nagyon ártalmas. A szivárványhártya mesterséges kitágítása által nemcsak látásbeli zavarok léphetnek fel, hanem a szivárványhártya izmainak kisebb-nagyobb fokú állandó hűdése és egyéb megbetegedése is.

Nem ritkán látjuk, hogy a máskülönben gyönyörű szemek varázsát és hatását nagy mértékben lerontja a szemhéjszéllek pirossága, ami által az u. n. »veres szemek« támadnak, ami a szem szépségét nagyon lerontja. Az ilyen »veres szemek« a szem kötőhártyájának a hurutjára mutatnak. A kötőhártya a szemhéj belső szélétől ráhuzódik a szemgolyóra is, egészen a szaruhártyáig, vagyis addig, ahol már a szivárványhártya és a szembogát van. Az ilyen »veres szemekhez« a hurut foka szerint kisebb-nagyobb mértékben fény- és fájdalom is járulhatnak. Meghülés vagy füstös, poros levegőben hosszabb ideig való tartózkodás gyakran idéznek elő könnyű hurutot, ilyen »veres szemeket«, de a káros behatás megszűntével, avagy tiszta, állott vízzel, vagy boroldattal való borogatásra rendszeren meg is szűnik. De ha valaki-nek állandóan vörösek a szemhéjai, ez

arra mutat, hogy krónikus szemgolyó-dása van, amely orvosi kezelésre szorul.

Kozmetikai, de egyúttal hygienikus módszer is a szemek és a tekintet fel-frissítésére az u. n. szemfürdő. Ezt naponta többször, főleg akkor célszerű alkalmazni, ha a szemek hosszas munkálkodás — olvasás, kézimunka, rajzolás stb. — folytán kifáradtak, vagy megvannak erőltetve. Az eljárás igen egyszerű: tiszta hideg víz kell mártani s közben a szemhéjat egymásután többször kell nyitni és csukni.

Egy másik mód a szemek gimnasztikája. Itt a fejet mozdulatlanul kell tartani és a szemet jobbra és balra, felfelé, lefelé és körbe kell mozgatni. Mindezeket a mozgásokat eleinte csak kétszer-háromszor, később tíz-tizenöt-ször kell végezni és pedig naponta egy-két ízben. Tulajdonképpen megerőltetéstől óvakodni kell.

Ha a kor, a gondok, vagy kimerítő betegségek után a szem körül a bőr pettyhűd, ráncos lesz, úgy ez a szemnek is bágyadt, fáradt kinézetet kölcsönöz. Megfelelő módon eszközölt masszázst ezt meg lehet szüntetni, de sem a szemhéjat, sem pedig a szemgolyót magát masszázni nem szabad, mert ezáltal a baj csak rosszabbodhat.

Esztetikai szempontból a legnagyobb mértékben kifogás alá esik az u. n. szurós szem, szurós tekintet. Ennek oka abban rejlik, hogy a pupilla, a szembogár erősen megsűkül, néha annyira, hogy nem nagyobb, mint egy gombostű feje. A szem ilyen elváltozása vagy idegbetegségeknél fordul elő, vagy pedig olyanoknál, akik szemüket munkálkodással túlságosan megerőltetik. Akinek ilyen szurós tekintete van, az jól teszi, ha a munkáját gyakrabban félbeszakítja, lehetőleg sokat tartózkodik a szabadban.

A szem esztetikájával szoros kapcsolatban áll a szemüveg viselése is. A középkorban a szemüveget hordozó emberek még feltűnést keltettek, — de azóta hatszáz év múlt el és a civilizált emberiség hozzászokott a szemüveg hordozásához. A szemüveg viselőiüknek a komolyság és tudományosság jellegét is kölcsönözte és némi tekintélyt is adott.

A szemüveg történetének méltatásánál a kutatók Pliniusra szoktak hivatkozni, aki Néro császárról azt jegyezte fel, hogy a színházi viadalokat smaragdon át szemlélté. A szemüveget Salvino d' Armato degli Armati találta fel 1285 és 1290 között, de a szemüveg leg-régibb formáját a kínaiaknál találjuk meg, akik azt még előbb fedezték fel, mint az európaiak. Hatalmas kerek üvegeket hordoztak, amelyeknél a szemüveg szárán a fül mögött sulyok lóg-tak és így tartották meg az orron az üveget. Később az egyes üveg használata lett leginkább elterjedve, amelyet még ma is szoktak öreg emberek olvasás céljából használni.

A XVIII-ik században az első francia császárság idejében jött divatba az u. n. monokli, amely a dandyknak volt karakterisztikus viselete. Szokássá vált, hogy az ilyen monokli, amely nem volt más, mint közönséges csiszolt üveg, széptevés közben egy pálcika végén ide s tova himbálgatják és miután praktikus célja nem volt és csupán dísz tárgy volt, foglalatuk, brilliánsokkal kirakott aranyból és elefántcsontból készült. A praktikus célokat szolgáló szemüveggel ez időben nagyon mostohán bántak. Masszázsvíz, szörnyűséges maradt a szemüveg egész a XIX-ik század utolsó harmadáig, amikor kecsesebb és gyakorlatiasabb formákat kezdtek neki adni. Finomabb üvegek és kecsesebb foglalat kezdtek előtérbe lépni.

A szemek és a hajzat színe esztetikai nézőpontból nagyon szoros kapcsolatban állanak egymással. A természet ebben a tekintetben nem igen akart kedvezni a nők adító hajlamainak, mivel a szemek színét rendszerint összhangban alkotta meg a hajzat színével. De ez nem igen hozta őket zavarba: a »corrigez la nature« jellegű alapján segítet-

tek rajta! Vagy talán nem sokkal szebb, sokkal elragadóbb, sokkal bámulatraméltóbb az, ha bogárfekete szemeket arany-színű hajkorona emel ki? Vagy ha a ne-felejtés kék szemeket a hollófekete hajkoszoru ellentéte teszi még olvadékonnyabbá, vonzóbbá? A szemek és a hajzat között fenálló élénk kontraszt esztetikai szempontból kétségen kívül igen nagy hatást képes kiváltani a »gyön-

ge nemmés«, főleg akkor, ha el lehet velük hitetni, — ami nem ritka esetben sikerül is — hogy maga a természet különös játéka hozta létre ezeket a merész ellentéteket, de ha nem is, úgy magára a fantáziára, amely mindig a legelső hírnöke egy mélyebb vonzalom kezdetének, kétségen kívül nagyon ingerlő, nagyon izgató hatás-sal vannak.

ORVOSI DOLGOK

Irja: dr. Munk Arthur

Vérrokonok házassága

Ez a kérdés — egy a sok közül, — közelebről érdekli a közönséget, mint magukat az orvosokat. Eppen ez az egyik oka annak, hogy e rendkívül fontos kérdés tárgyalásával oly ritkán találkozunk orvosi szaklapokban, a másik pedig az, hogy ez a probléma még ma is tisztázatlan, ködös, megoldatlan, amelyhez a nagynevű kutatók is csak elvétve és csak keztyűs kézzel nyulnak. Pedig hogy mennyire fontos és aktuális a kérdés, azt a legújabb statisztikák is bizonyítják, amelyekben a vérrokonok házasságkötéseinek számát évről-évre növekedőnek találjuk, úgy, hogy ma már az összes házasságkötéseknek mintegy két perzentjét teszik ki.

Mi már megszoktuk, hogy a házasságok javarészt nem az égben hanem az ügyvédi, közjegyzői és házasságközvetítő irodákban kötik és a házasulandó felek az orvos tanácsát csak a legritkább esetben kérik ki. Mondjuk így: csak az abszolút egészséges emberek mernek orvos elé járulni a nősülés előtt. Nálunk akkor nősülnek a nemi betegek, a szív, tüdő, cukor és idegbajosok, sőt az elmebajosok is, a mikor éppen eszükbe jut, kedvük tartja. Hol van itt ingyenes oktatás és vizsgáló laboratorium a házasulandók részére? Ne vegyük tehát zokon azt se, ha a vérrokonok is csak a házasságkötésük után kérik ki a közelálló orvosok véleményét.

Lundberg, híres svéd biológus nemrég közölt kimutatása bizonyítja, hogy milyen veszedelmes az utókorra a vérrokonok házasságkötése előtti orvosi vizsgálat elmulasztása. Lundberg professzor szerint a vérrokonok házasságából született gyermekeknek csak egyharmad része egészséges, kétharmada pedig részben tökéletlen, hibás, részben életképtelen és öt éven belül elpusztul.

E nem kívánatos házasságkötéseknél a leggyakoribb az első unokatestvérek, cousine—cousinnal való házassága, de előfordul, hogy nagybácsi az unokahugát veszi el feleségül, vagy a nagynéni, a testvérenek a fivérével kell egybe. A vérrokonok összeházasodásánál különösen az unokatestvérek vérkeveredése jár az utódokra szomorú következményekkel: különböző idegbajokkal, gyengeelméjűséggel, süketnémassággal.

A Darwinizmus tanította először, hogy a »beltenyésztés a nemzedékek folyamán mind értéktelenebb és satnyóbb egyéneket termel.« Ezen tapasztalati megismerés szolgált kutatóforrással azon törvényeknek is, amelyek egész Európában tiltják a vérrokonok házasságát. Indiában s Kinában a vallás tiltja az ugyanazon törzsből származók házasságát, ezzel szemben ismerünk népfajokat, ahol meg a vallás írja elő, hogy a férfiak csakis ugyanazon törzsből, illetve családból nősülhetnek, mert csak így örízhetik meg a »vér tisztaságát.« Ezen utóbbi házasságkötéseknél a degeneráció világosan kimutatható, de ugyanez

észlelhető az arisztokrata, főhercegi és egyes uralkodó családoknál is, akik csakis egymásközött házasodhatnak. Példa az osztrák Habsburg család évszázados degenerálódása, amely csak a veszített világháborúval szakadt meg.

A vérrokonok közötti házasságok káros voltának biológiai alapokai még eddig nincsenek teljesen kitesztázva és a kutatók is inkább csak tapasztalati tényekre hivatkozhatnak. Néha azonban a szabály alól is van kivétel: előfordul, hogy unokatestvérek házasságából teljesen egészséges gyermekek származnak, sőt e gyermekek olyan kiváló tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek a szülőkől is hiányoznak.

Megállapítást nyert újabban, hogy csakis azon esetekben rejt veszélyt magában az utódokra a vérrokonok házassága, ha akár az egyik, akár a másik házasulandó fél örökölhető bajok (idegbetegség, cukorbetegség, rák, vérzékenység, érzékszervi hibák) csiréit hordja magában. Megtörténhet az is, hogy ezt az örökölhető bajt nem sikerül kimutatni a szülőknél és a házasságból egészséges gyermekek származnak, azonban a degeneráltság ilyen esetekben ezen gyermekek további utódain fog hatványozott mértékben mutatkozni.

A gyermekek a szemek színét a szülőtől öröklik. Megesik azonban hogy barnaszemű házaspár utódai kékszeműek lesznek. Ezt a nem is olyan ritka tünetet a tudósok azzal magyarázzák meg, hogy a szülők egyikének »rejtett«, recessiv hajlamossága volt a kék szemre, amely hajlamosságot az utód örökölt. No már most: ahogy a kék szemre való hajlamosságot örökölték a gyermekek, ép úgy örökölték a gyermek a szülők láthatatlan lelki, érzékszervi, vagy testi defektusait is. Ha merő véletlenségből mindkét szülőben vannak ilyen örökölhető, rejtett testi és lelki tulajdonságok — ez a homocycotitas — ilyenkor az utódoknál a legsúlyosabb formájú rendellenességek jöhetnek felszínre. Kézenfekvő dolog ezután hogy vérrokon-házastársaknál éppen a rokonság folytán ezek a káros örökölhető defektusok igen gyakran együtt járnak és éppen ezért olyan gyakori a tökéletlen, degenerált, beteg utódok nemzése. Azt mondanunk se kell, hogy a közös jó tulajdonságok öröklése is lehetőséges, szerencsés véletlenek összetalálkozásánál, ezt az esetet azonban a legnagyobb ritkaságok közé sorozhatjuk.

Talentumos, teljesen egészséges vérrokonok házasságából tökéletesen egészséges, normális szellemi képességekkel megáldott gyermekek származhatnak. Előfordul, hogy az orvosi vizsgálat egészségesnek találja a vérrokonokat, a házasságkötést megengedhetőnek tartja és a gyermekeknél degeneráltság észlelhető. De egészséges utód mellett sincs a jövő nemzedéke biztosítva, mert elég gyakori eset az, hogy csak a harmadik generáció fog tökéletlen szellemi képességű gyermekeket, esetleg süketnémát nemzeni. A vérrokonok házassága tehát a mint látjuk: valóságos hazard játék, lutri, amelyből azonban a játé-

kosok legtöbbször vesztesként kerülnek ki.

Tanulság:

1. *Terhelt családból* származó egyén semmi esetre se lépjen házasságra vérrokonával és ha a házasság már megtörtént, igyekezzék azt sterilizálni, gyermektelemné tenni, nehogy propagálójává legyen a legkülönbözőbb örökléses bajoknak.

2. Vérrokonok házassága — *kivételesen* csak azon esetben engedhető

meg, ha a házasulandók testileg és lelkileg teljesen egészségesek, családjukban örökölhető betegség nem mutatható ki.

3. Tekintettel a jövő generációt *fenyegető* veszélyre, vérrokonok, de különösen unokatestvérek házasságát mindenkor akadályozzuk meg és akárhogy dönt is a »családi tanács« és a szerelmes jegyespár: a házasság előtti gondos orvosi vizsgálatot sohase mulasszuk el.

A modern gyermeknevelés

vagy

hogyan készülnek a csodagyerekek

Gyuri a gyámság alá helyezteté a papát

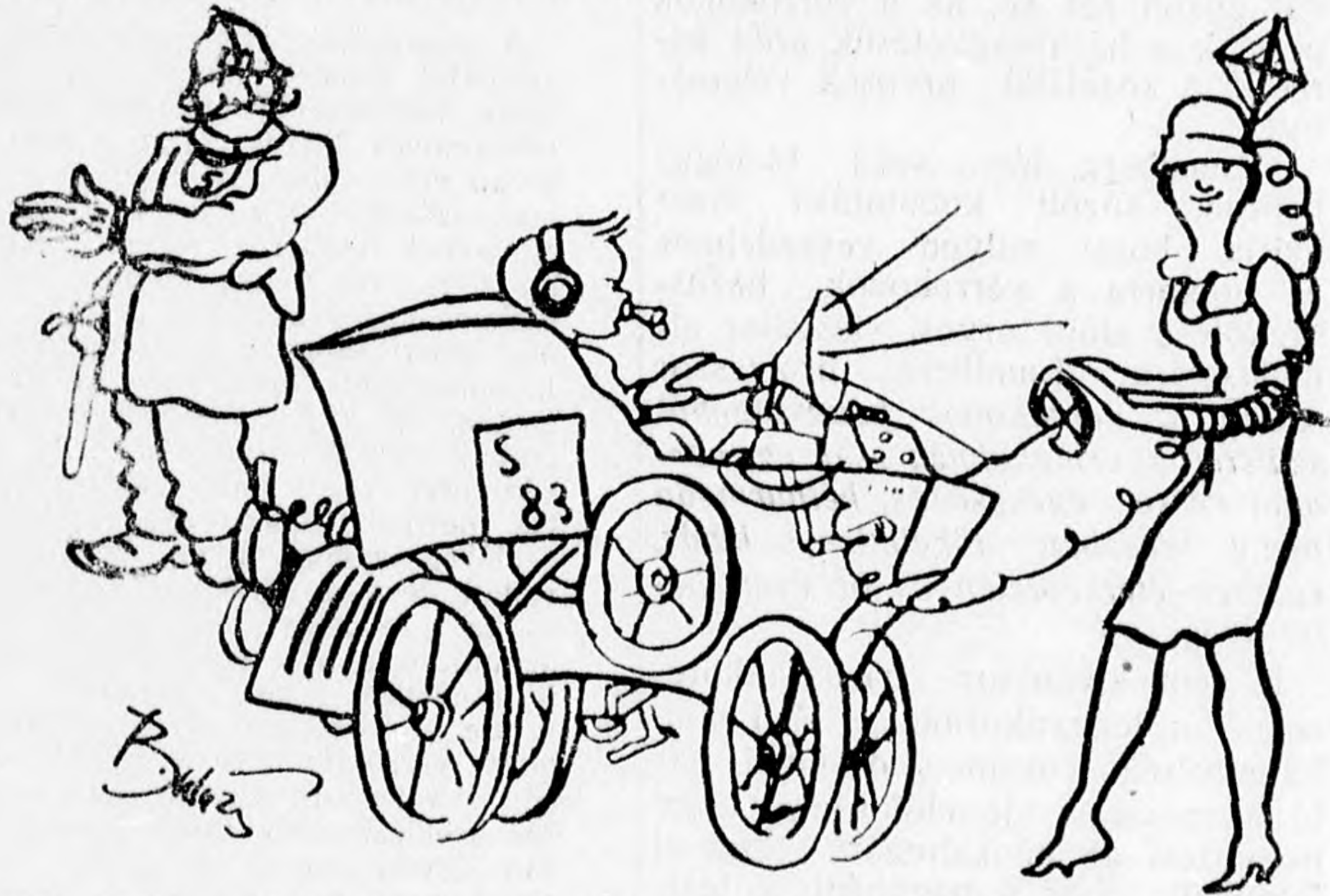
Balázs Árpád rajzaival

Ezek után, amiket a modern apától hallottam a gyermeknevelésről, azt hiszem, nincs messze az az idő, amikor a gyermeknevelés ózsi módszerét rádió-
alapkra kell helyezni.

A modern apa, aki mellékesen gyáros és akit mellékesen Bliccnek hívnak, az aznapot le rám legutóbb is, hogy tudom-e, hogy az ő tizenöt hónapos, a Gyurika, az az édes kölyök, azt mondta a mamájának, hogy vegyen neki Flóbert-puskát, mert különben kiüssza a mamuskája arckenőcsét és akkor... na mit

szóljak ehhez az édes kölyökhöz. A papáját és a mamáját kukoricára térdellették, ha tizenöt hónapos korukban nem kérték Flóbert-puskát, egész biztos megelégedtek volna egy önműködő cuclival, de a Gyurika az egész más, ő nagykorú fiú, csodagyerek, zseni, egyrészt azért, mert Flóbert-puskát kért, másrészt azért, mert papáját hintalónak használja.

ugyhogy Blicc ur kénytelen a Gyurika mellé havi ezerötszázért egy hintalóvat szerződteni. Ez mind semmi, mesélte egy alkalommal az ismerősöm.

— Képzeld, ha egyáltalában tudsz képzelni, a Gyurika... brühü... brühü... az a drága azt kérte a nőtől, hogy legyen szakszofon, a nőm szakszofon lett és állandóan a »hej tilárom bumbümbüm« című operát kellett neki a Gyurikám fülebe nyávogtatni. Kétségbe ejtően okos ez a gyerek, okosabb mint mi ketten és még London lakossága. Képzelted milyen boldog apa vagyok, főapa vagyok, hintaló vagyok, a nőm szakszofon... brühü... hahaha... remek. És hallottad volna azt a jelenetet, amint a tanárjaival csinált angol és francia órán. Jelenetet, érted, jeleneteket csinált, a francia kisasszonynak a hajából csinált jelenetet, nekem a szmokingombá csinált jelenetet. Ebből a gyerekből vagy politikus lesz, vagy a legrosszabb esetben tözsdés, dohánytőzsdés...

Ezt és ilyeneket mesélt a főapa a Gyurikájáról, ami arra indított engem, mint szimpla-apat, hogy modern nevelésre fogjam a Rudikámat, a kétévest. Először az állószék, a cuclit, a macskót, a gumikutyát kidobattam a gyerekszobából. Két nyelvtanárt és egy zene-tanárt fogadtam mellé. A Rudikám azonban a mamájára ütött. Semmit se akart tanulni, hanem azt mondta, hogy vegyek neki Effel-tornyot, rádiódatát, motoros cuclit, gépfegyvert és gázbombát.

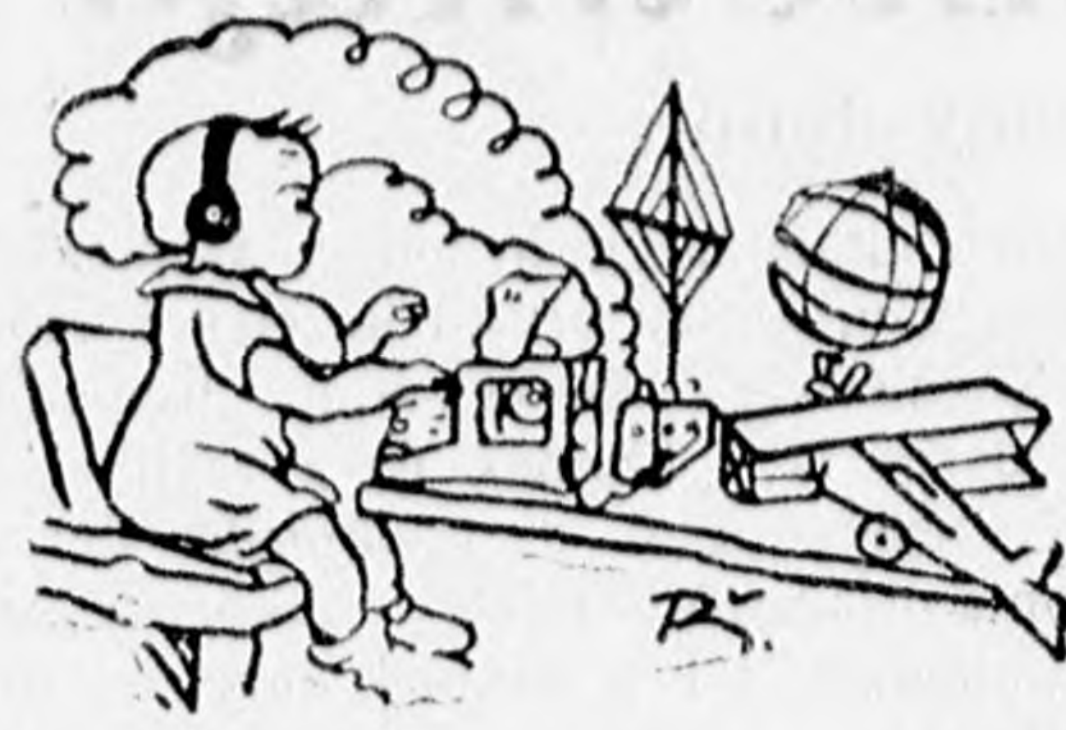
Blicc ezekután le van pipálva. A sikeres metamorphozis kedvéért vettem a gyerekeknek hétlámpás rádiót és irógépet. Rudika a rádiót az első nap elrontotta... az édes mily ügyes, az irógépen viszont írt nekem egy gomba levelet, melyben kijelentette, hogy vén ökor vagyok és hogy adjam ki az apai örökségét, mert üzletet akar kezdeni. No lám mily szépen haladunk.

Blicc ennek hallatára beteg lett. Ezt ő modern gyermeknevelési betegségnek tartja. Rádiókanyaronak. Ezek után az ucca képe hamarosan megváltozik. Rádiós gyerekkocsik gurigáznak majd Subotícán öngyámsága kalapján rózsá és gyümölcsök helyett csinos antenna díszszeg, a kis kölyökök fülén hallgató. Szájában mentholos cuclit.

Öngyámsággal egy huszártiszttal koket-

tál. A kis kölyök bög. A mama erre bekapcsolja a vízfejű társaság tudományos előadását Budapestről és a kiskölyök nyomban elalszik. Fényes siker! Megszűnnek az anyai gondok. Ezentúl nem kell bölcsődal és nem kell dudolni, és ha a kiskölyök még a párisi dadaista zene ütemeire sem alszik el, leghelyesebb szerződteni Jeritza Máriát. Szóval gyökeresen megváltozik minden. A Gyurika, a tizenöt hónapos, kávéházba jár a papájával, a papa felpofozza a Gyurikát, mert a Gyurika rossz valutákat vásárolt, a Gyurika ezért megszöklék a német kisasszonnyal és elmegy hajójánasnak, majd aláír két váltót és ingyenlakást bérel a Margitkörutba. A papa dühöng és kitagadja a végrendeletből, mire Gyurika benősül és gyámság alá helyezteté a papáját. A gyám a Gyurika. A papa zsebpénzt kér a Gyurikától. Az édes kölyök brühü... nem ad. Kirugja a papáját. A papa megüssza a Gyurika feleségének arckenőcsét és így tovább...

Blicc ur szerint ez a modern gyermeknevelés. Ez az azért ez, mért a végén

a Blicc urból lesz Gyurika és Gyurikából Blicc ur. Blicc. Jó vicc, Blicc sze-

rint ez vicc. Csak azt nem tudom mit csinál Gyurika, ha huszonhat éves lesz? Pedig ez be fog következni, sőt az is, amikor Gyurika a repülőgépen megy délutáni sétára a dadájával. Sőt később anyuka és apuka se kell. Gyurikákat ha kell — a tudós bácsik lombikban előállítják savakból, klóridokból és káliumokból. Akinek Gyurika kell elmegy a laboratóriumba és kér egy költő Gyurikát, egy bankár Gyurikát, vagy egy énekesnő Bözsikét, vagy egy szobalány Ilonkát. Ugy csinálják őket majd, mint a fogpasztákat!

Szegedi Emil

Színházi kistükör

Uj olasz szindarabok — 20—30—40—50! — 30-án este...
Egy Napoleon szindarab — Orosz ellenforradalmi dráma

Husz, harminc, negyven, ötven — ez a címe Mazzolotti kis vigjátékának, melyet most mutattak be Milanóban. Deriás apróság. Claudio ötvenéves, a felesége harmincéves, ennek viszont van két udvarlója, az egyik Enrico huszéves, a másik Roberto negyvenéves. A két udvarló csapja a nőnek a szelet, az asszony pedig mindkettőjükkel kacérkodik. tetszik neki a huszéves Enrico rájongó tüze s a negyvenéves Roberto nyugodt, higgadt hódolata.

Claudio a férfi a füle botját se mozditja. Ötven esztendője megtanította arra, hogy könnyedén agyafuirt okosságal viselje el nehéz, veszedelmes helyzetet. Mindaddig, míg ketten legyeskednek felesége körül, nyugodtan alhat, mert az egyik gavallér vigyáz a másikra s megakadályozza, hogy valami nagyobb baj történjék. De mivel az egyik eltávozik mellőle, akkor bai van, akkor szükségessé válik a férfi közbelépése.

Claudio így megy el Roberto lakására, ahol Enrico viszont az ő feleségét várja. Itt tisztázza a két udvarlóval a helyzetet: a huszévest s a negyvenévest meggyőzi arról, hogy az ő ötven éve annyi tapasztalatot, bölcsességet nyújtott neki, hogy azzal ők ketten birokrakelni gyöngék. A rábeszélés sikerrel is jár. Enrico elutazik, Roberto megházasodik.

F. M. Martini egy rendkívül bájos és megindító lélektani drámát írt ezen a címen: 30-ikán este...

Magát a cselekményt pár szöbe összefoglalhatjuk, mert itt nem is a külső bonvadalom a fontos, hanem a lelki mozzanatok. Egy telekkönyvi hivatalnok, Augusto Branzoli valahol messze, egy vidéki városkában éldegél a félénk, kispolgári feleségével, ki folyton otthon ül és dolgozik. Hiába unszólják őket barátai, a házaspár eddig még sohasem tette be a lábát a közművelődési körbe, ahol időnként táncmulatságokat tartanak s megjelennek a vidéki előkelőségek.

Végre egy este, 30-ikán a házaspár rászánja magát, nagy lámpalázzal készülődik bálra, elindul a közművelődési körbe, melynek ablakai már innepien világítanak. Karonfogva lépnek a táncterembe. De itt egymásután érik őket a megaláztatások: kutyába se veszik őket, átneznek raituk. A jó és kedves gazdasszony egyetlen lovagot nem talál, aki pár fordulót tenne vele. Végre is a férfi kénytelen fölkerüni a feleségét, vele táncol s azt mondja neki, hogy ő a legszebb minden nő között.

Hajnaltól térnek haza, a bál élményeitől és izgalmatól elesigázottan. Összefutnak a szomszédok, hogy hallják, mi történt. A férfi beszél és hazudik: élénk színekkel eseteli a mulatság pompáját, a fényes fogadtatást, feleségének sikereit, mindazt, ami nem történt meg, amire hiába vágyakozott. Aztán elalszik az asszony kariatában és tovább álmodik.

U. Falena új szindarabot írt Napoleonról, a Szókimondó asszonyok című színdarabban. Napoleonnak abból a korából, a mikor még ifjú és vidám hadvezér volt. Desiderata Clary egy napon belebolondul Napoleon testvéröccsébe, Bonaparte Józsefibe.

Napoleon, aki ekkor még brigadéros volt, ismervén a nő, hogy milyen csapodár és szeszélyes, lebeszélte öccsét róla s azt tanácsolta neki, hogy Desiderata hűgát, Juliát vegye feleségül, mert az hozzá való. Az eljegyzést azonban még is tartják.

Közben ebbe az időbe beleszólnak a történelem eseményei. A brigadérosból első konzul lesz, Desideratával nem találkozik többé, de azért nem felejtette őt el. Egy napon az első konzulhoz benyit ez a régi szeretője, a beszélgetés során fölébrednek az emlékek. Napoleon ismét udvarol neki, de a nő kiköszarazza, a legnagyobb hadvezér vere-ségét szenved.

Ezért nem haragszik meg rá: sőt beleegyezik, hogy Bernadotte marsallhoz menjen feleségül, akit a lány már régóta szeret. Amikor pedig császári trónra kerül, halálból Svédország koronáját nyújtja neki, mint egy bombont. Desiderata tehát, aki először jegyben járt Bonaparte Józseffel, majd Napoleon császárral, királynő lesz...

Az oroszok a cárizmus hosszú szolgasága alatt megtanulták azt, hogy a guny és szatira fegyverével küzdienek elnyomók ellen s titokban mutassanak fűgét azoknak, akiket gyűlölnék s akitől félnek. Ujabbban a bolsevikiek ellen is keletkezett egy ilyen tekintélyes szatirikus irodalom. Ennek egyik mulatságos terméke W. Csetoff vigjátéka: Sztorenko.

Sztorenko egy szatócs fia, tábornok lesz a vörös hadseregben, a nép bálvány és réme. Minden nő érte homlik. Ő pedig szereti magát Napoleonhoz hasonlítani, a nagy korszakait választotta mintájául, ő utánozza hanghordozásában, minden mozzanatában. Akárcsak Napoleon, ő sem pazarol sok időt a szerelemre s mikor meglátogatja őt egy főúri hölgy, aki meg akarja hódítani, a vörös hadvezér, ellenáll csábításának, egy negyedóra múltán megszöklék előle azzal az ürüggyel, hogy valami katonai szemlén kell megjelennie.

Nemsokára még nagyobb hatalomra tesz szert a vörös diktátor: már az egész hadsereg parancsnoka s még napoleonabb, mint volt. De a volt hercegnő kacérkodását nem bírja elfelejteni. Most már hajlandó volna több negyedórát is áldozni, hogy a régóta vágyott nőt meghódítsa. A hercegnő azonban bosszút áll a régi sértésért, visszatasítja őt, nem engedelmeskedik parancsának. Azt mondja, hogy ő parancsot csak adni szokott, nem kapni. Gyűlöli benne a hatalmas, basáskodó katonát.

Sztorenko ordit, megfenyegeti szíjlalú rátámad, mire két öreges ur jelenik meg a színen, szalónkabáiban és kürtökálaban: a »történészek«. Ezek jelen akarnak lenni ennél a történelmi jelenetnél, hogy minden köbe rojanak, amit a nagy férfiu mond és cselekszik. Sztorenko mérsékeli magát: nem akarja hirnevét rönkreteni a történelemben. Erre a nő beléje szeret, pompás ruhában várja, hogy vele együtt menjen egy fényes bálba. Sztorenko a szerelmi hatása alatt megváltozott és átalakult: többé nem hadseregparancsnok, nem is névezér, odadobta állását abban a hitben, hogy a nő benne a hatalmas evülöli, egy egyszerű halandó akar lenni, akit csak szeretnek.

Csakhogy ezzel a tervével is felsül. A hercegnő feldühödik, hogy szó szerint vette kívánságát. Így nem talál benne semmit, ami szerelmi való. Mint a vörös hadsereg potentátia még szerethette, de már nem szeretheti egy szatócs fiát. A szatócs fia kétségbeesik, egy cseléd karjaiban talál vigasztalást, aki már régóta hiába epkedett utána.

Shaw Bernát barátjának Trubeckol hercegnek elmesélte, hogy új dráma tervével foglalkozik, melyben komolyan és vidáman — már ahogyan szokta — a növényevést fogja dícsőíteni és kesz-

tyüit, melyet már annyira oda vetett, ezuttal a hűsítő emberiség arcába vágja.

Az ír drámaíró így számolt be legközelebbi drámájának meséjéről:

— Van egy leány, aki lassan sorvad és senyved. Duszgazdag szülei odahívják ágyához a legnagyobb és legkentelesebb orvosokat, ezek a nagy és kentelesebb tudósok komolyan, fontoskodva tanulmányozzák az esetet, s kimondják a döntést, hogy a leányt föl kell táplálni, oltani kell, minden módon erősíteni kell, miélt is véres marhahúst rendelnek neki, naponta többször csirkét és huskivonatokat. Mindent megpróbálnak, de a fiatal leányka állapotja nem javul, egyre esenevészedik. Egy orvos azt tanácsolja, hogy vigyük el a beteget az afrikai ég alá. A kétségbeesett család hirtelen viszik az afrikai sivatag peremére, ott egy pompás villába száll. Egy napon a leány sétálni megy egyedül, Beesteledik, leszáll az éjszaka, de a leány nem jön haza, szülei hiába várják, aggodalmuk döbbentté, majd kétségbeesésé válik. Inasok és szolgák futnak utána, keresni a környéken, tüvé-

tesznek minden helvet, mind hiába. A leány nincs és nincs. Napok mulnak és hetek! A reménység, hogy rábukkannak, egyre halványodik. Most már esendörök, katonák keresik az inasokkal együtt. Lovas kutatóraik ügnek mindenüvé, az egész birodalom megmozdul, hogy fölhasználja az eltűnt leányt. Eredménytelenül. Évek szállanak el. Már senkise hiszi, hogy megkerül. Egy napon azonban egy kis osztag angol katoná a legsötétebb Afrika közepén földelez egy félyvad törzset és a szerezsenek között nagy ámulatára egy fehér nőt pillant meg, aki olyan izmos és tagbaszakadt, mint egy boxbainok. Természetesen ez az eltűnt leány, aki nek bittal ütötték a nyomát, elrabolta őt a vad törzs, ide hurcolta s itt évek hosszú során á élt, tüvekből, gyökerekből, vizinövényekből. A sorvata leányzó hatalmas nővé fejlődött...

Amiből csak az a tanulság — teszi hozzá Shaw — hogy amire nem képes sem a véres marhahús, sem az orvosi tudomány, azt elérik a természetes táplálkozásmód, a fű és a gyökér!

HASZNÁLJA KI EZEN RITKA ALKALMAT AZ ENYHE IDŐJÁRÁS MIATT

a raktárunkon visszamaradt sok szép és elsőrangú téli árut a karácsonyi elárusításgal kapcsolatban beszerzési áron bocsájtjuk eladásra. Férfi-, női- és leánykabátok óriási választékban. Párisi és berlini eredeti modelljeinkből cca 240 drb van még raktáron, mely modelleket a vám leszállításával még beszerzési áron alul is elárusítunk. Valódi angol szövettől, bélelt, hosszú téli férfi paletok finom szőrme sál gallérral cca 160 drb 1400 dinár míg a készlet tart. Mindennemű női szőrmebundák félárban kaphatók.

Mindenki használja ki ezen ritka alkalmat!

Róth Manó és Fiai Novisad

Oslobodjenja trg, Wagner palota.

Mi az Ultraphon?

Ultraphon a legújabb technikai vívmányok alapján készült beszélőgép, amely minden eddig létezett beszélőgépet annyira felülmúl, hogy általa a hang művészi visszaadásának eddig soha, sehol sem tapasztalt tökéletességét lehet elérni.

Hallgassa meg az Ultraphont és hasonlítsa össze bármely beszélőgéppel és Ön csak az Ultraphont fogja választani. A „Ultraphon“ a legkomolyabban veendő hangszer, természetű hangvisszaadással és utolérhetetlen erősséggel.

Bemutató és eladás

Popper István Novisad

Jevrejska-uca 15

2369

CANADIAN PACIFIC

a világ legnagyobb vállalkozása 75 gőzhajóval, 36.000 km. hosszú vasuti hálózattal, 200.000 alkalmazottal, saját távirdáival, szállodáival, pénzügyintézeteivel, földbirtokaival és farmjaival.

CANADIAN PACIFIC

utasait a saját „EMPRESS“ hajóival hetenkint szállítja Kanadába és az Egyesült Északamerikai Államokba. Csak négy napit ut a nyílt tengeren.

CANADIAN PACIFIC

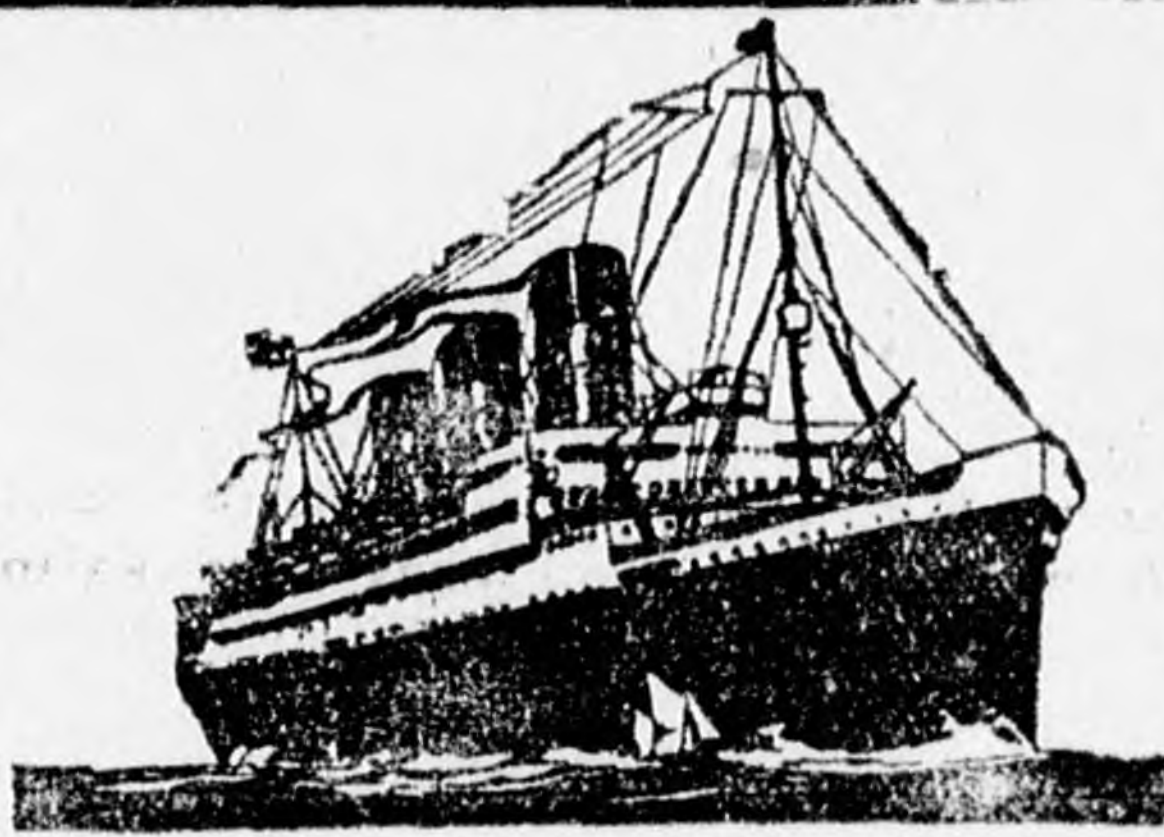
saját vasutjaival Kanada és az Egyesült Északamerikai Államok minden helységébe szállítja az utasokat. — Díjmentes felvilágosításokat ad a

CANADIAN PACIFIC

bácskai és baranyai képviselője:

Kovacsits Radivoj Sombor, Párizsi-u. 2.

TELEFON: 1-85.

Relieftimzést

INGYEN

tanítja

AIDA

kézimunka üzlet Csirkepiac

Fiatal

bécsi kereskedő

németnyelvű levelezést óhajt folytatni rendkívül csinos, karcsú, jó családból való 15—19 éves fiatal hölgygel. Ezévi fényképeket és nem névtelen leveleket „Marica 1927/1889“ jelige alatt az Österr. Anzeigen-Ges. A. G. Wien I. Brandstätte 8 továbbít. 10697

TÜZIFA

KOKSZ SZÉN

FASZÉN

garantált elsőrendű minőség kicsinyben és nagyban Pontos mérés.

A legkisebb mennyiséget is házhoz szállítom

Illgen Károly

Sokolska (volt Gombkötő) ul. 17.

Mész és cement

I-a minőség állandóan raktáron

Borbélyok fi gyelmébe

Valódi bécsi mintájú masz-

szív forgószéket

550 dinárért csak

SZÖLLÖSI JÓZSEF

asztalosnál kaphat

Sabotica, P. Kujundžićeva

ulica 20 9257

Sertésvágást

vállal 10696

naponta friss

serté- és marhahús

és felvágottak

Palotás Istvánnál

Save Tekelija ul. 41

Értesítem a n. é. közönségre

hogy

cipészüzletemet

Manojlovićeva ulica, Pleškoski

palotába helyeztem át, ahol,

mérték után

legelősebben és a legújabb

modellek után vállalom rendelést

TÓTH ANTAL

cipészemester 7048

Cons-tükör eladó

KATONAI

szolgálati idő szabályoz-

ását továbbá bármily

hivatalos ügyet az ösz-

szes hivataloknál siker-

rel elintéz

DRAG. POPOVIĆ

BEOGRAD

Kralja Aleksandra ul. 6.

NAGYSÁGOS ASSZONYOM!

Tudom, Önagysága már most azon gondolkodik, vajjon hozzátartozóinak és személyzetének mit vegyen karácsonyi ajándékkul. Nehéz idöket élünk! Praktikus ajándékkot venni helyénvaló, ép ezért kérem megtisztelő látogatását detail üzletemben, amely alkalommal leszek bátor bemutatni a legújabb divatnak megfelelő mellényeket, pullowereket, nők, férfiak, valamint gyermekek részére. Araimat mélyen leszállítottam.

Mielőbbi b. látogatását kérve vagyok

teljes tisztelettel

BECK JENŐ

kötött- és szövöttáru gyára Suboticán

Pašićeva ulica 10.

Karácsonyi ajándékkul órák, ékszer

legelősebben

Repovicsnál

szerezheti be 10985

Aleksandrova ul.

Modern gyárépület

500 négyzetméter beépített munkatermekkel, 5 szobás lakással

eladó.

Cim a kiadóban.

10719

Olcsó vászon-vásár

Filiala S. KRAMMER

Vilsonova ul., Zöldfa-

vendéglő mellett 8223

I-a 90 cm. széles sárga vászon 11-50 din.

I-a fehér vászon 10— d n.

I-a „Lion“ vászon 14-50 din.

I-a lepedő vászon 14— din.

Paplan bá-mely színben 190—

Cipészüzletem

áthelyeztem Karadjordje tér 5 sz. alá, a volt Bébé cipészüzlet helyiségébe.

Az összes raktáron levő árut mélyen leszállított

árban árusítom és megrendeléseket nagyon

olcsó áron vállallok. Kérem a nb. vevő- és rendelőközönség szives pártfogását.

Ugyanott két berendezés üvegálmánnyal eladó.

Thurzó cipészemester

Bársonykalapok

már 150 dinártól

kaphatók

„PÁRIS“

SZENDI JOLÁNKA

kalapgyártó

Szabotica, Pašićeva-utca 9.

Lakodalmos torták

50 dinártól kezdve, cuk-

rászsütemény 2 dinár

Janicsok cukrásznál

Preradovićeva 8.

109-8

Zongorák Plantinók a világ legjobb márkái. Hosszu leáratu részlet-tizetesre a legnagyobb raktár az országban

KAIN

hangszerkészítő Subotica, Városháza épület.

Száraz bél

30 dinártól kezdve ugyszintén szálamibél stb. stb. legolcsóbban kapható B. D. za izradu zreva

Bélipar R. T. Subotica

Használt Ford-autók

új és használt

Cséplőgépek

új 6—8 HP

Skoda-motorok

Nagy MÁV kukoricamorzsoló
Motor- és iga-eké: a legolcsóbban beszerezhető.

AMERICAN-AUTO

WEIGAND & Co.

SUBOTICA

Telefon 4-47. Autogarage Mech. javítóműhely.

Billiárd golyók és dációk

mandiner gummi, dációragasztók,
tábla és kréta

Özv. Gerber Jakabné

SUBOTICA

Bene Sudarevičeva ulica 32.

Allandó nagy raktár. Vidéki megrendeléseket tucatonként teljesít.

KOMLÓ

ZSINEGET

2/2 ajánl a

Fonó és kötélverő-gyár R. T.

Odžaci

Din. 29-ért
kilógramonként

Női bajokat

(fehérfolyást stb.)

bőrbajokat

(excémákat, kiütéseket) gyógyít a kénrtalmu

„VENEČIN“

gyógyviz-ivókura.

Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában. Kiváló orvosok és kórházak tapasztalatairól ingyenes brosurák.

Főlerakat az SHS-re:

Cosmochemia k. d.

Zagreb, Račkoga u. 7a.

Szerb és juoziv

NEMZETI-ZÁSZLÓK

tiszta gyapju, színe víz és nap ellen garantálva.

Szállít nagyban és kicsinyben
minden nagyságban

KLEIN i VINKLER SUBOTICA

Trumbičeva 22

Kérjen árajánlatot

Rejtvénybajnok-verseny

A Bácsmegeyi Napló vasárnapi számában közölt rejtvények iránt megnyilvánuló érdeklődést honorálni szeretnénk és ezért

rejtvénybajnok-versenyt

rendezünk. A bajnokság február hatodikáig tart. Minden ünnepi számban több rejtvényt közlünk, közöljük azt is, hogy egy-egy rejtvény megfejtése hány bajnoki pontot jelent. Időnként kimutatást közlünk a bajnokság állásáról.

Mint hogy nekünk magunknak nem lehet sorsolást tartanunk, úgy véljük a kérdést megoldhatónak, ha a bajnokság nyertesének sorsjegyet adunk. És pedig:

az első díj száz darab rokkantsorsjegy a szombori Hadirokkant Egyesület 1927 február 27-iki sorsolására kétezer dinár értékben.

a második díj ötven darab ugyanilyen sorsjegy ezer dinár értékben,

a harmadik díj húszöt darab sorsjegy ötszáz dinár értékben. Aki tehát a rejtvénybajnok-versenyt megnyeri, annak kilátása van arra, hogy háztulajdonos lesz, mert február 25-ikén három ház kerül kisorsolásra. A bajnokság állását a jövő vasárnapi számban közöljük.

REJTVÉNY

(10 egység)

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Kulimósz“

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Alah, 4. Néma, 7. Vk, 8. Dama, 11. Ir, 13. Kein, 15. Di, 17. Arab, 19. Rabindranath, 22. Sára, 24. Kereveten, 26. Er, 27. Alattomos, 29. Rim, 30. Töm, 31. Lak, 32. Apa, 33. Era, 34. Dul, 36. Egü, 38. Pia, 40. Ma, 42. Ad, 43. Pom, 45. Tag, 47. Áron, 48. Berg, 49. Atak, 50. Nagy, 51. Hjóh, 52. Eí dé, 53. Igr, 54. Kis, 55. Ma, 56. Ah, 58. Ásó, 60. Röt, 62. Vés, 64. Fiu, 67. Asz, 69. Bak, 72. Dió, 74. Ror, 76. Szubotica, 79. Id, 81. Karabíner, 84. Dog, 85. Naiv vidéki Pali, 86. Ime, 87. Kar, 89. Zia, 90. Or, 91. Ako, 92. Éva, 93. Rigó, 94. Sima.

Függőleges: 1. Akar, 2. Ad, 3. Hárem, 4. Nihte, 5. Én, 6. Ádám, 7. Vreme, 9. Mat, 10. Ábel, 11. Ide, 12. Rrr, 13. Kala, 14. Éta, 16. Iroda, 17. Aki, 18. Betü, 20. Ina, 21. Nap, 22. Soap, 23. Asu, 25. Vó, 28. Tr, 29. Rém, 35. Lud, 37. Gümökörös, 39. Istenfő, 41. Apathia, 42. Aggésa, 44. Oráig, 46. Aradi, 55. Mi, 57. Hir, 58. Ászok, 59. Ofb, 60. Roi, 61. Treina, 63. Ásd, 65. Ion, 66. Utazó, 67. Aeva, 69. Sav, 70. Aki, 71. Kapa, 72. Dalos, 73. Ibi, 75. Are, 77. Ugár, 78. Ili, 79. Idó, 80. Dér, 82. Rak, 83. Niva, 88. Ri, 92. Ém.

JEANNINE

Langsteinerné Hajós Jancsi

FRANCIA ÉS ANGOL
DIVATSZALON

NOVISAD

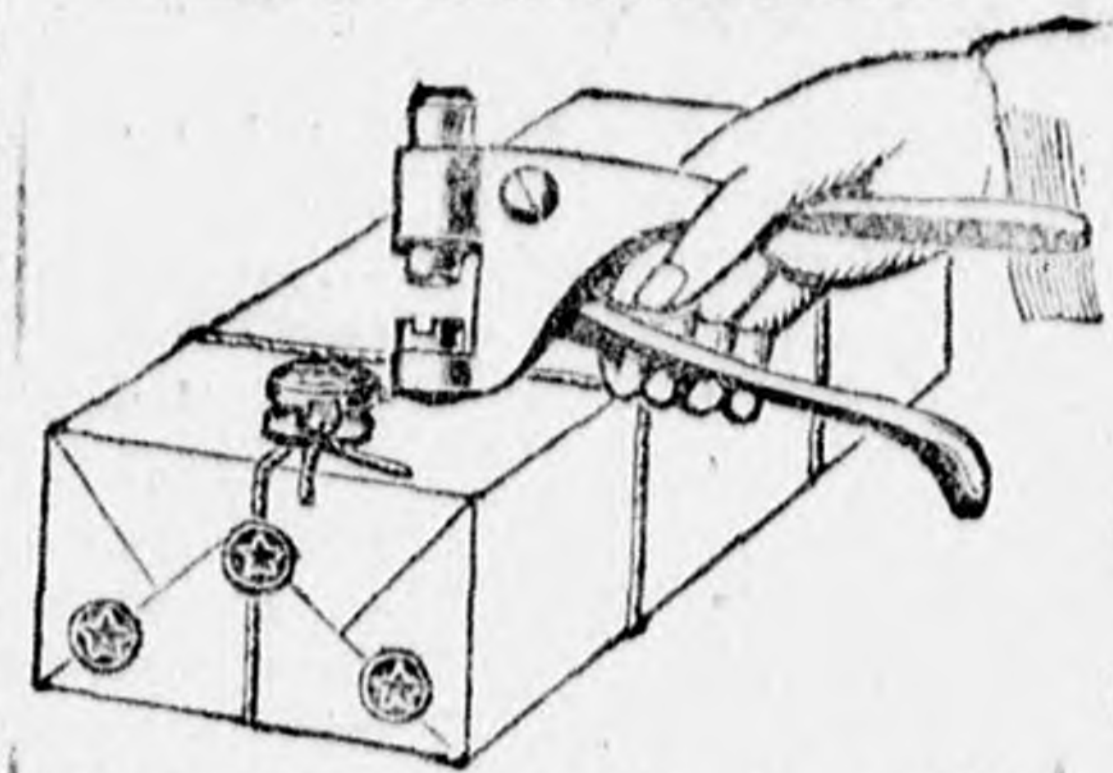
JEVREJ-KA UL. 4., I. EMELET

MINDENMŰ

himzést és plissét

VÁLLALOK

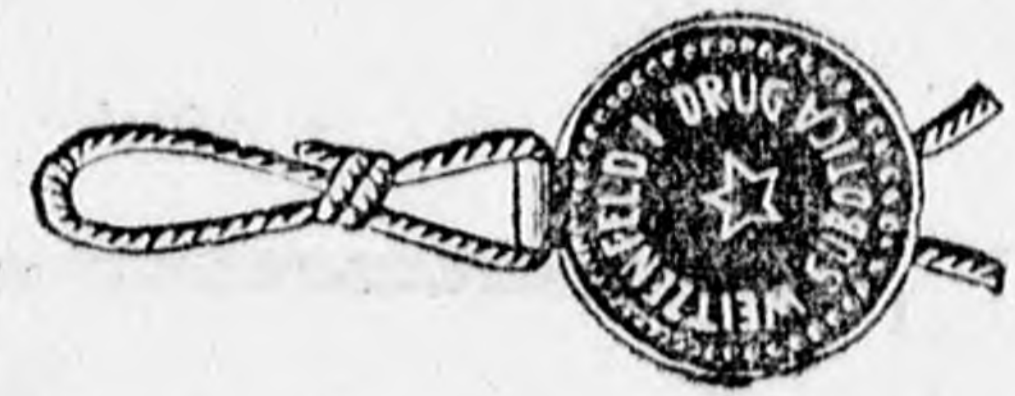
Varrónőknek engedmény!

almok, gyárok, keres edőh figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok, szára ecé lemez plombák bármily kivánt domborn o m'su felirattal

WEITZENFELD és TÁRSA CÉGNÉL
SUBOTICA

Fotocinkográfiai
Műintézet Budapest
Cőtös-u 39.
KLISSEK, RAJZOK MŰVÉSZIES
KIVITELBEN 2 NAP ALATT..

Autogummikat Galosnikat Hócipőket

10731

és mindennemű gummikat.

Szakszetűen és megbízhatóan javít amerikai módszerrel

AMERIKAN-AUTO

WEIGAND & Co.

SUBOTICA

Telefon 4-47

Autogarage

Mechanikai javítóműhely

Szücs-szőrme áruház

Nettel és Farkas

Nov sad, Kralja Petra 27. Telefon 187.

Központ: W en, Guspia z 3.

Legnagyobb választék

kész női és férfi szőrmekabátban, valamint nyers szőrmeáruban a legolcsóbbtól a legfinomabbig

Nagyban!

Kicsinyben!

Friss banán

a husnál és tojásnál táplálóbb déligyümölcs, dus cukortartalommal. Közvetlen behozatal Los Paimasból.

Klein Géza és Fiai cég

fűszer- és csemegekereskedésben, Subotica

Prima minőségű magyarországi

Akác komlóoszlop

minden mennyiségben kapható

Basch és Vigh

fakereskedőknél

Subotica

Telefon: 752. (Szegedi ut) és 751. (Somborski put)

III. nagy állami osztály sorsjáték!

A 13-ik sorozat 1927. évi január hó 11-én kezdődik

Ingyen

küldöm mindenkinek, ki a címét beküldi, a hivatalos sorsolási tervezetet és a húzásra vonatkozó utba-igatást. Minden játékosnak a legnagyobb nyeresi esélye van. Az eddigi nyereményösszeg 39 millió dinár volt, míg ennél a sorsjátéknál

82 millió dinár

12 főnyeremény Minden második 125,000 (Prémia) sorsjegy nyer! nyeresényt

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben 4.200.000 dinár

azaz **négymillió kétszáz ezer dinár** és ezenkívül számtalan nagy nyeresemény. — Állami felügyelet a húzásnál és állami jóváhagyás a nyeresé-nyek levonás nélküli kifizetésére!

Az I. osztályú állami sorsjegyek árai:

1/4 sorsjegy 100 dinár	1/2 sorsjegy 50 dinár	3/4 sorsjegy 25 dinár
---------------------------	--------------------------	--------------------------

Dupla 1/4 (egész) sorsjegy 200 dinár

Mindenki saját szerencséjének kovácsa! Próbálja meg a szerencsét!

Rendeljen még ma legalább egy sorsjegyet és nem fogja megbánni, mert egy kis összeggel gazdag emberré lehet.

Levelek és rendelések az alanti címre kéretnek: „Bristol“ trafik Novisad, Vasut ucca 37. Az Állami sorsjegyek elárúsítója.

Kérjük itt letölteni és egy lev. lapra fénycsúszva beüldözni.

Ezenl megrendelek Önét és kérem küldjön postafordultával a 13-ik állami oszt. sorsjáték I. osztályából:

..... darab dupla 1/4 sorsjegyet á 200 dinár egész „ á 100 dinár
..... fél „ á 50 dinár negyed „ á 25 dinár

A sorsjegyek beérkezése után az érők járó összeget 528% sz. postatakarék számlájára elküldöm.

N. v.:
Lakhely:
Utca, szám: 1083

WEIFERT

pančevo karácsonyi különleges tápsör WEIFERT I. M. Pančevo

Nálunk egyedülálló különleges minőségű (a la Salvator) barna sörrel készített a karácsonyi ünnepekre. Kapható december 1-től kezdve Pančevoon a sörgyárban, Suboticán a „Centrala Piva“-nál, Velika-Kikindán Okolisánov Györgynél, Belackván Tomislav Dušan és Zsarkónál, Ban-Karlovacon Özv. Hoffmannnál, Debeljácsán és Kovinban a Weifert sörgyár lerakataiban, azonkívül minden vendéglőben, kávéházban és büfétben eredeti töltésű fél literes üvegekben. 10920

H. Zlazzonyok figyelmébe!

Öcsöb, mint bárhol Sphinx I-a korál és öntött VASEDÉNYEK kefék, sziták, piaci utazó és papír KOSARAK virág és kézimunka állványok METEOR-KÁLYHÁK tüzhelyek és ká ghatócsák LÁBTÖRLŐK nagy és asztékban Ehrenfreund Géza háztartási és konyhafelszerelési üzletében, Rudić ut. 1

Mechanikai javítóműhely

Automobilok, szántógépek, motorcsónakok és stabilmotorok javítása

Nyerges, fényező, bogár és kovács műhelyek

Garantált special autórugó gyártás

Autógarázsrozas, mosóhely 9410

Autógarázs MOGIN Novisad, Temerinska u. 49

NAGY

Árusítás női téllkabátokban vendékváló olcsó gyári árakban

Gyapjukabát	Din. 298
Sport	395
Finom sport	500
Fakimovelour	650
Prima divatos	720
Fazonos velour, plüssel	980

Selyemsilkskin püüss 1400
Kabát leánykáknak 150 dinártól fe felé, u. m. sok más kész ruha minőségű a legjobb minőségben s elküldi a nagyruház:

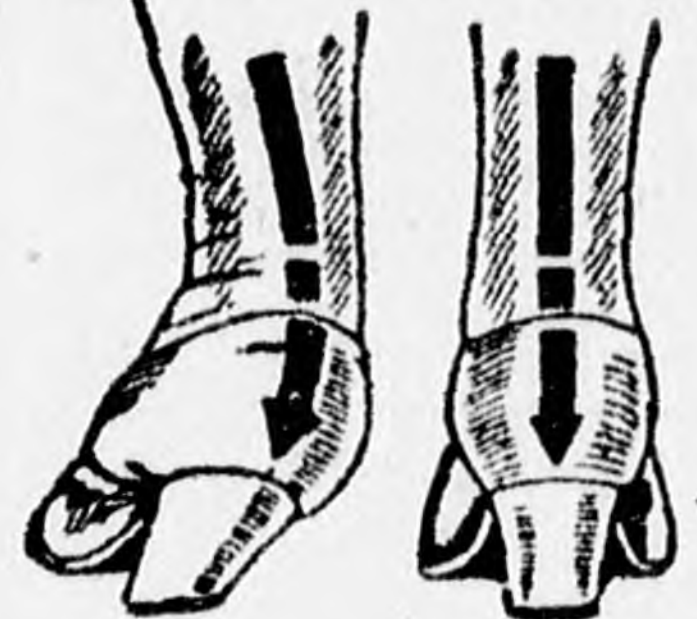
R. STERMECKI CELJE, 27. sz. Slovenija

Rendelést 500 dináron felül bérmentve küldünk. Irjon mindkét a nagyszerű 1000 ábrás árjegyzékért. Kereskedőknek engro árik. — Képleleket felvev.

Fájóslábuak!

Ludtalg Lábboltozat súlyedés Lábellferdülések Ferde járás Sarakosont eltolódás Boka- és lábfej-puffedés Büttyök és bőrkeményedések Fájdalmas járás, korai fáradtság érzés

Wizard

egyedüli gyógyszere

a Dr. Block orvostanár rendszere szerint készült fémmékküll, szabályozható, világhírű

Wizard cipőbetét

megóvja az egészséges lábat

fenti bajoktól, könnyebbé rugalmasabbá s kíta tő bá

teszi a járást és megtartja a lábat eredeti szép és egészséges formájában.

Kérdezze meg orvosát!

Zürichből meghívott orthopádista lábszakértő minden érdeklődőnek

december 6-tól december 11-ig

üzletemben díjtalanul rendelkezésre áll. Használja ki a kedvező alkalmat és vizsgáltsa meg a lábait

Roth Ármin cipőáruház

orthopédiai osztályában

Subotica

Kereskedők! Figyelem!

BALÁZS ANDOR

velikibecskereki rövidáru nagykereskedő cég üzletét a velikibecskereki főutcában levő új Pányi-palotába helyezte át. (A keskenyvágányu megállónál.)

Minden rövid-, diszmu-, kötött-, szövött- és játékaru nagy választékban

Olcsó árak!

JÁTÉKKÁRTYA ELADÁS!

Társul keresek tőkepenzest

a beográdi piactéren fennálló és jól bevezetett tej-, sajt és füstölt húszületem megnyitáshoz. Szükséges tőke 50.000 dinár. Csak komoly ajánlatokat kérek közvetlenül a következő címre:

SRPSKA OBRTNA BANKA BEOGRAD ZELNI VENAC 21.

Lignose

a világhírű, eredeti gyári töltésű vadász-töltény, automatikus pisztoly.

Vezérképvelet és g ári lerakat:

PIRA D.D.

Zagreb Račkoga ul. 7/d 9766

A legmodernebb beszéőgépek, lemezek óriási választékban (lágerek), alkatrészek és kellékek legelőnyösebb árban kaphatók

Em. FISCHER, ZAGREB SUONIĆA UL. 3. ÉS JURISIĆ VA UL. 6. nagyke eskedő ben. Képes ár- és levezetéseket ingyen 10202

Stajer almat

2.50-5 dinárig

minden mennyiségben elad

Ivan Ogrizek Osijek

ÓRÁK és ÉKSZEREK RÉSZLETRE SUBOTICA, SOKOLSKA-U. 2.

Szentán csak a Danica-csillaghoz menjünk vásárolni!

Úri-, nődivat- és cipő-áruházamat kibővítettem és a Pasticseva-utcából, Löwy Béla házából a

Főtérre, a városháza alá helyeztem át.

Legolcsóbb árak, legkülönb árak!

Karácsonyra mélyen leszállított árak!

Dragin G. Radivoj Szentá.

10704

Leszállított áron
vásárolhat üzletáthozzás miatt férfi öltönyöket, télikabátot és mindenféle szőrméket kedvezményes feltételek mellett heti vagy havi részletre is
UD. NÁVAY ISTVAN
ír és divatszabó üzletében Prestolonaslednika Petra ul. (Somborski put) 2. 10762

ABLAKÜVEG
minden méretben legelőnyösebb árakon
Drag. Obradović
g. árak lerakata Beograd
Kri. Malina 31. (Uroševa Pivn. ul.)
Telefon 31-93. 10752

A legutolsó párisi és berlini
rádió-kiállítások slágerei
"AUDION"

DEUTSCH G. mérnöknél
Novisad, Jermenska ul. 3. (Kis liman).

A legjobb **RÁDIÓLÁMPA „VATEA“** képviselője.

Rádió-átalakítások, szaktanácsadás, mindenfajta alkatrészek, accumulator-töltések a legjobban és legolcsóbban.

TELEFON: 3-68.

10975

HUMANIK

24 - 28

36-42

145-

Subotica, Aleksandrova ulica 7

10970

Novisad, DUŠAN MASTIĆ Kralja Petra ulica 7

Hogy a

JUNIPER

zöld sósborszesz bármely más gyártmány-nál jobb és hatásosabb, erről könnyen meggyőződhet, ha fűszerkereskedőjétől kér
és ingyen próba üvegecskét utasításokkal.

Ahol nem kapható, kérje levélileg

JUNIPER

4912

laboratorium, Subotica, Strossmajerova 11

Fűszerkereskedőknél jól bevezetett jutalékos ügynökök ajánlkozzanak!

MÁVRO BÁNYAI SUBOTICA, városház épület.

Női kalapkellékek és kézimunka üzlete

kalapáranyok, szalagok, mindennemű kalapdíszek spánc, stimp-fok, legújabb kalapdíszek, méteres filz, hirtisnya, keztyű, fillé és köppel-csibék, p. puha szalagok, összes rövidáruclikkek, ruhacsatlok

Kézimunkák és kézimunkakellékek állandó nagy raktára.

Modern lakás

terese:
központhoz térbe v
örök áron. Címkeket a
adóba v
„Földszintes“
jellegre. 10714

ELŐNYOMDÁT

MODERNŰ FELSZERELVE,
LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT

**Leopold
Sámuel**

előnyomda berende-
zési gyára
Senta

4852

Van szerencsénk értesíteni áram-fogyasztóinkat, hogy leltározás miatt **teljes árú készletünket legolcsóbb áron kiárusítjuk.**

Kérjük, használják fel ezt az alkalmat

Iuszterek, villanyvasalók és minden más villamosanyag rendkívül olcsó beszerzésére.

Subotica Ele trčja Željenica i Osvetlenje D. D.
Subotica, Kostina ulica 1. — Telefon 503.

Köser virsli, szalámi

Schmolka

budapesti gyárból

kapható 6000

SUGÁR MANÓNÁL
SUBOTICA

145 dinár

egy láda I-a

citrom

Schäffer Rózánál

fűszer és déligyümölcs ka-
reskedő a főpostával
szemben.

Telefon 573, 10327

Tűzifa

I-a gyertyán, cser,
kőris, tölgyhasáb
keverve

36 dinár

I-a bükkhasáb **38 D.**

apritva és házhoz szállítva. Pontos mérés

Vujković J. és Társa fatelepén, Jukićeva 41. Telefon 669.

Tűzifa vagonitételekben olcsó napi áron.